శ్రీః

శ్రీరామస్తవరాజము.

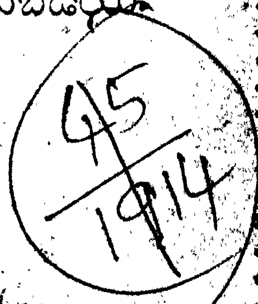
పద్య[illegible]

ఇది

మంగు వేంకటరంగనాథరావువలన

ముద్రించి ప్రకటింపబడియె.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

కాకినాడ.

1914

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

వెల 0—6—0

శ్రీరామజయము.

శ్రీరామస్తవరాజము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరక సద్బ్రహ్మవిజ్ఞానస్వ
రూపాకాశాకృతిమీరునట్టి పరమాత్మైక్యానుసంధానుభా
గాకారోన్నతయోగివర్యగురువాక్యాత్మప్రబోధోజ్జ్వల
శ్రీకాంతాప్రియుఁడై ననిన్ను మదిలోసేవింతునశ్రాంతమున్.

శా॥ శ్రీరామా రఘునందనా రఘుపతీ సీతామనోనాయకా! కారుణ్యాభయదానహస్తవరదా కాకుత్స్థవంశోద్భవా। దారిద్ర్యాంధతమిస్రతాపహరణా తత్త్వాబ్ధిచంద్రోదయా। నానామదిలోవసించి కృపతో రక్షించరా మ్రొక్కెదన్॥ ఉ॥ పెద్దలసేవ జేసినను బెంపకుగాక వృథాభిమానులై। గద్దియసుద్దులందగిలి కానక మూఢులు కొందరుర్విలో, పొద్దులుపుత్తురట్ల చెడిపోవక సామినిభక్తిఁ గొల్చినన్। దద్దయుఁ మోక్షమబ్బుగద దాశరధీ[illegible] కాత్మజాధిపా॥ చ॥ కరములు మోడ్చెదన్ హరికి గాళికి మ్రొక్కెద గూర్మితోడుతన్। గురునకు వందనం బెపుడు గోరిక జేసెద గావ్యలక్ష్మిరం। తరముదలంచెదన్నలువదామరసాక్షినుతించెదన్మదిన్। సరసకవిత్వబోధలు వెసంగలిగించుటకున్ముదంబునన్॥ గీ॥ మూడుమూర్తులమతిముగ్గురిల్లాండ్రను। బ్రస్తుతింతు బరమభాగవతుల। నుతులజేసి పెక్కుగతుల వాల్మీకాది। కవులదలచి తెనుగుకవులదలతు॥ వ॥ అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును బరమభాగవత కీర్తనంబును వాల్మీకాదిసత్కవిస్తోత్రంబునుం జేసి సర్వజనంబులకుం

శ్రీరామస్తవరాజము.

బ్రియుంబాపట్ల మద్గురుండైన ఘనుకొండ తిమ్మయాచార్యులు శ్రీరామస్తవరాజంబను మంత్రరాజంబు దెనుగుసేయంబూని యేమువ్యాఖ్యాంబున సకలవేదాంత సిద్ధాంతసారసంగ్రహంబైనతత్త్వార్థదర్పణంబుల తత్త్వచంద్రోదయంబను ద్విపదకావ్యంబు రచియించియాతత్త్వచంద్రోదయంబునకు జానకీనాథునాథుంగాని యోగించిసంతసిల్లి తినిప్పుడీమంత్రరాజంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను నీప్రబంధనాయకరత్నంబునకు సర్వలోకనాథుండైన శ్రీరుక్మిణీనాథునాథుంగాని యోగించి సద్గురుధ్యానంబును బరబ్రహ్మోపానుసంధానంబుజేసి కృతకృత్యుండనగుమద్వంశక్రమంబెట్టిదనిన ॥ సీ॥ శ్రీకరంబైనట్టి కృష్ణానదీదక్షిణాదియానాంధ్రరాజ్యంబునందు । నొప్పునకొప్పరాపురరాజధానికి భోజుడౌమమ్మడిరాజమంత్రి । సుభగుడాపస్తంభసూత్రియజుర్వేది శాండిల్యగోత్రిజాతుడగుసుకవిను । దనయుండు పెద్దనాతనిసతిజువ్వాంబ వారికిగంగన్నవరిసుతుండు । వానికిల్లాలుసర్వాంబవారలకును । ఘనుడుకృష్ణయప్రభుడనగలిగియతడు । పేర్మిదుర్భ్యానారాడుబిడ్డయైన । రఘుపతమ్మనుబెండ్లియైరమణమించె ॥ క॥ ఏమగువలుసరిసాటియె । భూమిపతివ్రతలలోన బుధసభలందున్ । నేమానుగీతికెక్కిన । యామమ్మడిరాజకృష్ణయరఘుపతమకున్ ॥ క॥ ఆమిధునమునకుమువ్వుర । మేముదయించితిమియందుమేటగువాడన్ । రామునిభక్తుడమల్లన । నామాఖ్యాతుండసజ్జనప్రియరతుండన్ ॥ క॥ గురుబోధామృతతుల్యుడ । గురుతరతత్త్వోపదేశకోవిదగురుడన్ । గురుసేవావ్రతచర్యుడ । గురుతరవేదాంతరాగసుసుకవివరుడన్ ॥ క॥ కొలిచినదిరామచంద్రుని । దలచినదిపరస్వరూపధ్యానముసేయ । న్వలచినదిముక్తిలలనను । నిలిచినదిపురాకృతంబునిజమనితెలుపన్ ॥ క॥ పలికినదివేదతుల్యము । చిలకనదికృపారసంబు శ్రితజనులందున్ । గులికినదియోగచర్యలు । నలికినయదిమాయవిద్యయహితులుబెదరన్ ॥ శా॥ శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునదత్సిద్ధాంతనామంబులన్ । ఆసేతేశునివాక్యమానభయమున్నధ్యాత్మతత్త్వంబును । ద్వైతంబొప్పగనారదుండు దయసందేహంబులన్బాపుటే । యీశాయాగ

దేవ నేనిజము యోగీశార్థిచందోప్రియా ।

వ॥ అట్లుగావున ॥

క॥ ఆరోగ్యభాగ్యము సగర । నారాయణునిం బ్రబంధనామక మనిశగా । శ్రీరామస్తవరాజము । ధారుణి వెలయంగ జెప్పెదను నేర్పరికిన్ ॥

వ॥ ఆదిసూత ప్రణీతంబును వ్యాసధర్మజసంవాదంబును నారదప్రోక్తంబును గుటంజేసి యాదియు నొక యీశ్వరారాధన విశేషంబగుటనే జేసెద ॥

షష్ఠ్యంతములు.

క॥ సర్వశరీర విహారికి । సర్వాలంకార భోగ సౌభాగ్యునకు । సర్వగుణాతీతునకును । నిర్వాణ కైవారికి ముక్తినాథునకున్ ॥ క॥ సజ్జన సజ్జన వికల్పిత । దుర్జన సంసార దోష దూషిత వాంఛా । నిర్జిత యోగీంద్ర విశేషార్జిత వస్తువునకు బరమానందునకున్ ॥ క॥ నిత్యనిరంజన నిరుపమ । సత్యాత్మ మోదవిభవ సామ్రాజ్యునకున్ । అత్యంత భక్త హృదయ । ప్రత్యక్షునకును మహానుభావాఢ్యునకున్ ॥ క॥ గోపాల వేషధారికి । గోపీజన పూర్వభాగ్య ఘోషాశ్రయునకున్ । గోపస్త్రీ వేష్టితునకు । గోపక్రీడా వినోద గోపాలునకున్ ॥

క॥ శుక్తి రజత ప్రపంచము యుక్తిన్ । మిథ్యాభిమాన యోజన పరుడా ॥ భక్త పరాధీనునకును । భక్తునకును సర్వశక్తి మూర్ధన్యునకున్ ॥ క॥ బిందుకళాతీతునకును । యిందుకళాధర నుతునకు పేంద్రాఖ్యునకు । స్వందిత సుత్రామునకును । యిందీవర నేత్రునకు మునీశ్వర పతికిన్ ॥ క॥ నీకుం బ్రబంధరత్నము । గైకానుక సేసెదు కారుణ్యమునన్ । లోకంబులందు వెలసెద । జేకొనుమా కేందుపద శ్రీకృష్ణహరీ ॥ వ॥ నిత్యమంగళ పరంపరాభివృద్ధిగా నా విన్నపంబు సేయంబూనిన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహాప్రబంధంబునకు గథా ప్రారంభం బెట్టిదనిన నైమిశారణ్య వాసులైన శౌనకాదిమహామునీశ్వరు లొకానొకనాడు రేపకడ లేచి సంధ్యాధ్యనుష్ఠాన కృత్యంబులు దీర్చి సూతుని చేత సర్వపురాణేతి హాసంబులు వినుచు శ్రీ

నామ స్తవరాజ శ్రవణోత్సుకులై ॥ క ॥ శ్రీరామ స్తవరాజము । పారా
యణమెవడు సేయు బ్రతిదినమును శ్రీ । కారంగురి చేవాడే । నారాయ
ణ పదమునొందు నమ్ముము ధాత్రిన్ ॥ క ॥ శ్రీరామస్తవరాజక । థారం
భంబిట్లు శౌనకాదులు సూతుం । జేనుతించి మహాత్మా । తారక నామం
బు మాకు దయ సేయగదే ॥ వ ॥ అనినమ్మునులకు వ్యాసశిష్యుండగు సూతుం
డిట్లనియె ॥

కథాప్రారంభము.

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞాన సత్యవతీసుతుండు సౌవ్యాసుని పాండవాగ్రి ।
జుంపుపూజలు చేసి సుముఖుడౌ భగవంతుడవు మహాయోగీశుడవును శాస్త్ర ।
గురుడవు తత్త్వంబు పరజనంబును ముక్తి సాధన ధ్యానంబు జాడ లెప్ప । మెట్టి
వియెఱింగింపు డీరనరాజులో వినుమహాభాగ యొగనిన తెల్వి । యద్విపరమగు
నాతిత మెన్న నద్ది । జ్యోతియమలంబు శివమ ద్వైతి గాగ । బరమనిత్యం
బు గైవల్యపదము తోవ । యిదియె శ్రీరామ యనుజపంబింత మహిమ
క॥ శ్రీరామజపోత్కర్షణ । తారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞ దానిపఠించే । వా
రేదోషము నొందరు । యీరీతిన్ని వేదవేత్త లెఱుగుదు రెఱుకన్ ॥ గీ॥ ప్రా
జ్ఞులెవ్వారు శ్రీరామ రామరామ । యనుచు సతతంబు బఠియింతు రట్టివారు ।
భుక్తి ముక్తుల రెంటిని బొందువార । లిందుకై సంశయింపగ నేలనఘ ॥
మ॥ మహిమన్ స్తవరాజమున్ బలికె నాత్మజ్ఞాని యానారదుం । డు హరి
ధ్యానపురస్సరంబుగ నుట న్నారూరనే జెప్పెదన్ । బహుసంపత్కరముం
దరిద్రహతమున్ బ్రహ్మైక్యసాధ్యంబునున్ సహజంబౌ వినుమన్య దుఃఖ
ములసంచారంబులన్ బాపు చున్ ॥ సీ ॥ శ్రీరామకృష్ణుల సేవించి తద్ధ్యాన
భావంబు లెఱింగింతు సావధాన । ముగ వినుసాకేత నగరంబు లోపల రత్నమం
టపమతిరమ్యముగను । దానిమధ్యంబున దలపోయ సురభూజమమ్మూలర
త్నసింహాసనంబు । దన్మధ్యమున నష్టదళపద్మముండును మాణిక్యముల చే
తమలసిదాని । నట్టనడుమను రాముడున్నట్టి దలపు । కోటిసూర్యప్రకాశ
మైకొమరుమిగుల । నిందనీలసమప్రభలీను వాని । దండ్రితొడమీద గూ

ర్చుంచుదాలివాని ॥ సీ॥ అత్యంతకోమలంబైనయంగమువాని విమలవిశా
లనేత్రములవాని । భానుకోటిప్రభాభాసితుండగువాని రంజిల్లుపీతాంబ
రంబువాని । మాణిక్యకుండలమంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణన
వాని । హారకిరీటకేయూరముల్గలవాని గరమొప్పువిభుజముల్గలుగువాని
చిన్నవానినిలేనవ్వులున్నవాని । జదువుచుండెడియోగశాస్త్రములవాని।
రాముడనుపేరుగలిగినరాచవాని । నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని ॥
గీ॥ కిన్నరామరగంధర్వకింపురుషులు । నారదాదిమునీంద్రులుజేరికొలు
వ ॥ భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నపరివృతుండు । నే మహాత్మునిసంతతంబు నా
త్మదలపు ॥ గీ॥ వరవసిష్ఠగాధేయాదిపరమఋషులు । జ్ఞానులైనట్టిసనకా
దమానినరులు । సేవలొనరింపరక్షకుండశ్రేష్ఠుడైన । రామచంద్రుని ద
లఫుము రాజవర్య ॥ క॥ చక్కనిసంబసందము । నిక్కనిమైవిల్లుబట్టినె
రజాణతబెం । పెక్కుపరంజ్యోతినిశుభ । పెక్కువయూగొనలేయునిటు
లదలపుమా ॥ క॥ ఆనారదమునివర్యుడు ।నానాలోకోపకారనటనలకొఱ
కై । మానసమేపొంగగవిను । ధ్యానించెను రామచంద్రుసద్భుతపరు
డై ॥ గీ॥ పరమునేకంబునిత్యంబు నెఱుకసుఖము । నైనదెట్టిదియాలో
కమందునట్టి । నిండిపండినరూపంబునేదలంతు । ననుచుజింతింపుచుండె
నావ్యాసమౌని॥ క॥ విజ్ఞానహేతుభూమిని । ప్రజ్ఞానునివిమలనేత్రుభద్ర
చరిత్రున్ । సుజ్ఞానదివ్యరూపుని । తజ్జ్ఞునిశ్రీరామచంద్రుదలపుదునా
త్మన్ ॥ క॥ కుదురుగుఱిలేనివానిని । చదువులగునగునలవానినడిసన్న
యునై । కుదువలకొదవనివానిని । మొదలొగనెరాచవానినేలినవానిన్ ॥
వ॥ అనుచు జింతింపుచు వ్యాసుండు నారదవాక్యంబుగానిట్లనియె ॥ సీ॥
నారాయణునిజగన్నాథునవీశ్వరురాజేంద్రువిశ్వేశురామభద్రు । జానకీ
వల్లభస్వామిత్రిపూర్వజుశంకరునాదిత్యుజామదగ్న్య । శాంతునిసత్యు
సౌజన్యునిగురుమూర్తిన్ గరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభు । దానసకామదు
దశరథవరపుత్రుగారుణ్యనానందుగొనలేయు।జిన్మయానందవిగ్రహుశేష
మూర్తి । మత్స్యకూర్మవరాహాదిమత్స్యరూపు । వాసుదేవునిసవ్యయు
వరదుహరిని । నాత్మలోపలఁజింతింతుననుదినంబు ॥ సీ॥ కన్నవాడు రాఁగనునో

న్నవాడ రాచిన్నారిపొన్నారిచిట్టిరార। నాకూర్మిపట్టి రానాకుమారక రార
యన్న రా రాముద్దుచిన్నె రార। అయ్యరారా నల్లనయ్య రారా యిపుడునాపు
ణ్యాంకపాకసటన రార। నాచక్కనయ్య రానాతోడ మునీశ రాయన్నచ్చికొంత
రామయ్య రార। అన్నయిందులన తు రేయనుచు బిలుచు। తల్లికుల్లాసము గ
నల్లిబిల్లిగొనుచు । కాళ్ల నందెలు ఘలుఘల్లుఘల్లుమనగ । మురువుజూ
చెడు కౌసల్యముద్దుదలతు ॥ క ॥ తనవులనిన్ను గంటిని । యెనబాయగ
జాలరార దామిటికిరక్షక పొడకట్టవింతపడెనని । నొడివెడుగౌసల్యనో
చునోముదలంతున్ ॥ మ ॥ అనుమగ రాముని జానకీసహితుగానా సంద
పట్టాభిషే । చనుగానిత్యునిగాను పావనునిగాసత్య ప్రశస్తాంతుగా।
ఘనవేదాంతవిదేకి గాపిజయుగా గొనగ్యగా రాజువ । ట్టినిగాసౌమ్యకటా
క్ష వీక్షునిగాడెందంబు నన్నిల్పుచున్ ॥ గీ ॥ భరతలక్ష్మణ శత్రుఘ్నప
వనపుత్ర । భానుజవిభీషణా ద్రిశభటులుగొలువ । సర్వయోగీంద్ర పా
దసంశ్రయుడు నగుచు । జానకీయుక్తుడగు రామచంద్రుదలచి ॥ మఱియు
ను ॥ సీ ॥ అనిరుద్ధగతిగియ్యనని గుద్ధమతిజేరియని రుద్ధనాగస్వులై యు
లరువాడు । బిందుకళాంతనా దేందుకళాంతసంవి ద్రూపమున విజ్ఞప్తిగు
వాడు । నిర్బంధనిర్భేద నిర్భిన్నతత్వోప దేశికుజూపనోపువాడు । సల
ఘుపదస్ఫూర్తినలఘు లఘుత్వులైయలరువాడు । నుభయకన్యాస మే
తులైయుండువాడు । నవధిగలుగంగ లేకుండునవధివాడు । గ్రాహ్యాప
ట్టాభిరామున్వై రాముకొలువ । వెలుగువెలుగంగ వెలుగులో వెలుగువా
డు ॥ సీ ॥ స్థానత్రయంబుల సంగత్రయంబుల బంధత్రయంబుల బారదోలి।
జీవత్రయంబుల చిత్త్రయంబుల బింబత్రయంబుల డింపుపరచి । దైవ
త్రయంబుల దాపత్రయంబుల నీషణాత్రయముల దోషముడిపి । కర్మత్ర
యంబుల కారణత్రయముల వాసనాత్రయముల వడినిద్రోచి । యందు
పరమాత్మగను వారలుర్వులోన । బాహ్యసంసార మెల్లను బయలుజేసి ।
ముక్తికాంతను మదిలోన ముద్దుగొనుడు । రనుచు శిష్యుల బోధించినట్టి
వారు ॥ క ॥ మాయయనుజోడు దొడుగక గాయంబను రథము నెక్కి కర్మ
పువింట । న్నేయగ నాశాబాణో । పాయంబున జిత్తరాజు నడుమది చేసెన్

క॥ హింసించెడినరాసుల । సంసారోత్తీర్ణశాస్త్ర సద్ధర్మగుడై । హా సా
రోహాణుడై మిా । మాంసోత్తరకాంచన శతమానసరాజా ॥ వ॥ అ
నుచుమనోవృత్తులం దెలుపువారును మోక్షంబునన్నురు కటాక్షవీక్షణా
లేశంబునసులభంబగు గానిదుష్కరాభ్యాస యోగంబుల లేదనువారు
నుమనోవృత్తి వాయునిరోధంబైన యోగాభ్యాస బలంబులేక జయింప
రాదనువారునుజీవ పరైక్యస్వభావంబునబవన సంకల్పంబు ప్రయాసం
బుగానిల్పుగాన ప్రయాసంబులో గాస్పదంబనువారును రోగంబులపుంచ
ప్పిన వాయునిరోధ యోగఫలంబ నికాయుర్మహత్త్వంబనువారును యో
షాయామహత్త్వ మహిమంబులు సిద్ధక్రియానురాగికా మణిమంత్రతప
స్సిద్ధులంగలవనువారును శివాగమప్రోక్తంబైన మంత్రలయహఠ రాజ
యోగంబులలో మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీ యుక్తంబై కల్పి
తాకల్పితమాలికాజపంబునయ్యంబైన యజపామార్గంబు నంబ్రవే
శించిబ ధత్రయరేచకపూరకకుంభకంబులంగుంభించి కర్మాష్టాంగహఠ
యోగ ప్రయాసంబునసష్టైశ్వర్యయుక్తుండగు చునీశ్వరాను గ్రహశ
క్తినిపాతసమయంబున సదాచార్యాను గ్రహంబునసాంఖ్యతారకం
బులమిాఱికేవలకుంభకంబైన విరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసుషు
ప్తులనతిక్రమించి నిష్ప్రపంచంబైన పెన్నెలబయలునను సరించిదుర్భరా
నందసముద్రంబునమునింగి తెలుపు మఱుపుతలంపుస్వరూపాను సంధాన
ధ్యానజపంబులులేక యమనస్కంబైనతుర్యంబున నెఱుకసెడకతా
దానగను జతుర్విధయోగరహస్యంబు లందెలుపువారును వేదాంతశా
స్త్రంబులని రామయనిరాభాస నిర్వికల్పనిష్ప్రపంచంబైనసనాతన బ్ర
హ్మచిదంశంబు నరజ్జునకిన్ స్థాణువులులేని యహిరజితచోరాద్యారోప
ణలెట్లట్లతోచిన మాయాప్రపంచంబుదబ్బరగు టంజేసినంవిన్మాత్రుడైజీ
వుండుతన్నుదా దెలిసినముక్తుండగు మాయానవిభ్రంబునతన్నెఱుంగ
మింజేసి బద్ధుండగునీబంధ ముక్తులునాత్మకులేవు సంకల్పస్వభా వంబను
వారును యాత్మసాక్షాత్కార పరుండైనకారణగురుండుశక్తినిపాత సం
మయంబున దోచుచునను వారు నుకర్మముక్తులు మహాసంకల్ప భోగం

బులగలదనువారును సద్భక్తినిగాని యీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబు లేవను
వారును మఱియుదక్కినవారు నుబరివేష్టించి కొలువసింహాసనంబున సీ
తాసమేతుండై యొప్పు శ్రీరామచంద్రుండదలంతునని మఱియు నారదుం
డిట్లనియె ॥ గీ ॥ గోకులావాసు గోవిందుగోపినాథు । వేణునాదాను భవ
మునవెలయువాని । స్త్రీలతోగూడిక్రీడల జెలగువాని । రామకృష్ణాఖ్యు
నామది భేమదలతు ॥ క ॥ చక్కనిబాలుండనుచును । చెక్కిలిముద్దాడు
స్త్రీలచేసన్నలచ । న్ముక్కులగిలిగింతలచే । జొక్కింపుచు గేలిసేయుసు
భగుదలంతున్ ॥ గీ ॥ శుద్ధబుద్ధసిద్ధి సూక్ష్మస్వరూపుని । సర్వభూతకర్త
సర్వమయుని । సర్వకారణాత్ము సత్యసంకల్పుని । ప్రణవపరునిరామభ
ద్రుదలతు ॥ గీ ॥ రూపురేఖలేని రొక్కమైయొక్కటై । వేళపాళలేకవె
లుగుచున్న । రామచంద్రుబ్రకృతిర హితుమహాత్ముని । మదినిదినమునే
నమస్కరింతు ॥ గీ ॥ చింతసోకబోక జేటుకుపోరనీక । లెక్కలేకయొక
టితక్కుగాక । కలిమిగానరాక తెలివియొవదిదీక । ఈసనాకనేర్పువాని
దలతు ॥ గీ ॥ అనుచునారదుడు నాదిత్యనణుగా । భానుబింబమధ్య
పరునిగాను । సర్వసాక్షిగాను జానకీవల్లభు । సన్నుతించిమదిని సంతసి
ల్లె ॥ మ ॥ అనునావ్యాసునితోడ ధర్మజుడుబోధానంద మగ్నాత్ముడై ।
తనివోదింక మునీంద్రచంద్ర పరమార్థజ్ఞాన సంచారముల్ । ఘనక
ర్మంబుల త్రోవభక్తిగతి సాకల్యంబులౌనట్లుగా । వినుపింపుండన వాని
పల్కుమనసు వ్విల్లూరనోరూరగన్ ॥ సీ ॥ భూనాథసి ప్రశ్నపు రుషార్థహే
తువులో కోపకారంబునౌగనంగ । పురుషార్థవిగతులై పోయిసంసారా
భివృద్ధియేపురుషార్థ సిద్ధియనుచు । బెండ్లాముబిడ్డలు పెనిమిటియనుకొం
చుకంటు కాపురమిదియంట దేల । హాయియెన్నడు లేకనన్నింటికే కా
రికడగండ్లగున్నలై యిడుమపడుచు । నొక్కనాడైన నొకయింతయు
బ్బులేక । పడుచులేచుకునుండుట కెడములేదు । యెవ్వడైనను తమగ
తికొప్పరయ్య । యేమిచెప్పుదు నీవెఱ్ఱి కాముకులను ॥ క ॥ ఇటువంటిమా
నసభ్రమ । నెటువలెగడుపంగవచ్చునీశుడుసహాగా । మటుమాయనటన
లుచూ । మటనిజమాగాదెమఱియుజోద్యముగలదే ॥ ఉ॥ నేననునాది

యా నెఱుఁగ నేననునోటిదినోటనుండగా । నేననహంకృతేయెఱుఁగనైతిక
నిక్కుచునోటుఁజెందుచు । న్నేనననెవ్వఁడోయగుచు నేనును నేను నిజంబు
లై భ్రమ । జ్ఞానవశానజీవుఁడగు సంసృతిబొందునరాధినాయకా ॥ గీ॥
నేనుగలిగిన నీవును గానబడదు । నేను నీవును గలిగిన నిగుడు జగము । నీవునే
నును నొకటైన భావమెపుడు । గానబడునట్టి కాలంబు దీనికవధి ॥ గీ॥ వీఁడు
వాఁడనినాత్మకెవ్వాఁడు గలఁడు । నాఁడు వీఁడను మానసనైభవంబు । వాఁడు వీ
డును నొక్కటౌ నాఁడ జూడ । నెవ్వరెక్కడ గానయెయెఱుక దక్క ॥ గీ॥ దృ
ష్టిగను పట్టునవియెల్ల దృశ్యమండ్రు । దృశ్యములుగాల్చు తెలివి తెలివియం
డ్రు వెలిప్రపంచంబు నీవును విడిచిపెట్టి । నిర్వికల్పసమాధిలో నిగుడవయ్య ॥
చ॥ చదివెడి శాస్త్రవాసనలు సన్నుతిగోరెడి లోకవాసనల్ । కదలుచు
దీర్ఘయాత్రలను కాలము పుచ్చెడి దేహవాసన । ల్మదమని వాసనాత్రయ
ముమానిసి జంబగు శుద్ధవాసనా । స్పదగురుబోధలందుటలు సారము ముట్టు
టయెంచిచూడఁగన్ ॥ గీ॥ శాస్త్రలోక దేహసామాన్యవాసన త్రోవ
నూడ ముక్తి త్రోవగూడదు । గాకమానె నేని కర్మంబు పాలగు । నరవరేణ్య
కపరమక్కఁ జేల ॥ గీ॥ తనకు దానె కాని తనకెద్దియును లేని । తలపు కలుగు
వాఁడు తత్త్వవేత్త । తగిలనేని పోదు తలపు నదత్త్వంబు । తగదు గురుని మీఁది
తలపు వీడ ॥ గీ॥ తనువు నీవుగావు తలపులు నీవుగా । వింద్రియములు గావు
యెఱుక గావు । తెలుపు మఱుపు లేని తెలివియే నీవయా । చింతదీరి ముక్తి
కాంతగూడు ॥ గీ॥ నీవు గలుగు చోట నిబిడీకృతానంద । సంభ్రమంబు ప
రమ సంభ్రమంబు । నీవు లేని చోటు నిబిడాంధకారాది । బంధకంబు కర్మ
బంధకంబు ॥ క॥ లీలామానుషవిగ్రహ । నీలో నేనిన్ను నీవు నీవే కనగా ।
నీలో నాశ్చర్యంబులు । నీలోననె పుట్టు నణగు నీరై యుండున్ ॥ క॥ రాన
య్యానర్మతెనయా । జీవుఁడను భ్రాంతి విడిచి చిత్తములోన । స్థిరనీవనిక
నుసీ । భావన నీవౌట దెలియబడును మహాత్మా ॥ క॥ జ్ఞానము సులభము
కష్టము । లౌనీ రెండును గనుగొనుటలివి యెట్లనినన్ । తానని యెఱిగెడి యెఱు
కే । తానని సులభంబు నాను తాఁ గష్టమహా ॥ గీ॥ సర్వసాక్షి గలిగా కసం

శయుంబు । దీఅనామీద టనుగానిడిష్యమైన । సుఖము దోచదు నాతోచు
సుఖము వనకు । వేరుగాకుండ జెలి సెనాధీరుడగును ॥ గీ॥ అనఘ బ్రహ్మోప
దేశదృష్టాంతమెల్ల । దెలియ జెప్పితినీవును దెలివినొంది । సకలసామ్రా
జ్యసౌఖ్యముల్ సమతనొందు । మెరుకవంతున కెల్లున్న నేమికొదువ ॥ గీ॥
వెలిప్రపంచంబు మిథ్యని తెలిసితన్ను । నెరుగనేర్చిన యోగీంద్రుడింటనున్న
యడవినుండిన యూరెంటినడకసమమె । కాకమఱియాత్మకీసటలాకారణం
బె ॥ క॥ ప్రారబ్ధమనుభవించక । తీరదు యాగామియంట దేహ్యాదుపగు
సక । సంచితమనిసంచితంబులు । తీరును సనుగన్న వేళధీరాత్మునకున్ ॥ మ
ఱియుగర్మంబెట్టిదనిన ॥ సీ॥ కర్మముల్ చేసినగడతేరగూడదు సేయకుండిన
గస్తుల్లాయుసుడు । చేసినకర్మంబు శివునకర్పింపుచు ఫలసంగరహితుడై ప
రగనాయు । చేసియుగర్మంబు సేయకుండిన నేర్పు త్రిగుణభావంబని తెలి
యవలయు । కర్మంబు లెవ్వనిఘననిత్యనైమిత్తి కాచారనియమంబులం
ద్రుబుధులు । ఫలములీడైన త్రిగుణస్వభావమనుచు । నైనయధి
కారము కొద్దినాచరింప । వలయుగురువాక్యపద్ధతిన రసగాను । యాత్మ
సాక్షాత్కారించుపర్యంతమధిప॥ గీ॥ సకలమాయాప్రపంచంబు సగుణ
మయ్యె । సగుణనిర్గుణరూపంబు సాక్షియయ్యె । సాక్షిరూపంబు నిర్గు
ణరూపు సచ్చిదానందమును రామచంద్రుడయ్యె ॥ గీ॥ అట్టిరామచం
ద్రునన్నిశంబుకీర్తన ధ్యానములను నాత్మదలచితలచి । శాంతహృదయుడ
గుచు ॥సత్సంగమున జేరి । భక్తిసేయునతడుభాగవతుడు ॥ గీ॥ కర్మభక్తు
లచేతను గ్రమముతోడ । చిత్తవిశ్రాంతినొందును శీఘ్రమందె । కావున
ను గర్మభక్తులు జీవునికిని । సేయవలసినకార్యంబు సిద్ధమయ్యె ॥ సీ॥ తా
మ్రమృణ్మయశిలా దారురూపంబుల భావించు బూజించు పామరుండు ।
పిన్న పెద్దలటంచు వేర్వేఱుపడునసన్మానించు మహాపేరంచుమధ్యముండు । తా
రతమ్యము లేక దైవమందఱి యందునున్న వాడని చూచునుత్తముండు ।
నీయుత్తమశ్లోకు డీశ్వరుదర్శించుకన్న వానినతండు గాంచుచుండు । నట్లు
గావునసీతోచు నఖిలజగము । సందునీశ్వరు నీశ్వరునందు జగము । వేఱులే
కయు వెలుగొందు విధము నీవు । తెలిసికృతకృత్యుడవు గమ్ము ధీరహృదయ॥

గీ॥ ద్రావ్యమృద్దారుశిలలనుదలఁతుతోన। యీశ్వరుండనిపూజింప నేమిఫల
ము తనమదినయుండునీశుండుతన్నుదాను। దెలియనేరనివానికి దైవమేదియు

సీ॥ అష్టైశ్వర్యనామకీర్తనల్ సల్పుటాగానొనరించు నెవ్వఁడు సొంపుమీరుచుండు
నత్యంతవాంఛతో నఖిలేశుచారిత్రమింపారి నెవ్వఁడాలించుచుండు। సర్వ
సంగత్యాగస మవనిత్యైశ్వర్య సంపూర్ణ్ణ నెవఁడు భోగించుచుండు। దేశిక
శ్రీపాదతీర్థ ప్రసాదముల్ స్వీకరించు నెవ్వఁడు చెలఁగుచుండు। వాఁడెధన్యుం
డుమాన్యుండు వాఁడెతుండు। వాఁడెశక్తుండు ముక్తుండు వాఁడెఘనుఁడు।
వానివెనువెంట నీశుడేవేళ నైన। బోవుచుండును రఘునాధుఁడనఘచర్య॥

శా॥ సత్సంగంబును సాత్త్వికాచారము విశ్వాసంబు వైరాగ్యము। న్నైర్మ
ల్యంబును క్షాంతియును సద్భక్తియు నిత్యత్వము। న్మాత్సర్యాదు
లులేకయుండుటయు సన్మార్గంబు లీయోగిక। త్యాత్మా మహంబు నదన్న
జెంపహృదయంబు పొంగగా బోధింపఁ డే॥ వ॥ అనియానేకఫలంబులు గర్మ
భక్తివైరాగ్యంబులకు తృప్తిశాంతి కారణంబని యెఱింగించు సద్గురుం
డూపసందర్శన సుఖహేతుత్వంబు నుండియుండుంగలుగానుచు మారెడు
వాడుండు ధర్మజునకిట్లనియె ననాదినిత్యకల్పితమైన యజ్ఞానియందు
మిథ్యారూప ప్రపంచంబునుదోచిన తెఱంగెట్లనిన మాయాబ్రహ్మసా
న్నిధ్యంబున శుద్ధస్ఫటికంబుమీద ద్వానానీకుసుమంబు ప్రతిబింబము ఛా
యదోచినట్లు జీవుండు గనుకట్టినాజీవుండు ముఖంబునుండి విశ్వుండను
పేరిటవిషయంబులు ననుభవించు జాగ్రత్తవంబునందై జననామధేయంబున
స్వప్నంబున గంఠప్రదేశంబున దజ్జాగ్రద్వాసనాయుక్తుండై వక్షఃప్రదేశం
బు నంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థంజెంది ప్రాజ్ఞుండనంగన హంకారంబును
తమంబు నందులీనంబై యుండేమి యెఱుంగనుసంవిత్తుసాక్షి రూపంబున
నుండుటంజేసి తత్సాన్నిధ్యంబున నుండివచ్చుంగావు ననిందాకనేను నే
సితినోయని యూరకుండనీక విషంబుదెల్పు దట్టోధంబు చిత్తసహాయంబు
నందెల్పు నాసంవిత్తుసాన్నిధ్యంబు లేకున్నయూరకుండుదను తెలివితెలుపుం
డనలయు నాయహంకారంబెప్పుడు జాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తు
సాన్నిధ్యసహాయ తాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటినను నెఱుకసంప్రా

స్వప్నంబగు నాసుషుప్తినుండి తుర్యనామంబునందు ర్యావస్థనొంది బ్రహ్మా
నందంబనుభవించుచు నాభినుండి తుర్యాతీతంబున నతీతనామంబు ధరి
యించి మూలాధారంబున నరతుణంబు పరమానందసుఖస్వరూపంబున
నుండి యథాప్రకారంబుగా తిరుగునతతంబీయ వస్థాపంచకంబుల పంచ
దేహంబులు ధరియించి యీపంచకంబులంగూడునిది యోగియెఱుంగు
నితరులెఱుంగరాదీవుండాత్మ వాసనామయంబున నవస్థాత్రయంబు
లందాటి వాసనాత్రయంబులం ద్రోసి వాసనయు ద్రోపనాత్మైక్యానుభ
వంబగు తదాత్మానుభవనారంబున బంచదేహావస్థాభిమాన భంగంబై
హృదయగ్రంథినాశంబున శుద్ధజ్ఞానంబు సంబ్రహించంబు లేదనుటలుపప
న్నంబగావున సుషుప్త్యవస్థయందు జిత్తుసాక్షియని చెప్పుట లుపచారం
బు శుద్ధసంవిత్తునందు ప్రపంచభ్రాంతి రజ్జునందు సర్పభ్రాంతిదోచి పిద
ప లేనినెఱుంగున భ్రాంతిపీడిన ప్రపంచంబులేదై సందోచనట్టినేని ధనశ
శంఖంబుజూచి పచ్చనిభ్రమసిన నందుపచ్చన లేదు తియ్యని పాలకు జేద
న్న దోషభ్రాంతియేగాని తియ్యనిపాలకు జేదులేదనినిశ్చయంబు సుజ్ఞా
నమార్గంబుననున్న దన్నట్లుగా దెలియ జగద్భ్రాంతి శ్రీగురు కటాక్షం
బునందీఱునీవును సద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్రయవ్యతీతంబై నతుర్యం
బున బరమానందంబు నంజెందుమాసుఖంబు బుద్ధిచేత నెఱుంగంబడు బు
ద్ధికి దెలివిలేదన్న నా నిజంబు బుద్ధిజడంబు గావున బుద్ధిచేతగనుటలు పప
న్నంబుగాదైనను గన్నులుండినంగాని సూర్యునిదర్శింపంగూడదు నే
త్రోపాధిని సూర్యాంశంబైన నేత్రదృష్టిసూర్యుని గన్నట్లు సంవిత్తు బు
ద్ధ్యుపాధినింగను నంతఃకరణప్రతిఫలితంబై నచిత్తు బుద్ధ్యుపాధినితన్ను దా
జూచునగ్ని యంశంబయినదృక్కు తత్సహాయంబున దన్ను గన్నట్లు వృ
త్తిశూన్యంబైన బుద్ధ్యుపాధివశంబున దన్ను నాలోకించుచు ద్వివిధంబైన
ట్లు సుఖంబునంజెందు నా బుద్ధిశక్తియగు చిత్తువాసనాచతుష్టయ మాలి
న్యంబు లేకుండుటంజేసి బుద్ధ్యుపాధినిదన్నుదా జూచుకతన నంతఃకరణో
పాధియు పపన్నంబగు వెంబడియు బుద్ధిశూన్యము నచో బోధతోగూడంగా

వున శూన్యమసంగాడైనను సుషుప్తియగునా సుషుప్తియగుంగాకయం
టివేని నాసుషుప్తినిర్వాసనయై యుండియునందేమి యెఱుగకపిద పనజ్ఞా
నంబునొందెడుగావున సుషుప్తిగానిదే బోధంబో గూడిన దుర్వ్యామాబోధ
లేకున్న నజ్ఞానంబగును విసయాహంకార మాలిన్యనృత్తి శూన్యతయు
బుద్ధి శూన్యతయాబుద్ధి శక్తియైనచిత్తు సంపత్తునంజూచుచు సుఖస్వరూ
పుండగుట బ్రహ్మానందంబు నంబొకృచునా బాహ్యంబు మఱచునప్ప
డుజ్జప్తిమాత్రుండై బుద్ధిచేగాని తెలియరానివాడై యుండు నాసమాధి
సమయంబున మనోలయచిన్ని కాశంబైననెఱుక నక్కాలకాన ప్రపం
చంబులేకుండు నాసమాధ్యంతరంబున లయంబైన మానస్సున కాబహి
ర్వ్యాపారంబులుగు జెట్లనన దిధంబు నదు రంగంబులంబూన్చి యు
భ్యాసమార్గంబున నడిపించుచు నుత్ర్వరభిసందునరకుండ యధాకృ
మంబుగానదు చునట్లుబుద్ధికిన్నత్తి సూన్యంబైనప్రారబ్ధ నాశపర్యంతం
బనుగకేబరంబు సుఖదుఃఖంబు లందెండనల్లండు నాత్మాలోకనపరుండై
నవాడితర ప్రపంచంబుగనియు నుంగననివాడై యుండునని మఱియు మా
నీంద్రుండిట్లనియె ॥ సీ ॥ బ్రహ్మంబునేనని పలుమారు ననవచ్చు బ్రహ్మ
బోధమెఱుంగు భావమరుదు । వేదాంతశాస్త్రముల్విభజింపగావచ్చు
నాత్మార్థముల దెల్పుటదియరుదు । సర్వంబులును రోసినన్యాసిన నవ
చ్చు శూన్యమార్గంబులో జూచుటరుదు । అవిబంధమోక్షంబులని చె
ప్పగావచ్చుదాను గానిలకడదనరుటరుదు । తనువునర్థంబుగురునివియ్యన
గవచ్చు । దాగిమొనసిన లోభంబుదీఱుటరుదు । మనసుసామర్థ్యమె
ఱిగెడిమర్మమరుదు । అంతతానయ్యగా కుండుటదియరుదు ॥ గీ ॥
శుష్కవేదాంత సిద్ధాంతసూటిపరులు । ఆత్మనెఱుగక యర్థమయ్యర్థ
ముగను । జెప్పచుందురు లోకులజెరచుకొఱకు । నిజముగనిష్ఠార్థమై క
ల్లనిజములాయె ॥ మ ॥ అరయన్ బ్రీతిపరాత్మ రాత్మజుడుబ్రహ్మానందన
పర్వంబుగా । గుర్యయించెన్ని బిడీకృతామృతల సత్కోలాహలోల్లాసి
యై । గురుకారుణ్యమహా ప్రభావమున గోరన్ కీర్తియుంగోరబ్రబ । హ్మ
రుషీంద్రుండుపల రాజుత్రోసనియె వాజ్మాధుర్యచాతుర్యుడై ॥ మ ॥ మ

నుజేంద్రాగ్రణియెల్ల నారదుఁడు రామస్వామి సంగూర్చి చా । లసమస్కా
రములొప్ప జేయుచును తుష్టావించెదత్త్వస్వరూ పుని దేజోమయు సూర్య
మండలగతుఁ బూర్ణాత్మునాదిత్యవ । ర్ణునిలోకేశుఁబు రాతనున్ శౌరి
నకీనున్బుద్ధి నూహించుచున్ ॥ గీ ॥ రఘుకులాధీశు లోకాభిరాము విష్ణు
సజునపారచి దాసంకహారి ముకుందు । బరమపురుషు నేకమైనరగువా
ని । సంవిదాత్ముని శ్రీరామచంద్రునంతు ॥ గీ ॥ మునులు కొల్వజాలధనమై
నవాసిని । బాహములను జెలువుఁడరమపురుని । సొత్తానెయగుచునన్నిం
టికధికమా । వానిఁదలచి మ్రొక్కి వాఁడనుచు ॥ గీ ॥ నాఁడనారదుండు
సంభ్రమమ్ముగాఁబడుచుచు । మఱియు మఱియు రామమహిమఁదలచు । మను
తగలుగువారి మర్యాదగాఁ బోలు । మఱికొనిర్మోగిరూపు మాటలాడు ॥ మ
హేంద్రాది సుస్పన్నగ్రహములాట్టాంగాడ యోగిసరితు । గరినసర్వ
శ్రీమయజ్ఞదాన జపసంధ్యానందనాదిక్రియా । చరణమ్స్న సముద్రము
లి త్రివిధగీతా బ్రహ్మవిద్యాధురం । ఘనులున్వేద పురాణశాస్త్రములు
సీతారామనివేకదా ॥ గీ ॥ అనుచునిట్లు సూక్ష్మనక్షలంతరాత్ముని ।
శాంతుసీరజాక్షు సత్యధనుని । బ్రహ్మమూర్తియైన రామచంద్రస్వామి
సన్నుతించుచున్న సమయమునను ॥ సీ ॥ శ్రీరాముఁడప్పుడునారదు మునీ ద
రనిలిచిమౌనీంద్ర నేనీవు సేయుసన్నుతుల్మెచ్చి ప్రసన్నుండనైతి నిష్టార్థ
మూల్వేడుము కొసరసనిస । నారదుండిట్లనె నాను తికిష్టంబుసీమూర్తి గన్న
దే నేఁడు నేను । ధరగృతార్థుఁడఁబున్య ధన్యుండఘనుఁడ నాజన్మమిప్పుడు చా
లసఫలమయ్యె । దవమీఁడే రెబంటను దపమునెల్ల । ననఘమీపాదదర్శ
నమబ్బినప్పుడె । నిమ్మలంబాయె నద్వైతనిజమునేఁడు । స్వచ్ఛమైనట్టి
నీనామజపము చేత ॥ శా ॥ ఈకీర్తిఁగొనియాడు నారదుని దానీక్షించి సం
తృప్తిమనిం । కారావోయివరంబు వేఁడుమనునా కాకుత్స్థుతో మౌనినిఁ ।
జేరేదిమ్మని కోరనిచ్చెదయతో శ్రీరామచంద్రుండయో । ధ్యారాజ్యం
బున జానకీసహితుఁడై ధర్మంబుపాలించుచున్ ॥ సీ॥ ఇదిరాఘవస్తవంబిది
యుత్తమోత్తమంబిది సర్వసౌభాగ్యమిచ్చియుముక్తి । ఇదినారదప్రోక్త

ఇది వేదసారంబు యిదిరహస్యశ్రేష్ఠమిది శుభంబు । యిది తపస్సారంబు యిది
పుణ్యపాకంబు యిది త్రికాలంబున జదువువారు । పుత్రమిత్రకళత్ర పౌత్రా
భివృద్ధియు నిచ్చకల్యాణంబు సచ్ఛ్రీక । రములు పాడియు బంటసంభ్ర
మములింట । గలిగియుందురు సంపూర్ణకాములగుదు । బుద్ధివాక్కా
యకర్మములు పూర్వకర్మ । మైన సంటదు సిరియుంచునట్టివారి ॥ ౯ ॥ గీతా
నామసహస్రము । సీతారామస్తవంబు శ్రీగురుకరుణ । నీప్రీతిబక్షించును
నెవ్వం । డాతని నారాయణ సముఁడంచు మహాత్ముల్ ॥ ౧౦ ॥ అనియిట్లు
వ్యాసుండు ధర్మజున కెఱింగించిన నని విని సంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాది
మునులటమీఁది వృత్తాంతం బేమి చెప్పె నెఱుంగింపు మనిన ॥ క ॥ వేదాం
తతత్త్వనిశ్చయ ॥ వాదాస్పదధర్మ చరిత వసుదేవసుతా । వైదర్భీసత్కా
ర్తా । మోదకరీ పాపవినోద మునిసంఘనాథా ॥ ... ... *

మాలినీ ॥ సముఖసుసవిలాసీసు ప్రసన్నాత్మవాసీ । భ్రమతిమిర
దినేశాభక్తలోకప్రకాశా । అమితగుణ చరిత్రా యార్యసుస్తోత్రపా
త్రా । విమలపరిణనసీ మాన్యకృష్ణసంశాద్ధిసోమా ॥ ... ... *

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్ర పరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలాస
శాండిల్య గోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్ర వినుతగుణ
ధైర్య మల్లనార్యప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను
మహాప్రబంధంబునందు హరిధ్యానపురస్సరంబైన
శ్రీరామకృష్ణస్తోత్రంబును ధర్మజుండు సుజ్ఞాన
భక్తికర్మప్రశంస జేసిన వ్యాసభట్టారకుండు
సవిస్తరంబుగా దత్త్వధర్మంబులం దెల్పు
టయున్నది ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరామజయము.

శ్రీ రామస్తవరాజము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ మద్ద్వైభవకారణ
ధీమన్నుతదేవ దేవదివ్యమునీంద్ర
క్షేమంకర వేదార్థ
ప్రేమాస్పదజనవిహారి శ్రీకృష్ణహరీ.

వ॥ దేవా సూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియె. నట్లు శ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుం గనుంగొని సర్వప్రపంచంబు మనోవికారంబు గావున మనస్త్యాగంబుసేయవలయు దన్మనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ కారణంబని యిట్లనియె ॥ గీ॥ తల్లితండ్రిలేనితనయునిపోలికె । సతికిబతియులేనిచందమునను । గురువులేనివిద్యకూడదెందులకైన । నజునికైననిజమునరసిచూడ ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రిగలరుతగదన్మజన్మాన । నరయబంధుమిత్రులట్లకలరు । తన్నదెల్పుగురుడుతగదొరకడుభువి । దొరుకుబెల్లముక్తిదొరుకుటధిప ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రిఋణము దైవర్షిఋణమును । దన్నెరుగదీరుతత్త్వమందు । బరమగురునిసేవ పాటింపకుండెనా । ఋణముదీరదంద్రుమహర్షిమునులు ॥ గీ॥ సూచకనిషిద్ధబోధకవాచకులను । గడగికామ్యకర్మసముయకారణులును । ననగనెనమంద్రుదేశికులందులోన । సద్గురుండగుకారణాచార్యవరుడు ॥ గీ॥ అట్టికారణగురురాయడైనవాడు । రామభగవానులేకానిసీమలోన । నితరజనులుతమ్మెరుగంగనెంతవారు । నరుడుగురుడనిపల్కుటన్యాయమధిప ॥

సీ॥ సద్గురు ధ్యానాత్మ సంపన్ను లగువారి సరి కాలి నాగ్రిందు నున్న
నికలేము । సతతంబు కారణాచార్య సేవ నానిరి సద్గోష్ఠి నాన్యనిక
గాము । శ్రీగురుశుశ్రూష సేయనేర్చిన వారి చరణరేణువులము కామ
గాము । దేశికప్రీతిగా దాసులై చేర్చిన వారి సరిగ మానార్తి మొప్పగను
గాము । దానమాన చాతుర్యాదులనెప్పుడు నిహించి । మంత్ర తంత్రార్థ
ధ్యయన జపములకన్న । విధాతయాత్రాదికర్మ సన్న్యాసులకన్న । ఘన నా
చార్య సేవనాయనము ॥ క॥ గురు శుశ్రూషలు సేయని । [illegible]
సారమనెడి గ్రంథములందు । [illegible] । [illegible]
[illegible] ॥ క॥ [illegible] । [illegible] (శ్రు)
పాఠ్యసనం । [illegible] । [illegible] త్రాంతము
లుగాగద ॥ క॥ పరసత్త్వ మెల్లను [illegible] । [illegible] దెలియగ నీ
సయట్లా । సరికే ప్రసిద్ధ వాసన । కరివో పారిస్య సము తెలుసుకొనగునే ॥
వ॥ అనిన వ్యాసభట్టారకునకు ధర్మజుండిట్లనియె ॥ క॥ అయ్యా గురుప్రవు
లచరితం । చెయ్యదిశ్రేష్ఠుల వారలెవ్వరిపుడు మా । కయ్యా పాత్రల దెలియ
దు । అయ్యా శ్రీ మధ్యాత్మ మెట్టులాచారింపదగు ॥ క॥ కారణగురుమహిమం
బులు । వారికి శుశ్రూష సేయు పద్ధతులెల్లన్ । [illegible] సేయు పయ్యా ।
సూరిజనస్తుత్య చరితసుస్థిర భరితా ॥ సీ॥ అడిగితి బహుపుణ్య [illegible] ససంసా
రము లెవ్వరిలనపవర్గప్రాపకములు । మాయాశరీర మర్త్యంబులును పురు
షుండు రమణులు విడు విరక్తి తోడ । మోక్షాధికారము ముక్షుండు కార
ణాచార్య జేరెడు జాడనాంగముగను । జెలుపుము మతియేమి తెలుపంగ
వలయునో యన్నియు నెఱిగింపుడనుస్పృహాలు । తోడ వ్యాసుండు సెప్పం
గదొడగెనిట్లు । రాజయోగంబు లెల్ల కారణగురుండు । వాని మహిమ
లు సంసారవర్తనములు । ముందుగాదెల్పుమంతెను మున్న [illegible] ॥ క॥
మాయా సంసారంబులు । [illegible] యకగురుమహిమ దెలియ [illegible] ।
కాయమనిత్యంబనిగురు । రాయని చెంతకు [illegible] ॥

జీవవిచారఘట్టము.

సీ॥ జీవునిసంసారచిన్నలామూలాగ్రముగఁజెప్పెదనువిను మొదలమొదల । స్వప్రకాశమునను చను సహంకారమా వరణవిక్షేపమైనస్వస్వరూపు । మఱపించుపురుషునిభ్రమగఁఱపించిన నిందుచేనిద్రయునెఱుకలేక । వెన్కముం దెఱుగక వెఱ్ఱిపట్టినవాని విధమునసాసచే వెతలబడుచు । వెతలుపోసుకొంచు గొడవనిమోహాతి । శయముచేతఁబట్టిజాలిగొడు । గుడుచుచుండుగాక జడిసియింతటనైన । తొడుసుమాలిపోడుదుఃఖజీవి ॥ క॥ ఆవరణమనగమఱపే । కావునవానసన్న దన్నుగానకయుండ । న్నేవిధమునవానసతా । నైవేఱేభ్రాంతిపెట్టునాత్మునివత్తా ॥ క॥ విక్షేపశక్తియసగా । మోక్షవ్యతిరిక్తమైన మోహవికారా । ల్లక్షలపర్యంతంబుల । రక్షణమునదోఁచుగాపురంబులకిరవై ॥ అదియునుంగాక ॥ క॥ జీవుండిట్లుతనుశ్రీయ । భావనచేగలిగెవానిపరిక్రుతుల్విసుమా । కైవల్యంబునదబ్బర । గావేరొకకల్పితుండుగలిగెన్నపాలా ॥ క॥ అనవినిరాజేంద్రుండును । సనఘునిరాకారమునను సాకారంబే । యనువునగలిగెనుజీవుడు । తనుఫులుమూడెట్లుదాల్చెతద్విధమెల్లన్ ॥ గీ॥ తెలియజెప్పుమన్న దేశాధిపతితోడ । మునికులాబ్ధిచంద్రుడనియెనిట్లు । రాజవర్యవినుము బ్రహ్మస్వరూపంబు । మొదలుగానుబోధపదిలపరతు ॥ అదియెట్లంటేని ॥ సీ॥ అమలమైస్వచ్ఛమైయాద్యంతశూన్యమైశుభ్రమైఘనసంవిద్భ్రమగుచు । నిత్యమైసత్యమైనిర్మలాకారమై యందమైయానందకందమగుచు । పూర్ణమైదివ్యమైబోధస్వరూపమైబుద్ధంబునైస్వతస్సిద్ధమగుచు । నమితమైనిర్వేద్యమైనిరంజనమై పరంజ్యోతిమై మహారణ్యమగుచు । నద్వయబ్రహ్మచైతన్యమైవెలుంగు । నట్టిబైటనునేమిగన్పట్టుకట్టు । లైసనిబ్బందితెల్వికై లేనిదేక । లిగననవలసెరజ్జుసర్పగతిననఘ ॥ క॥ తేకేగల్గినపురుషుడ । యాకల్పితుడనగయాతడౌదబ్బరనా । లోకించితామహాత్త । త్మాకారంబై నయీశుడయ్యెందీనన్ ॥ క॥ ఆయ్యోయుత్తమమధ్యమ । నియోహంబనెడినహామునిగుడెన్విసుమా । వెయ్యేలికనియోహం । బైయొప్పెడిభౌతికాఖ్యహంకృతివలనన్ ॥ గీ॥ ఆదిశక్తియుక్తుడైతమో

గుణియునై । జ్ఞానవిక్రృతితోడగానబడుచు । శబలతోడవిశ్వకారణదేహియై । రూఢికల్పితుండురుద్రుడయ్యె ॥ క॥ ఖ్యాతిగభూతోత్పత్తికి । నాతడెయాత్మస్వరూపుడౌ భూతాత్మా । యాతనిమూపే కాలం । చేతని నిండినను కల్మి నెఱుగుము బయలా ॥ గీ॥ గగనవిస్తీర్ణమై గాలి గాలిచుట్టి । పట్టిమథియింపగానగ్ని పుట్టునీని । యగ్నిముజలమునుపుట్టె నేలయుత్పత్తితోడ । నట్టిపంచంబులను పంచభూతమనినసఘు ॥ క॥ ఈరీతిపంచభూతము । లారయగల్పింపబడియెననిశాయుంబం । బారాధింపబడిస్ఫటికశ । నీరంబు నిపించుకొనును పృథ్వీనాథా ॥

పంచీకరణలక్షణము.

వ॥ వినుమా పంచవింశతితత్త్వప్రకారంబెట్లన్న నీపంచభూతంబుల నొక్కొక్కటి రెండేసిగా విభాగించి యందులో నొక్కొక్క నిజాంశంబు లుంచి తక్కిన నొండొంటి నాలుగేసిగా విభాగించి పంచికలయం బంచీకృతంబయ్యె. తద్విధంబెట్లన్న ఆకాశార్ధభాగంబు జ్ఞాతృత్వమయ్యె తక్కిన నాల్గును వాయ్వగ్ని జలభూములం గూడి మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారంబులయ్యె పవనార్ధభాగంబు వ్యానమయ్యె. తక్కిన నాల్గును పృథ్వ్యంబు తేజోనభంబులం గూడి ప్రాణాపానోదానసమానంబులయ్యె. హుతాశనార్ధభాగంబు చక్షువయ్యె. తక్కిన నాల్గును భూనీరమారుతవ్యోమంబులం గూడి ఘ్రాణజిహ్వాత్వక్ఛ్రోత్రంబులయ్యె. కీలాలార్ధభాగంబు రసంబయ్యె. తక్కిన నాల్గును ధాత్రీకృపీటప్రభంజనశూన్యమార్గంబులం గూడి గంధస్పర్శశబ్దంబులయ్యె. క్ష్మాతత్త్వార్ధభాగంబు పాయువయ్యె. తక్కిన నాల్గును వారిధనంజయసమీరాంతరిక్షంబులం గూడి గుహ్యపాణిపాదవాక్కులయ్యె. ఇట్లు పంచవింశతితత్త్వాత్మకంబైన స్థూలదేహంబింక కర్మజ్ఞానేంద్రియదశకంబును పంచప్రాణమనోబుద్ధులం గూడ సూక్ష్మాంగంబు నులింగశరీరంబయ్యె నీరెంటికి కారణంబగుటన విద్య కారణాంగంబయ్యె నీదేహత్రయంబులం గూడి జీవుండు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులను నవస్థాత్రి

లాంబు లంబడిపొరలుచు మాంసనిర్మితంబైన యీస్థూలకాయంబు నం
దహంకార మమకారంబు సేయుచు దేహాత్మాభావంబుల తన్నుదా నెరుగ
క కర్మంబులు చేసి స్వర్గనరకంబులం బొందుచు క్షీణభోగంబుల సర్వజం
తుయోని ద్వారంబులం బుట్టుచుం జచ్చుచు నెడలేని దుఃఖంబు నొందు
చుండుగాని సర్వభోగవిరక్తుండై శాంతహృదయుండగుచు నీశ్వరోపాస
నావిశేషంబుల చిత్తంబు గెల్వనేరడదెట్లన్న వినుము ॥ గీ ॥ చీము నెత్తుర
చేతను జిత్తుకుచుండు । మూత్రమల సంయుతంబైన ముఱికి తోలు । కం
పలెంపులు క్రేపులు నిండియుండు । నిట్టిదేహంబు లందవస్థేమి చెప్పుమ ॥ సీ ॥
బయిసి హీనము దుఃఖ బహుళమాకారంబు యెంగిలి మంగల భంగభూ
మి । తేరనవ్వులపోతు దేహస్వరూపంబు రోగాలపుట్టయై రోత కొంప ।
భయములపుట్టిల్లు పాతకంబులబొంది యముబారిగోత్రయై యలతియొ
డలు । మలమూత్ర రక్త దుర్మాంసమీ చెడు డొక్క కసుమాలిబా ముఱి
కస్థతనువు । తోకపురుగుల గుంటయై తోలుతిత్తి । యిడుముపాటుల
కొడిగట్టియై శరీర । మందలాకాంత సౌఖ్యములందుగోరి । కోరి శుద్ధ
పశుప్రాయులైరి జనులు ॥ సీ ॥ గుణములు లోభము లోకములు గరిశలు
యాశలు తలతోకయవధి నోరు । సకలావయవములు సంగ్రత యంబు
లు గులగోత్ర సంగాధ్రములు పాలంబు । మందుసంస్కృతి దొడ్డమమత
కర్మమ్ముగాడి పంచేంద్రియంబులు బల్మిపలువు । పూరియా విషయముల్
క్రూరమృత్యులు ప్రేమాతిశయములు పెద్దతోట్టి । ఋణముసుఖదుఃఖ
ముబాధలురోతకుడితి । కాపురము చెడు మోహంబెకల్ల తెల్వి । బ్రహ్మ
మంచున దోచిన భ్రాంతిగొల్ల । మనుజులను పశువుల కిట్లనఘచరిత ॥
క ॥ ఈరీతి పశుప్రాయులు నై నోష ద్వేషులైదు రాచారులునై । వారు
మవీగును మీనమా । పారని స్త్రీవాంఛ దగిలి వశులైరి నృపా ॥ క ॥ ఆలుం
బిడ్డలకొరకై । జాలిం బడి ధనము గూర్చి చచ్చిన దను కా । వేలాకోలము
నొందును । స్త్రీలోలుండైనవాడు చెడిపోబాడై ॥ గీ ॥ కాంత దగిలిన
వారికి గలదె సుఖము । వారి పోషించుటకు చాలవనరివనరి । తిరిగితెచ్చిన
యవిదాముదిన్న వెనక । యెంగిలైన నుపేక్షించుటిట్లుగాగ । సీ ॥ బహు

విధరోగంబు భార్యానుభోగంబు సిగ్గులచేటునీస్త్రీలకూట । మన్యాంతపా
తకంబంగనాసంగ మంబిహాపరదూరంబులింతిపొందు । దుఃఖస్వరూపం
బుతోయ కేతకుణపొందులుచ్చుంధ మరణంబులువిడచెలిమి । అతిఘోర
నరకంబు సతులలోలత్వంబుతల మొత్తరాములు చెలులగోష్ఠి । గాఢ్యం
చెడిసంసారకష్టపాటు । కోతకూటి బ్రతుకరణ్యరోదనంబు । లేమిచెప్ప
దులేహ్యామంచెరగిదీని । సన్యసించినవాడె బోజాలుపెన్నిపా ॥ సీ ॥ ఇల్లు
వాకిలివోసి యిల్లాలినెడబాసి చుట్టపక్కములనునాదివోసి । పన్నవా
సులువిడివాంఛలు గోరాడిసొమ్ములు దగనాడిజోలివీడి । యాడికసొకో
చ్చియానవమానముల నోర్చినడనడి పోకార్చితోడునుదిర్చి । కర్తృత్వ
ములుమూరి కర్మమ్ముపతేజిభానంబుల సడీగిభగ్రిముగేరి । నిరరసంగంబు
లెల్లనునేహ్యాసుడిచి । యతిమహాదోషంబుల్ యింటియాశవిడిచి । తిరిగి
చూడక దాబయుల్దేరనడచి । పరమహంసజేర జన్మసాఫల్యమనఘు ॥ సీ ॥
సంగవిరక్తుండు శృంగారయుక్తుండు సంగవిరక్తుడుసర్వజాణ । సంగవి
రక్తుండుబంగారు బిడ్డడుసంగవిరక్తుండు సర్వసముడు । సంగవిరక్తుండు
సంతతానందుండు సంగవిరక్తుండు సంభ్రముండు । సంగవిరక్తుండుసం
పూర్ణకాముండు సంగవిరక్తుండుసన్నుతుండు । సంగవిరతుండు చిత్తర
శాంతిపరుడు । సంగవిరతుండు దేవతాసముడుఘనుడు । సంగవిరతుని
సరిసాటిజగతిగలరె । సంగవిరతుండు పూజ్యుండుసభలలోన ॥ ఉ ॥ ఈ
వరగర్వముంవిడచి యీశ్వరునందుల బ్రీతిగట్టిగా । భావసనిర్పియాడు
చును జూడుచు శ్రీహరినామకీర్తన । ల్లావుగ జేయుచున్న జనులంగను
నెవ్వడు జేరువానిదే । జీవనముర్వివేకమును సిద్ధముపాండవ వంశపావ
నా ॥ గీ ॥ పాండవోత్తమవినుపరబ్రహ్మమైన । రామకృష్ణులనామకీ
ర్తనలమహిమ । లేమిచెప్పచు ధాత్రిలోనెవ్వరైన । వాంఛనొకమా
రుబల్కపావనులజేయు ॥ ... ... *

నామకీర్తనవిచారఘట్టము.

గీ ॥ నామకీర్తన సరిసాటిభూమిగలదె । తెలియనేరనిమూర్ఖులు
తీర్థయాత్ర । లంచు దేవతాసేవలెంచుచుండ । బట్టకతిరుగగ్రహాణా

రబాధగాక ॥ క ॥ జారుండైననుమృధా । చారుండైననుగ్రహా స్థసంచా
రుండై । శ్రీరామాయనియొకపరి । నోరాడినజాలువాని నూరేడుల
కుక్ ॥ సీ ॥ తెల్లవారకతొల్లి చల్లనీటిలోవారు కొనొడలెల్లవణుకువా
రు । సీపకాళ్ళుబట్టి నీళ్ళదర్భలచేత సవ్యాపసవ్యముల్ జల్లువారు । బి
గుసుకముక్కులు బిగియించిగొణుగుచు మూగన్న వేయుచు తూగువా
రు । సాముజేసినయట్లు సాగింబడిపడి పొర్లిస్రుకైనిల్వకబోవువారు । బిర
బిరను చెట్లచుట్టునుదిరుగువారు । నెయ్యిబిడుగులునగ్నిలో వేయువారు।
వైశ్వదైవాఖ్య పూజలవరలువారు । కీర్తనలు సేయు వారలకిందివారు॥
క ॥ ఆత్మానేశముచేహరి । కీర్తనపరుడైన వారుకృష్ణాయనుచున్ ।
మూర్తిభజించిన యొక్కము । హృత్కర్ణములోస్వామి యొప్పయుంచుక
యుండక ॥ సీ ॥ అనిశంబునారాయణా యనిచెంగేగిమాట పాటలమరు
మాటలేక ॥ పిలుచుచుప్రత్యక్షములు గోరితలచుచుధ్యానించి పరవశత్వ
మునబొంది । తెలిసిమరచినయట్లు తెలియకమరుపుతో నెంచునెట్లుండు
టనెరుకపడక । నున్నచోటను తనసుందరాంగసై పరబాలునిలీలనిర్భయు
డునగుచు । తిరుగుభక్తినిన్ను వెంటదిరుగుచుండు । తడవులకుగన్న శ్రీ
రాముతల్లిబోటి । ముగునసుతుబాయజాలనిముగ్ధులట్లు । పరమకారుణ్య
నిధియైన హరికృపాల ॥ క ॥ వినవయ్యరాజచంద్రా । మనుజశరీరంబు
లెన్నమంచిదియాగా । పునపురుషార్థముగనుగొను । ఘనులకు నల్లా
రుసుద్దుగా విహరించున్ । మరియును ॥ క ॥ శ్రీరామకృష్ణులనుపని ।
ధ్యానించెనెవ్వరైన తంసునుదలచినవారిన్ । జేరేదేవయచేతను । నారయ
యిందొక కథగలదదివినుపింతున్ ॥ క ॥ నారదమునిశిష్యుండా । త్మా
రాముడు విప్రముఖ్యుడాతండొకనా । డారామకృష్ణమూర్తులు । జేరె
న్నెర్వొప్పవారు జేరిరివానిన్ ॥ క ॥ ఈరీతిబల్కుమానికి । నారాజేం
ద్రుండు ననియెనయ్యా నాడే । తీరునజేరెనుజేరిన । వారేరీతులను జేర
వచ్చిరివానిన్ ॥ వ ॥ అనినగృష్ణద్వైపాయ నుండిట్లనియె ॥ గీ ॥ శరణు
శ్రీజానకీనాథశరణుశరణు । శరణుశ్రీరుక్మిణీ నాథశరణుశరణు । శరణ
ణుశ్రీరామరఘురామశరణుశరణు।శరణుశ్రీకృష్ణహరిహరిశరణుశరణు॥

వ॥ అనుచుభూసురుఁడు శ్రీమన్నారాయణమూర్తిఁ సంగూర్చియిట్లని యొసచ్చి దానందనిలయానీవు రామావతారంబున బాలుండవైయుండు నెడ విశ్వామిత్రుండు తనయాగసంరక్షణంబుకొఱకు మీపట్టంబు ప్రవేశించిన నతనింజూచి యాదేహేంద్రియాది ప్రపంచంబుకొఱకు సర్వంబు గాంక్షింపవలసెగాని దీనివల్లనయ్యెడు సుఖంబులేదెట్లన్న నాత్మవస్తుకామాయ సర్వంపిప్రియాభవతియని వేదవచనంబుపలుకుగావున కామంబులునిరర్థకంబులై యుండుననిమిమ్ముంజూచి విశ్వామిత్రుండు ఓరామా యీదేహికీదేహంబు సుఖదుఃఖమూలంబ గుటనిశ్చయంబండు లకు నొక్కయితిహాసంబు గలదుతొల్లిశుకుండు తండ్రిచేతసను జ్ఞాతుండై మిథిలానగరంబు ప్రవేశించిననతనింజూచి జనకుండిట్లనియె నీవుసంశయింప వలదునీకు దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబుగలిగి నట్లుయుండుగానీకు దేహంబులేదు నిన్ననీవెఱుంగు మనిననతండట్లచేసెగావున రఘువీరానిన్న నీవెఱుంగుమనిన మీరునేనేబ్రహ్మ మనియెఱింగితి రటమున్ననిన్నెఱుంగ వేనీవు గురుశిష్యవ్యాయంబు నడిపెంచుటకేటబడియెను సహాయంతవి చిత్రింబడియునుంగాక మారీచసుబాహు వధయును శంకరుధనుర్భంగంబును సీతావివాహంబును పరశురామపరాక్రమభంజనంబును అయోధ్యాప్రవేశంబును కైకేయీకారణంబున దండకారణ్య ప్రవేశంబును సీతావియోగంబును పంపాసరోవరంబున హనుమద్దర్శనంబును సుగ్రీవ సంభాషణంబును వాలిహరణంబును సుగ్రీవరాజ్యాభిషేకంబును జానకీశిరోరత్న పరిగ్రహంబును సముద్రబంధనంబును విరూపాక్షధూమ్రాక్షఅతికాయ మహాకాయమహోదర మహాపార్శ్వ కుంభనికుంభేంద్రజిత్త్వాద్యనేక దానవకోలాహలంబును రావణకుంభకర్ణ ముఖ్యరాక్షస హరణంబును విభీషణలంకా రాజ్యాధిపత్యంబును జనకపుత్రింగూడి సకలపరివారంబుతో భరద్వాజాశ్రమ ప్రవేశంబును గుహాభరతశత్రుఘ్నదర్శనంబును తత్సర్వజన సంభ్రమోత్సాహంబును గురుమాతృజన ప్రియంబును సకలజనసంభ్రమోత్సాహంబుతోన యోధ్యాపట్టాభిషిక్తుండవై భక్తవాత్సల్యంబుతో సుఖంబుండితనిడీవించి మఱియు కృష్ణావ

తారంబున ననేకపరాక్రమంబులు చేసినవారు వేన్నూటయైన పుండ్రు
స్త్రీలతోడంగూడి క్రీడలం జెలఁగు దేవుండవు నీవు కావె యట్టినీకు ననేకనమ
స్కారములు చేసెద జేకొనవే శ్రీరఘువీరా సచ్చిదానందనిత్య పరిపూ
ర్ణపరిభావస్వరూప ॥ గీ ॥ అనుచు విప్రముఖ్యుడా రామకృష్ణుల । బా
డియాడు చుండె భక్తితోడ । మఱియు శరణటంచు బఱిపఱివిధముల । బాం
డకాంక్షి చంద్రపలికెనిట్లు ॥ ... ... *

శ్రీరామస్తోత్రషట్కము.

మ॥ శరణన్నంగరుణించునన్న బిరుదుల్ జాలంబులో చాలెనో। శరణో
హోయన రావదేమి వినవో సంసార తాపత్రయం। బెరుగన్నీయదొ యిం
దు లేవో చెప్పు మాయీ నిర్దయాబుద్ధినే । మరితో మున్ను విభీషణాదులకు
రామా యార్త రక్షామణీ॥ ౧॥ పరగేరావడె త్రోవగానవొ సురల్ప్రా
ర్థించిరో సామగా। నరుచిం సాక్షితో యాంజనేయుని వడిన్నమ్మించితో
జానకీ । చరణాబ్జంబులు నొచ్చెనో యితర దేశప్రాణిసంరక్షనే । మరి
తోయెందుకు యింత సేపుదగ రామా యార్త రక్షామణీ॥ ౨॥ శరణన్వార
లయాపదల్ పరిహరించన్ రాముడుండంగనే । వెరపేలంచును పిన్న పెద్ద
లు బుధుల్ వేదాంతశాస్త్రంబులు । న్నొరయన్నమ్మి విభీషణాదిఘనుల
న్నొప్పించుటల్ సాక్షిగా । మరినిన్నమ్మితి కావు మీదయను రామా యా
ర్త రక్షామణీ ॥ 3 ॥ పరులన్ శిష్యుల తల్లి దండ్రిగురు బాంధవ్యంబుల
న్సఖ్యులన్ । శరణన్వారికి నిన్ను నే సహగనాస్వాభావికల్వంచిన । న్నెర
పుంగావున నాస్వధర్మమిదిగో నే మానీధర్మమే । మరకావన్న శరణ్యునీ
శరణు రామా యార్త రక్షామణీ ॥ ౪ ॥ ధరలోదొల్లిటివారు నేనుసహా
గా దైన్యంబునన్నేదము । వ్వెరపేలంచును నియ్యవేయభయమున్నే దే
మివింతాయెనా । శరణార్థిన్ దిగనాడరాదెరుగ వాసన్వోళనీవిచ్ఛయే।మ
రినన్వల్లనువారలెవ్వరిక రామా యార్త రక్షామణీ ॥ ౫ ॥ శరణన్నాతఁ
డమే విభీషణునకా చంద్రార్కమానట్లు దేవరలంకాపురిదార బోస్తిర

మునువాల్మీకిరామాయణా । ఉపహాస్యంబులు నల్పుటన్నజమ్ములతో న న్నరక్షింపుమీ । మరుమాటాడిన నింకయేననుము రామాయణాత్రా రక్షామణీ ॥ ౬ ॥ అలనాడాత్రిని బిల్వ నాకభయమాయాకాశ వాణి ధ్వనిన్ । బలుకానాక్యము సత్యమౌజయము సౌభాగ్యంబునాశ్రితుల్ । దెలియన్నేరక విన్నవించితిని దేత్యైరిననుఁ బ్రోవని । ర్మలనీ వగతి కావవేదయను రామాయణాత్రా రక్షామణీ ॥ ౭ ॥ శరణాగన్నశరణ్య దాగ దవె హెచ్చైనామనస్తాపము । స్థిరపెంచిన్నిటి నీకునట్టుండగ దేవనేగ నే యేమియుఁ । శరణాగన్న విభీషణాదులు మనస్తాపంబునాగించవే । నాకన్నగుసీస యాశరణ రామాయణాత్రా రక్షామణీ ॥ ౮ ॥ . . . ...

శ్రీకృష్ణస్తోత్రషట్కము.

మ॥ శరణంబింక ననాథదేవయుదిగోవిందా ముకుందా హరీ పత్రియం । బదు నైవచ్చెనుయింకమా కెవరుదిక్కన్నా నిపిస్తానే । మానవుల్లనుణు నొంటనగుసామ్యంబౌనసట్లన్ననెం । దరిమున్ ద్రోపతి సేమదబ్బరకృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౧ ॥ కాళిందీనది చెంతనీవు మురళీగానంబు సేయంగనా । వేళన్కంతమిమోహమందివగతో వేడానదేసుంటివిన్ । తాళంజాలకనాడు కుయ్యిడగనంతన్ గౌగిటంజేర్చితివి । న్నాళ్ళిట్లెవ్వనాగాచితటకృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౨ ॥ యెనహోరక్షకుడంచుకుయ్యిడగవచ్చేనంచునాకాశవా । ణినరున్నక్కడనుండిన స్థితిగోపీ నోజనీవే మినే । తుపునాకర్మమునాటికూరకనెయుండుఁ చేతగాదేనపూ । నపలేతప్పనెయింకనేదహాహాకృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౩ ॥ ధరలోనార్తిజీవాళు బిల్చినపుడే దాసుండనై వాకిటన్ । బరగేదెప్పనుబంటునై తిరిగితప్పా నేమునాటుల్లక । న్నారగన్నప్పడెయోమిచ్చానిదిసీమాననుగాకేమియా । చరణాబ్జమ్ములయింకనీమనను కృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౪ ॥ ఆలుకన్నానిపతిపుత్రతల్లిప్రియభయంబత్యంతమున్ భర్తకున్ । దాంగా గుల్కులుగుల్కురల్లరతిలోపతిరంపనారీతితో పు । తుప్రిఁనక్కించిన నా

కొండరకిముద్దులొ్రవునారీతితో నీ । చలమేలయ్యా ప్రియంబెసీకు మరికృ
ష్ణా యాదవోద్ధారకా ॥ ౫ ॥ కర ప్రహ్లాదవిభీషణుల్ దరవిసత్ కాంతేయు
లున్ ద్రౌపదుల్ । మరియున్నాతుల నీవు బ్రోచుటలు ప్రామాణ్యంబు
లో నేసినా । మొరయాలింతువు లేక యుండినని దేముమ్మాటికింగల్గు శా ।
స్త్రబుధుల్ పల్కరనీవబద్ధమికకృష్ణా యాదవోద్ధారకా ॥ ౬ ॥ అలయింత
ప్రాపయుల్ దుర్గాసతుల్ హాస్యంబుగానవ్వవా । రలవెన్నలిని జారచో
రశతి [illegible] స్వామివై నేమనా । చెలులేపింపగ నెంమి రావలసివచ్చే నేరి
కిల్ బుట్టనే । చలమేలయ్య మహాత్మ నీదుదయ కృష్ణా యాదవోద్ధార
కా ॥ ౭ ॥ ప్రతిసల్ జేసినగాని రావికసహాపర్యాచకా [illegible] దే । జితకా
మాసురవృత్తి నేని పరదేశిన్నే నినే నేనినే । గతిలేకుండిన వాడనే నియెవరిం
గనకొనివాస్తేనిసం । [illegible] బాహ్యవృత్తి నేని బ్రోవుమరి కృష్ణా యాదవోద్ధా
రకా ॥ ౮ ॥ గీ॥ అనుచ నిట్లు విప్రుడా రామకృష్ణుల । జేరజేర తారుస్త్రీ
లతో గూడ । గూడిచేరవచ్చి కోరినయర్థంబు । లిత్తు ముద్దుమంత యేమి
నావు ॥ *

గీ॥ అనిన వారినుచితమైనట్టిపూజల । దనిపి పెన్పడని యొధన్యులార ।
యిటనె మొల్లమీరలిందుండవలెనన్న । సమ్మతించియుండ్రి సార్వభౌమ॥
క॥ ఈరీతిరామకృష్ణులు । నారయనావిప్రవరుడు మాపించినయా । చా
రిత్రమెనయు చదివిన । వారికినీసుఖముగలదు వసుధాధీశా ॥ గీ॥ అనినము
నికిరాజు అశరీర వాణికిట్లు । బలికె నన్నమునియు తొల్లియార్తి ।
తోడిపిప్రసభయమిమ్మని శ్రీరామ । చంద్రవేడుచున్న సమయమునను ॥
గీ॥ గగనవీధినుండి జగమెల్ల మ్రోయంగ । భయపడకుమటంచు బలుకువా
క్య । మొకటివినగబడియె సకలకోర్కులీడేర । వానిమహిమ లెంచవశ
మె భూప ॥ క॥ ఈరీతిగన్న వారికి । శ్రీరాముడు కృష్ణమూర్తి స్త్రీసహి
తముగా । కోరిన కోర్కెలిచ్చుచు । జేరిన యాపేళ సరిగ చేరగవలసెన్ ॥
క॥ ఇటువంటిభక్తి చేతను । కుటిలంబగు చిత్తవృత్తి గోరకమున్నే । పు
టుకునజండెము డించిన నటనలవేము క్తిగలదె నరనుతచరితా ॥ సీ॥ ఇంటి
తోనైనసిల్లాలితోనైననగరికిష్పాలకైన తెగువజేసి । కావికోకలుగట్టి క

చ్చేలువిగిఖంచి బోడికొల్లయై మెసపోచదీ॥ । కుంపకోలయు [illegible]నిందుబూ
డిదెబూపిప్రానలు మెడగొన్న నేసినేత । జటమూలఫణియించి జమునగన్నో
ముదోట హారిహారియనుకొంచునామకోంచు । నేమమునుం [illegible]
టవెడలి । తిరిగియముకొగండోలతిసగమంకొ । [illegible]యుగా
లోవిగువాని । కేశసన్యాస మనె వాని కేశగొను । తా॥ కామమూంధుడై న
న్నగానకంటయు [illegible] [illegible]స్థవాని । [illegible] శ్రీ
యోనిజొచ్చిగర్భము నెత్తి [illegible] వాని । [illegible]యుగ [illegible]
నాగమినంతబై శ్చిన [illegible]స్థవాని । విచ్చిర తాటకోట్ల [illegible]గినాయు
వుచేతపడిపోవు [illegible]వాని । [illegible] ములను
చేసి । వంటబాయకన్నను వెంటద్రిప్పి । [illegible] నములు [illegible]
లోన । గంటకోరాదు వానికియంతపోదు ॥ గీ॥ యుక్ష [illegible]న్న
దానెరిగిన । ఘనునిఁజేరకున్న కర్మమొట్లు । పోవు సత్కృతము గనుము బూ [illegible]
హోము । మైన కేంద్రచంద్రయ ఘము [illegible]కును ॥ చ॥ [illegible]
నంబులజాతులన్యోన్యసీతు [illegible] । యుపవులదా [illegible] ధర్మము [illegible]
షభాషల । సడలదగంబరత్వములు చాటుచు [illegible] రాజచంద్ర [illegible] । [illegible]
నవిద్యయు జడిసి పాసనెము [illegible] చేయనే ॥ వ॥ అదెముసుగ [illegible]॥
సీ॥ గుడిగుంటములుకొంటె గుహాలకారవె వులకూరలనా [illegible] ముల
ను । పండగపర్వాలపాడి [illegible]ంటనునేప్ప వేరంబులనోప్ప జనుల । [illegible]
ళ్ళనుచప్పిడిపిళ్ళనుతిరాలతిరుణాళ్ళతిప్పటలను । పడుగుల [illegible]
వాసులవాత్రిల చదువులపాదములను । విందులవినుకూళ్ళ [illegible]గుణము
ల । పొందుపోరటలను పోరుములను । మోక్షమబ్బదయ్య ముక్తి
కాంతామణి । నాథుఁజేరకున్న సరులకధిప ॥ గీ॥ అనఘయామతించనట్టి
దృశ్యములకు । తల్లివంటిచిత్త దర్శనమున । చిత్రప్రతిఫలితంబు [illegible]
నుపట్టు । కానవింతపట్టిమానసుండ ॥ గీ॥ [illegible] కూటిమనసు [illegible]
నగు । త్రోవగానిము క్తిత్రోవపట్టి । పోవసీదుడ [illegible]
రం పెలాడిజూడు రామచంద్ర ॥ గీ॥ విషయలోలుడగుచు [illegible]నుతు
డ । గురులనింతవినుచు [illegible]గుచు । చింతముఁగినట్టి [illegible]

పదేశమియ్యరాదు తెలియనధిప ॥ సీ॥ ఆలస్యనాస్తికాహంకారపంచక
ద్వేషవిద్యాచోరదూషకులకు । పాషండనిష్ఠురపతితకార్యకృతఘ్నకల
హప్రియవిషయగర్వితులకు । స్తంభనమోహనోచ్చాటనమారణవశ్య
కుహకవిద్యవాదులకును । నటలోభమోహాతిశయకామ్యకరులకు-భోజ
నోర్వనియట్టిసోమరులకు । వినయభయభక్తివిశ్వాసఘనతచేత । గురుల
శుశ్రూషసేయనిక్రూరులకును । స్వస్వరూపోపదేశంబు సార్వభౌమ । యె
న్నివిధములకైననియ్యంగరాదు ॥ చ॥ అనఘనిధర్మజుండనె మహాత్మకయుం
నధికారలక్షణం । బునగురుసేవలక్షణంబుదృఢగజెప్పుమటన్న రాజతో । ము
నివరుడిట్లనె ముముక్షుమార్గము యోగచర్యలు । స్వానుభవసుఖస్వ
రూపమునుమీయిదిగవాక్యముక్కృతిన్ ॥ వ॥ ఇట్లనియె రాజేంద్రా సా
ధనచతుష్టయసంపత్తిగలయతండధికారి వానిలక్షణంబులునిత్యానిత్యవ
స్తువివేకంబును యిహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబును శమాదిషట్క
సంపత్తియు ముముక్షుత్వంబులనంబడు తద్వివరం బాత్మనిత్యంబు జగంబు
లనిత్యంబులని యెరుంగుట నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబను సాధనంబు అందు
ప్రత్యక్షంబనాదివనితాభోగంబుల్తుచ్ఛంబులు స్వర్గాదిలోకసుఖంబులు
నట్లయని యిహపరసౌఖ్యంబులుగోరకుండుట యిహాముత్రార్థభోగవిర
క్తియను రెండవసాధనంబంతఃకరణనిగ్రహంబు శమంబు బాహ్యపంచేం
ద్రియంబనిగ్రహంబు దమంబనంబడు కామాద్యరిషడ్వర్గంబులయుంచు
ట శాంతియనిపించుకొనును శ్రుత్యాచార విశ్వాసంబుగలుగుట శ్రద్ధయ
నిపించుకొనును ఇట్లు శమాదిషట్కసాధన సంపత్తియను మూడవసాధ
నంబు శీఘ్రంబెరుంగగోరుట ముముక్షుత్వంబను నాలవసాధనంబిట్లుసాధ
నచతుష్టయసంపత్తిగలయతండధికారి యనుపించుకొనునని మరియు నిట్ల
నియె ॥ సీ॥ ఎవ్వడనేజగంబెట్టిదిసంసారమెవ్వనికక్కటయెందుగలిగియెం
దునున్నాడ నోయేరూపువాడనో యేచందమే మందమేదియో వ । యొ
కనాటికిని నేను యున్నమన్నట్లుగా కన్నవారలలోన కలసిమెలసి । దలయె
త్తగలుగునాకై పకటాక్షంబులేరీతి నున్నదోయెనదుగలడో । యనుచు
దేహాది సంగ్రహముల్విడిచి । వేదవేదాంత వేత్తలవిభవమెరిగి । నేముగ

దయనుగురుడంచు నెంచువాడు స్వస్వరూపోపదేశార్థ జనుడుభూప ॥
వ ॥ అనియిట్లు వేదవ్యాసుండు ధర్మజుని కెఱిగించెనని సవిసంతుష్టాం
తరంగులై శౌనకాదిమునులు మీదటివృత్తాంతంబేమని చెప్పనేగిం
పుడనిన ॥ క ॥ సురసేవ్యధర్మచరితా । సరసీరుహనేత్ర నేత్రసన్నుతగా
త్రా । నరకాసురకంసాంతక । సరిమునిహృద్వ్యాప్య భరితసుదేవసు
తా ॥ మాలిని ॥ నిరుపమసిరి సద్యోనిత్యసత్యాత్మనిద్యా । సరసనుతి
విధాతాసత్వ సంస్తూయమానభూతా । సురమునిగణవిద్యాసూచన రాకారగ
మ్యా । గురుపిరుధకలాపా గోపికానందరూపా ॥ ... ... *

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్రచరణ ప్రసాదంబు ననితాపిలాసశాంతి
ల్యగోత్రపవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుతగుణధైర్యమల్ల
నామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామస్వప్నరాజంబను మహా
ప్రబంధంబు నందువ్యాసుండుసర్వ ప్రపంచకారణంబు
మనంబగుటం జేసితన్మనస్స్వాగంబు కారణాచార్యాను
గ్రహంబు నం జేయవలయును నిధర్మజునకుం జెప్పు
టయుధర్మజుండుగురు మాయాసంసార విరక్తు
లంజేల్పుమని యడుగుటయు వ్యాసభట్టార
కుండు మాయానశ్వరమాచారపరత్వర
క్షణసద్గురుం జేరవలయునని చెప్పుటయు
నన్నది ద్వితీయాశ్వసము.

శ్రీరామజయము.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రమ్యాసక్తశోభన
శారద్యోతా[illegible]క్షుణ్ణగంగాధర దే
వారాధితఖండేశా
[illegible]ప్రియ హరా శ్రీకృష్ణహరీ.

వ॥ దేవా సూతుండు శౌనకాదిమహామునులకిట్లనియె నట్లు వ్యాసుం డు ధర్మజునకుం గొని యిట్లనియె । క॥ రాజేంద్ర విరక్తిమహా । రాజైసని త్యాగమోక్ష రాజ్యాపేక్షన్ । రాజసిరి యోగసిద్ధికి । రాజిగదిసి గంగనలయు రమ్యముతోడన్ ॥ సీ॥ అనసీశయియాయుత్తమాంశ కాశా మునుముక్షుసు నేతినేతివాక్యుల శరీరబుద్ధీంద్రియప్రాణభూజలాగ్ని పవ నాకాశశబ్దస్పర్శగంధరూప । రసమాడసంసృతి భ్రములవిశ్వంబెల్ల జడ మునృశ్యంబు నశ్వరమునగుట । యిదియేమియనుగాను యెట్లకోనిన్ని టుగలసిన యొఱుకనేగానుకాను । మఱియునెవ్వంపని నయులమఱగిమఱగి। కాలెడింట్లోని వాడట్లు బైలుచేసి । నట్టిమూర్తియు నెంపునునిను మ డింప । తన్నుదాగన్న గురు జేరదలచునప్పుడు ॥ సీ॥ జడివానబట్టినచా ద్పునవాదించు నట్టిచదువులపోరుగట్టిపెట్టి । యుదరపోషణ కొరకొడిగ ట్టినట్టి యాభయహాసముల నెల్లవదటగలిపి । నానావిధన్యాయనట న లుతనచేటుగాని యొండ్రొరులదిగానిజరిగి । యేలోకసుఖములు బైలుప చారములోను లోతారముల లోతెరింగి । దేహావస్థాశ్రమా చారదేశ కాల । రూపరేఖాభిమానముల్ రోసివిడిచి । పిన్నపెద్దతనంబులు పింజిగ

ంపి। సూర్యకోటిప్రకాశ సేయు మోక్షప్రదాతకు॥ గ॥ పద్మాసనగాఁ బ్రం
నుకొంపింపం దేపి। వానుగానునట్టివానిగాని। నమ్మదానెనగన్న ధన్యులె
వ్వారైన। వారె పెద్దలు గనసుమతిని॥ మఱియును॥ సీ॥ ఏజాతివారై
ననేస్థితివారైన రేజాతివారైన నెవ్వరైన। రాజయోగమూని రాజ్యాధి
పత్యమై వెలిచూపులో ఘూర్ణలీల చూపు। లోచూపుచూపంగలో కాం
తమయమున్నే యందు వెన్నెల యల్లిండి వెలుగు। లోలోన నుయ్యాల
లో తనువు నమ్మియుండుగ దన్నె గెదియుకోనమంది। హాయికి నోర్చి
త్తుష్ఠిపాయపడగుదు। యెనసిద్దో రాజ్యమున్న యెగ్గు సమంతు। ఛా
రిత్రవిజ్ఞానసగ్రము దారుణ్యాద్యుగ్ర్యాత్య। పాదసేవ్యాదు నాతంపెయ్యసనుభవ॥
సీ॥ గురుకులవాసంబునోర్చి ముచ్చిలోనసంబున నుండి కాయంబునిక్క।
యరగంటిమాయలు గెరప్రాపి నుత్తిని ప్రాణముల బూజన మొనర్చి।
దృష్టిజలజవృత్తస్థమున నిల్పి నుండలికి చేలొక్క లిపియందు। పవన
చిత్తంబులు ప్రవహింపగా జగజ్జాలంబు నతిశయంబయి నుండిన। పరమమైన
ట్టి యుపహోతప్రసవవినోంగ। నాశనోదరము ప్రకాశిల్లునట్టి। రాజయోగ
మనస్కనిర్మలజిత్తార్థ। శుక్లతనుస్థింపు గొరిణాచార్యతప్రసాదు॥ క॥ యోగ
సింద్రిమహిమలిట్లని। వాగింపగ్రిని కైనస్పన్నాను వృక్షైనా। భోగి ద్రిపతి
కైనైనా। యోగడిదియసంగతశమ యుగాతుకైన నా॥ సీ॥ ప్రాణనాదస్వ
రూపముకీర్ణ ఘంటికారవమున బ్రహ్మరంధ్రమున మోగ్రియు। బ్రహ్మరం
ధ్రధ్యానపరవశంబున ముక్తికాంత నెదురొక్క నికళలదేవ్వ। కళలంటియు
పరతిగరగి బిందువుజారసమర సానందాబ్ధి చంద్రుడగును। చంద్రకాంత
పుకోటిశశికిరణంబులుజారకస్వరమందు చెంబవనోంది। సర్వశాంతి వ
హించి నిశ్చింతుడగుచు। ధాత్రినవభూత శేషావతారుడైన। సద్గురు
స్వామి సేవించు సజ్జనుండు। పరమభాగవతారాస్యపాలుపడిప॥ గీ॥ కం
టిదృష్టి చేతగను విశ్వమెల్లను। దర్పణంబుగ్గ్లుదన్న గనును। ఆత్మతత్త్వ
మార్గమా రీతిగనవలె। నార్యదర్పణంబునందు భూప॥ చ॥ గురుకరుణా
కటాక్షమున కున్నదితుంపగు భాగ్యశాలి క్రి। చరణసరోజ రేణువులు
శంకరవిష్ణువిధాతలాదిగా। శిరమున నావహించినుతిసేయు చుండ్రిచుచు

కాంచివెంబడిఁగ । దిరుగఁగ వానికిఁ గాదులను జెప్పినసాధ్యములున్న వేన్ప్ర
పా॥ గీ॥ ఇట్టిగురునిఁ జేరకెన్ని పోకలుఁబోవ । చిత్తశుద్ధి లేదు చింత పోదు ।
మాయమాయలాఁటిమటుమాయమంత్రాల । దొలఁగిపోదునాత్మఁ దెలియ
నీకు ॥ సీ॥ కనునంటమేల్కొక గడ్డములు పెంచినబూఁచిబూఁచనిమాయఁబో
నెవెరచి । గురుసేవఁ జేయక గొట్టడై తిరిగిన చీర లేదని మాయ సిగ్గుపడునె ।
తన్ను దాఁ దెలియక తలక్రిందుగాఁబడ్డ విద్య వాదని మాయ చోద్యపడునె ।
యానందమొందక నాలుబిడ్డలవీడఁబోసకాదని మాయఁ గోసిపోనె । యం
తతాఁగాక దేహంబునాగ్రహింప । శూన్యగాఁడని యీమాయ దైన్యపడు
నె । తెలివినొందక నాహారసలమటింప । దేశగీఁడని మాయ దాదిరుగఁబడు
నె ॥ క॥ ఎన్ని విధంబులనైనను । నున్నది యున్నట్టి కన్న యోగుల సేవఁ ।
లన్నే తాఁ నెఱుఁగక పోదన్నా మాయాప్రపంచమంతయు దాన్నై ॥ క॥ ఈరీతిత
న్నుదాఁగను । కారణగురుమూర్తిఁ జేరి ఘనవినయవిధే । యారూఢిని శు
శ్రూషలు । నారయనలుపంగవలయునవి మెట్లన్నన్ ॥ గీ॥ పరమగురుఁ జే
రి ద్వాదశాబ్దములు లెస్స । నాత్మయును సంగమును స్థానమనఁగ మఱియు । ప
రగసద్భావమును నసబడిన యట్టి । నాల్గువిధముల శుశ్రూషనడుపవలయు॥
సీ॥ నాల్గుశుశ్రూషలనడకలు నేర్పర విభజింతు వినవయ్య విమలచరిత ।
యార్యాభిమతపదార్థానుకూలము సేయునది యాత్మశుశ్రూషలనడు
పవలయు । ఆపాదమస్తకాభ్యంజనాతిథ్యములననంగ శిశ్రూషలనఁగనొ
ప్పు । క్షేత్రగృహారామసీమలనరయుటల్ స్థానమఁగ శిశ్రూషలాఁడలా
యె । తాతదైవంబు తల్లియు తండ్రి కర్త । యేడుగడయును గురుఁడంచు నెం
చి భక్తిఁ జేయ సద్భావశుశ్రూషసిద్ధమిట్టు । లెఱిఁగినడుపంగవలయును గురు
నిఁ జేరి ॥ క॥ ఇటువలె సేవలు సేసే । భటునకుఁ బోధింపవలయు పరమగురుం
డా । కుటిలప్రపంచభావన । నటలన్నియుఁ దెలియ శాస్త్రసమ్మతిననఘా॥
సీ॥ ఎఱిఁగి మెఱుంగని యిబ్బంది తెల్వికై మెదురెఱుంగక యున్న మెఱుక బైట ।
నిలుచున్న చాయనుపోలి కానోపింపఁబడు కల్పితుండహంభావమునను । జి
చ్ఛక్తితో సదాశివుఁడన బడుకల్పితాజ్ఞానభావమాయాస్వరూపు । మఱి
యునాప్రకృతియూ చరణవిక్షేపమాశక్తులవ్యామోహజాడఁజూడ । తనకిం

దభావమనిపించుకొనును మొదట । బాసిరెండో శక్తి దేహాంబు ప్రకృతి ।
భావము పరాశక్తి తోడ పరమహేతు। వసగి పెంపు వహ్యేకల్పితంబు పేవాది నాథ॥

మాయావిచారఘట్టము.

కం॥ పరమేశుని యనయము నే। జోరిపోరి విశ్లేషితను మాయా ప్రమాణంబులగు ।
మాయాకారంబై దా। బోరెను మహాతత్త్వమునగ ప్రకృతి నుతా॥ గీ॥ అం
దహంకారములు మూటియందు ఘనము । తైజస భూతయహంకృతియందు
విశ్వ। కారణాఖ్యాతి మోహగుణ కల్పితాది। శక్తి తోడ్పడ వికృతి సూర్ధ్వగతియు
సంగ॥ గీ॥ మరి జగత్తున్న తత్త్వ దేహామ్ము మహత్వ మోహా। [illegible] జనాహ
మును సాత్త్విక వికృతి ర। జోగుణంబు నిచ్ఛాశక్తి తో గుణంబు। [illegible]
రణ్యగర్భం బటంచు బుధులు॥ గీ॥ మోహావికృతి [illegible]
కా। యహాము విశ్వ దేహాయరయా తత్త్వ। [illegible]
రు। [illegible] సుషుప్తి రాత్మ॥ [illegible]
బులను బీజభూతములకు బీజ। [illegible]
కర్మేంద్రియములకు [illegible]
నేంద్రియముల బీజంబు [illegible]
జంబు సమత నరాజె। యఖిల దేహేంద్రియ [illegible]
పంబులై ప్రవేశించితాన। మరి క్రియా [illegible]
ద్ధకల్పన భ్రాంతి చేప్పు ముఖ్యమయ్యె॥ నానా దేహోపాధుల। నానా [illegible]
భ్రాంతి నొంది నాకీదనుచున్। నానా భ్రమానములచే। నానా [illegible]
లాయెనారాయణుడే॥ మ॥ కలలో కీవృషబుద్ధి కల్పనల దీకారా సుగ్రాహించు
పో। కలచిదూ ప్రభుదానె నిర్మలని రాకారుండు నై యుండియున్। కలి
మిన్ లేమిని జెందుచున్ వివిధ సంకల్పాకృతిన్ బంధము। [illegible]
జాతు జాలములునై తోచున్ జగత్కారి [illegible]॥ మ॥ [illegible]
క భూషణములై గాన్పించు మార్గంబునన్। ధ్వని [illegible]
దముల భేదంబై నచందంబునన్। మనసాకార విచిత్ర [illegible]
జంబు తా। గను [illegible] కలంబు నే [illegible] మాయా [illegible] ॥ క॥

మగు బ్రహ్మమువ్యతిరిక్తము । పరికింపఁగ లేదునీదుభావములోనన్ । వెను
కెంచఁబోకుసర్వము । పరమాత్మునిగనుచుఁజూడు పాండవముఖ్యా ॥ క॥
కౌంతేయాగ్రజధీవి । శాంతికిసర్వంబుజూడ బ్రహ్మమయంబై । సం
తోషమిచ్చుమూఢుని । కెంతయుసుఖమీదుదుఃఖమిచ్చినభంగిన్ ॥ క॥
శ్రీరామపురుషులంచుం । జాలాభేదంబులెందుఁజనునెవ్వఁడైనా । బాలుఁ
డు వాఁడెయాచం । డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనుసరిభూపా ॥ క॥ బాల
కవృద్ధస్త్రీ । జాతులునెవ్వరైనసద్గురుకృపచే । వాలాయముతెమ్మె
ఱుగక । నాలోకింపఁగఁదలచునతఁడుత్తముఁడౌ ॥ క॥ తనుమాత్రమెఱుగు
కొఱకై । తనపాత్రాపాత్రమెనఁడుఁదలపోయునొకో । తనపట్లనెవఁడుపా
పిష్ఠుఁడో తనువారక్షింపనకన్న ధర్మముగలదే ॥ క॥ నిండుకపరమాత్ముండిం
దు । లుండంగాయెఱుగలేక యోగులమనుచున్ । యెండలవానలమంచు
ల । నుండఁగమోక్షంబెటనకునుర్వీరమణా ॥ సీ॥ మౌనులై కొందరుమాట
లాడనివారు కొందరుమంత్రముల్గొణుగువారు । కొందరుతీర్థయాత్రాం
దోళిలగువారు కొందరాకలముచేగుందువారు । కొందరేపొద్దులోకుల
కేప్పువారనుచలికివానకుకొంకరఘుకువారు । తపసులై కొందరుతల్లక్రిం
దులగువారుముక్కులుకొందరుమూయువారు । నిన్నితెఱఁగులనెందరునెన్ని
పాట్లు । బద్ధసంసారమేగానిబ్రహ్మబోధ । మార్గమదిగాదుసర్వంబుమ
రచితన్ను । సద్గురుత్వంబుగాగన్న జాణయోగి ॥ క॥ నానావిధదృశ్యం
బులు । నానాయని నీతివాక్యసటనలచేతన్ । వాని దొలంగఁగ దోఁ
చిన । తానుండానేను లేనితానేనిలుచున్ ॥ గీ॥ వాసనాత్రయమానస
వశము లేక । తత్వబోధంబు తెలియంగఁదలపు లేదు । అందువాసనాత్రయ
మునుపడిచిప్పుచ్చి । పొందవలెచిత్తజయమునబోధసూపు ॥ వ॥ అందువా
సనాత్రయమనోనాశలక్షణం బెట్లంటేని ॥ క॥ లౌకికమెఱిగినపవని । పోక
లుగాఁబాదటంచుబుధసభలందున్ । లోకానుసారిగాఁజను । నాకుమతిమె
లోకవాసనాఖ్యుఁడు దెలియన్ ॥ గీ॥ చదివిచదివివాదిపదములయర్థంబు ।
యెవకియెవకికర్మవివశుఁడగుచు । వెఱ్ఱివెఱ్ఱినిష్ఠవెతనొందుటేజూడ । శాస్త్ర
వాసనంబుసర్వవిదులు ॥ గీ॥ కాయపోషణంబుగంగానదీస్నాన । మా

దిగాగగల్గునఖిలశౌచ । ములును దేహవాసనలుమూఁడును నశించు । తె
గిలినదుచుచుండుధర్మచరిత ॥ ఉ॥ కావునవాసనాత్రియముఁ గష్టకరమ్మను
నిందులోపలన్ । జీవుఁడు చెందులోఁ లతనుజన్మనగోరి తెలుయొంగెమూఁత్రిమ।
వానియెంచగారికపాశముఁ బూడటహీనజన్మమి । స్త్రీపశుకీటములివ్వియన
నెవ్వడెఱుంగునత డజ్ఞుఁడా ॥ ఉ॥ లోకములోని శాస్త్రములోపదవృత్తిగా
నంగగోరునా । పోకలుశాస్త్రముల మూఁత్రిప్రకారంబు నుదానునాత్మగా ।
జేకొనినల్పుతీర్థములుకోలము తేజపటంచువాసనల్ । ప్రకాశంబునుండువారి
లధికాములుమోక్షమునొందగాన్ప్రభా ॥ క॥ మనసేనన్వయగించుఖు । మ
ననన్యతిరిక్తమైనమాయయుగండే । మనసేసర్వసంగతి । గనఁగానామన
సజయంబుగల్గున్ప్రభలా ॥ అంత ॥ గీ॥ తనువు నెనుగగాఁనుత్తాంప్తనుసనటు
ను । దృశ్యమాగఁ మ్రొల్ల పెద్దియుబునుని । సన్నిహితాత్మ తత్వమాతితయుంబు
గగల్గు । పాండవాబ్ధిచంద్రవర్షనేంద్ర ॥ సీ॥ యాక్రంది పినుమనఃపాణం
బులాత్మగావిన్నిటినెరిగెడిమొనకయాత్మ । తాఁపత్రియంబులుపల్ప్రులునా
త్మగా దిన్నిటినెరిగెడి మొనకయాత్మ । ప్రత్రిమిత్రికళత్రిభూమ్యాదులం
త్మగా దిన్నిటినెరిగెడిమొనకయాత్మ । అష్టాంగయోగాదనిష్ఠలునాత్మ
గాదిన్నిటినెరిగెడిమొనకయాత్మ । యట్టియాత్మనీవుయఖిలంబులునునీవు।
నీవునేనటన్న భావమిహావు । గానవేఱలేదుకైవల్యపదమాంగ । మేనటం
చుదలచు నెఱుకవీవు ॥ క॥ వినుమిప్విధమునజెప్పన । మునిని సదసద్ధర్మజుఁ
డుమోదముతోడన్ । వినయభయభక్తిపరుఁడై । వినుచుంఘనంబనేమి
వినగానలెనో ॥ గీ॥ అనుమధర్మజుఁడునాఁ దాశరసూను । తను విజాలుకు
నప్పుడుతోలుతదేహ । తత్వమాగఁ మ్రొల్లతగజెప్పఁకొరకును । వినుము
టంచుబల్కెవేడ్కతోడ ॥ క॥ జీవేశ్వరతనువులునా । లుంపిధమునఁ గింగ
నీనునఖిలముదెలియన్ । భావింపబ్రహ్మబోధము । సిద్ధయుంగంగను
నిర్మలచరితా ॥

జీవేశ్వరతనుచతుష్టయఘట్టము.

వ॥ మఱియు జీవేశ్వరతనుచతుష్టయంబుక్రమంబెట్లంటేని ॥ సీ॥ స్థూల
ప్రితికర్ణజిహ్వాఘ్రాణములునై గుడుశబ్దాదులై యుపచనసమూహయుతము । ...

యాగావస్థవాణివాక్కులునై దుజ్ఞాత్రాదిబంధులజాడలై దు । త్వగ్జలాగ్ని
పవనాకాశమహాభూతపంచీకృతకదంబపంచవింశ । తిప్రకారస్థూలదేహా
మిందుకవస్థజాగ్రత్తునేత్రముల్ స్థానమరయ । యుక్త భోగంబుమఱిక్రియా
శక్తి రాజ । సగుణములువిశ్వుడభిమానితగనకార । మరయమాత్రృక
యాత్మకేవాత్మయుతడె । వ్యావహారికజీవుండుభూవరేణ్య ॥ క॥ స్థూలం
బీపదిసంజ్ఞల । జాలముతద్వాసనావశతసూక్ష్మాంగం । బీలోకనినిమిదిపుర
ముల । చేలరితంబగుప్రియోక్తి జెప్పెదవినుమీ ॥ సీ॥ జ్ఞానకర్మేంద్రియం
బులుమానసాది కరణములునాల్గుతమమునుకర్మకామ । ములునుభూతం
బులును బ్రాణములునుగూడి । యష్టపురములనింపుగాంగమగున్ నృపాల॥
సీ॥ కలలవస్థలనున్కికంఠమిచ్ఛాశక్తి జనుండభిమానితనరసాత్వి । కం
బు తామసముమాత్రికయును స్వేచ్ఛాభోగమందులవ్యాపకమయిన యా
త్మ । యంతరాత్మవునతండుప్రతిభాసికయాత్మడీపదిసంజ్ఞలందులింగ ।
కాయమీస్థూలసూక్ష్మద్వయాంగంబుల కారణంబగుటచే కారణాంగ
మగుననునిదురందునసర్వేంద్రియంబులడగి । యొప్పగలిగినభంబుండ నేర్ప
డంగ । నన్నవచనంబునగుటనీశగ్నిగలదె । యిందులకుపాత్రయైధాత్రి
యొసగునయ్య ॥ గీ॥ పంచవింశతితత్వంబునెంచనిట్లు । లగునువటబీజగ
తికారణాంగమింద । నస్థసుప్తియుహృదయంబువాసమగును । ప్రాజ్ఞ
డభిమానియిందుకుద్రవ్యశక్తి ॥ క॥ కననానందముభోగము । ఘనతా
మసగుణముమాత్రృకమకారంబౌ । వినువ్యాపకాత్మపరమా । త్మనతత
దేపారమార్థికాత్ముండధిపా ॥ క॥ కారణమీపదిసంజ్ఞల । మీఱునవ
స్థాత్రయములునింబినవక్త్రే । కారణతనువునకుమహా । కారణమను
దేహమింకగనుమనరేంద్రా ॥

వ॥ ఇట్లవస్థాత్రయంబునకు సాక్షియై కారణంబునకు మహాకారణం
బు శరీరమెట్లన్న పంచభూతోత్పత్తి హేతువులగు సద్యోజాత వామదే
వాఘోరతత్పురుషేశానులును పంచబ్రహ్మశరీరంబులును పంచభూతంబులు
నివృత్తిప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతీతపంచకళలుపంచవిషయంబులు ప
రాశక్త్యాదిశక్తి జ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తీచ్ఛాశక్తులుప్రేరకస్వరూపంబులైన

పంచప్రాణంబులుపంచాక్షరీయైనంచేంద్రియంగాలు బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేశ్వ
రసదాశివులనునీపంచకోశాంతఃకరణంబులిట్లునదయై దుతత్త్వంబులం
గూడికారణశరీరంబగునిందుకనష్టతుర్యంబభిమానిప్రాజ్ఞాత్మజ్ఞానశక్తిశు
ద్ధసత్త్వగుణంబుమూర్ధస్థానంబునాదంగిభోగంబుఓంకారంబుమాత్రకనీని
యందువ్యాపకంబగు నాత్మనిర్మలాత్మయతంత కూటస్థచైతన్యంబిందు
నోంకారం బుండుటనదియె మూలప్రకృతియొనదిసంజ్ఞలుగలద మహాకా
రణంబను దేహమీనునదసంఖ్యాసంజ్ఞం మిాదర్జ్ఞ కళామాత్రంబుగావిశే
షించినదియె తుర్యాతీతంబిట్లు జీవతనుచతుష్టయంబిక నీశ్వరతను చతుష్ట
యలక్షణం బెట్లన్న పృథివ్యాపస్తేజోవాయ్వాకాశచంద్రసూర్యాత్మల
ను అష్టమూర్తులీశ్వరనియుక్త విరాడ్రూపంబగు స్థూలపిండంబను
త్పత్తియవస్థయభిమాని బ్రహ్మక్రియాశక్తి రాజసాహంకారంబు సూ
ర్యస్థానంబు సర్వకర్తృత్వభోగంబు కారంబు మాత్రకవీనితో కూడిసక
లంబగునాత్మ భూతాత్మయాతోమ్మిద సంజ్ఞలంగల విరాట్పురుషుడింకస
కలభూతంబులాకాశప్రయాణంబగు హిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లన్న దశదిక్కులు
శ్రోత్రంబులు, వాయువు త్వగింద్రియంబు, సూర్యుండు నేత్రంబులు, వరు
ణుండుజిహ్వేంద్రియంబు, అశ్వినీదేవతలుఘ్రాణేంద్రియంబు, వహ్ని
వాక్కు, ఇంద్రుండుకరంబులుపేంద్రుండుపాదంబులు, బ్రహ్మగుహ్యంబు
మృత్యువుగుదంబు జ్ఞానాంతఃకరణంబు, మనంబుచంద్రుండుబుద్ధిబ్రహ్మ,
క్షేత్రజ్ఞుండుచిత్తంబహంకారంబురుద్రుండు, నీచతుర్దశదేవతలతోడగూ
డినది హిరణ్యగర్భశరీరంబిందులకనస్థితివిష్ణుడభిమానియిచ్ఛాశక్తిసాత్త్వి
కహంకారంబుచంద్రస్థానంబు సర్వపాలకత్వభోగంబుకారంబుమాత్రక
వీనితోవ్యాపకమైన యాత్మసూత్రాత్మ యాతోమ్మిదసంజ్ఞలంగలదహి
రణ్యగర్భశరీరంబగు, నీవిరాడ్ఢిరణ్యగర్భాదులకుగారణమైనదన్నె యింద్ర
స్వరూపంబైనయవ్యాకృత శరీరంబునకునిశ్శేషయాపస్వరుద్రుండభిమా
నిందిర్యక్తితామసాహంకారంబును వహ్నిస్థానంబుసర్వసంహారభోగంబు
ను మాత్రకమకారంబును వీనితోడంగూడి వ్యాపకంబగునాత్మశుద్ధాత్మ
మఱియనవ్యాకృతంబన మహాకహంకారంబనుటనవిద్యోనిర్గర్భంబు

ను బిందూపాధిచేచిద్విలాసంబై పంచభూతంబులకుం గారణంబగు మహి రాడ్ఢిరణ్యగర్భయవ్యాకృతులను యీశ్వరమాయోపాధిశరీరంబులకు సాక్షిస్వరూపంబగునదియు మూలప్రకృతియుఁ దన్నిరాట్స్వరూపంబగునదియు ననాహతనామంబునునదియు. పంచబ్రహ్మంబులునదియు పంచభూతంబునుయట్టి మూలప్రకృతిశరీరంబునకు సర్వసాక్షి యీశ్వరుండభిమాని శుద్ధసాత్వికాహంకారంబు జ్ఞానశక్తి బ్రహ్మాండాంతస్థానంబు సర్వకర్తృత్వసర్వపాలకత్వ సర్వసంహారకత్వ సర్వనియంతృత్వ సర్వభోక్తృత్వ సర్వేశ్వరాద్యష్టైశ్వర్యంబై భోగభోంకారంబు మాత్రికయందుల వ్యాపకంబగు నాత్మ మహాత్మ యంతరాత్మ యిన్ని సంజ్ఞలం గలది మూలప్రకృతిశరీరంబగు నీపిండాండ బ్రహ్మాండంబులగు యుష్టశరీరంబులు వాచ్యార్థంబనుపించుకొను నీశ్వరస్వరూపంబిది దృశ్యంబు వీటికి సాక్షిస్వరూపంబగు చిత్తు యీయనిమిదింటిగూడిన జ్ఞానోపాధిచేత శబ్దబ్రహ్మంబనిపించుకొనును వీటికి నతీతంబగునదియు యీశ్వరునితుర్యాతీతంబట్టి జలశర్కరన్యాయంబున నిత్యముక్తశుద్ధబుద్ధస్వభావన సత్యప్రజ్ఞానఘనసచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణంబగునదియె నిష్కళబ్రహ్మంబదియె నీవనియెడిపదంబు చెప్పను నది తత్త్వమస్యాదిమహావాక్యలక్షణంబు తత్పదత్వంపదలక్ష్యార్థంబు నసిపదంబఖండంబుగా బోధించునట్లుగుటంజేసి తత్పదవాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్యష్టశరీరంబులు దృశ్యంబయెఱిఁగి పరబ్రహ్మస్వరూపంబవై సుఖంబుండుమని మఱియు నిట్లనియె ॥ గీ॥ అఖిలవ్యవహారములఁ దెడజీవాత్ముఁడంత । రాత్మసంసారమున నంటియుండకుండె । యలరుజీవాత్మపరమాత్మయంతరాత్మ । వ్యాపకిరీకిసాక్షియానతిభూప ॥ క॥ నదియందు నోడనడచిన । నదిప్రాంతలనున్నదరులు నడుచుచు మబ్బుల్ । గదలిన చంద్రుఁడు గదలును । గదలిన జలమందు మనదు గదలిన రీతిన్ ॥ క॥ దేహంబు చావుపుట్టువు । దేహికి నను నట్లునాత్మ దవ్యంబై నన్ । దేహేంద్రియవస్థ గలిగెను । దేహియు నను గాపురంబు దెలియక సధిపా ॥

క ॥ శ్రీరాముఁడు మనుజత్వము । పూరంబున దాలఁగ ద్రోచి దారయ గనీవే । నారాయణుండుకైవడి । నారయఁ బూటస్థ మాత్మయందైక్యము

గుణా ॥ క ॥ పదిదాటిపదుగు రేగుచు । తుదితను లెక్కింప మరిపతిత్వాస్యం క్రింకణా । పదాగురు లేపనిసివే । పదియావాపట్ల జీసపర్యమైక్యంబుల్ ॥ మ ॥ జననాథా విపరీత సంశయముం జ్ఞానంబు విఘ్నత్రియం । బనగాము కికివాటి నిందాలగిబ్రిహానందవారాశిలో । మనసుల్ వీరిగ నాలాపు నిదియేమర్మంబు సత్యంబుగా । వినుమీనీకికి జీవసంస్కృతులు సోకణా రా వుయూహింపుమా ॥ క ॥ విసర్గాయు ధర్మనందన । తనుదాగినుగానుట కంటెధర్మము లేదై । సమునై రాగ్యంబుపరతి । యుమన లెలేకున్న నాత్మ యోగముగల దే ॥ క ॥ యిన్నే లజెప్ప నేలయును । తన్నే తానెరుగు కొరు కుతనకస్యంబై । గన్న దియంతా దబ్బర । నిన్నే నీ వెరుగ లేని నిక్కంబధి పా ॥ క ॥ ఈరీతి నెరుగుగాజూ । పా వెక్షిపింపాంపిమాది బ్రహ్మాండంబుల్ । నీరుగ జేసినవాడే । నైనాన్యోపరతుండగు వాడున్నపాలా ॥ క ॥ పలు మాటలపనియేమిక । గలవంటిది మాయ దీనికలలో నైనా । గలవనిజూ డగబోకుము । కలిమియు లేమియును లేనిగాన్పు నభూపా ॥ క ॥ సకలప్ర పంచంబునువా । చికమునిచెలిసిన నటువంటిచిన్మాత్రజ్ఞ । స్వికశామా త్రింజేసిను । చుకంపకము లేని యోగిసుభోగ్యపగుణా ॥ సీ ॥ సంసా రియగువానిజన్మంబు భీవృథా సంసారియగువానిజాపరోతసంసారియగువా నిసంగంబుకోరగామి సంసారియగువానిపాటిపాటి। సంసారియగు వానిసం పదలాపద సంసారియగువానిజడువుజాలి సంసారియగువాని సౌఖ్యంబుదుఃఖ ంబు సంసారియగువానిజాతిపడతపాప సంసారియగువాని బ్రతుకులతుకు। దై న్యసంసారియగువానితవులు తెవులు కర్మ సంసారియగువాని కాంక్ష వలధిరో షసంసారియగువాని బుజువు వెతలు ॥ సీ ॥ సంసృతికడుదుఃఖ సంతాప హేతువు సంసృతియతికూర సాహసంబు । సంసృతిదుర్దోషసంగమలా భంబు సంసృతిదుష్కర్మసంగరంబు । సంసృతిమాశాపిశాచపకారంబు సంసృతిదారిద్ర్యసంకటంబు । సంసృతి దేహాత్మజగ్ధరిభూతంబు సంసృతిపా పండ సమ్మతంబు । సంసృతియరోతమూలంబుచంచలంబు। సంసృతియ నారకంబునుజాలిజాలి । సంసృతియ ధర్మఘాతియుజన్మహాని। సంసృతియ సర్వవేషలుజనులకెల్ల ॥ సీ । తనువెత్తుటకుజాల దాపసబవిశారనరిగి

యుసిగ్గేల నెరుగడకట । పుట్టినప్పటిదిపొందిన నెళవేదియున్న తావెక్కడ
నెరలు లేదు। యింకయుజూడంగి హేయకరంబునుముట్టంటరోతలమూల
మిట్టు । లుచ్చరింపగరానిముచ్చుబ్రతుకులకై నిక్కమెతానుమానిసిన
టంచు । నయ్యతమోనింటనుండగాసర్వమగునె । శుక్లశోణితమిశ్రమౌ
స్థూలదేహ । కారణంబైనలింగాంగఘాతియగుచు । చిత్తబయమునత
న్నుదాజేరవలదె ॥ క ॥ వేయేలనొక్కమాటను । మాయాసంసారమె
ల్లమడియించుటకై । మాయముజెప్పెదమనసే । కామేంద్రియవిషయకా
ర్యకారణమనఘ । క ॥ మనసేమాయాజగములు । మనసేసంసారదో
షమార్గముసర్వం । బునుమనసేకానిమరే । మినిలేదనుచునెఱింగిమెలగు
నృపలా ॥ సీ ॥ మనసయాసంసారమాయావికారముల్మనసయాలౌకికమ
హిమలన్ని । మనసయాపాపంబుమనసయాపుణ్యంబుమనసయాలోకాది
మత్సరములు । మనసయాజీవులుమనసయాజనములుమనసయాసుఖదుః
ఖమలినములును । మనసయాస్త్రీలునుమనసయా పురుషులుమనసయా
యఖిలాశ్రమంబులెల్ల । మనసుగాకున్నదొకటైన మాయలేదు । మా
యగాకున్నదొకటైనమనసున్నలేదు । యఖిలజగముమనోమాయలగుటదె
లిసి । బ్రదుకనేర్చినవారలుబ్రహ్మవిదులు ॥ క ॥ వృథలునుమీసంసా
రము । వృథలునుమీపుణ్యపాపవితతిజగంబుల్ । కథలునుమీపురుషా
ర్థము । బుధులునుమీవీటి నెరుగుపుణ్యులుధరణిన్ ॥ క ॥ అపరిమితా
నందంబుల । నుపశాంతిని బొందకున్న యోగులువిబుధుల్ । విపరీతసం
శయంబుల । చపలంబగుధర్మతన యసజ్జనవినయా ॥ క ॥ రానీకుచిత్త
వృత్తులు । పోనీకుసమాధి యందుబుద్ధిదలిర్పం । గానీకుయోగవిఘ్న
ము । లేనీకువిచారమేమి తెలివందిన్నృపా ॥ ఉ ॥ శ్రీగురుపాదపద్మము
లుచిత్తము నందలపోసివిశ్వము । న్వేగమెకాల్చివేసి తెలివేపరమాత్మ
పదంబటంచుపై । పైగుఱిమేరలేని సుఖమందుసమాధిని నోలలాడునా
యోగియజీవముక్తుడుసుఖోన్నతుడెందునుధర్మనందనా ॥ చ ॥ గురుకృప
గల్గిబోధమొనగూడిపరాపరవస్తువైనయా । యెఱుకబయల్గలించిమదిన్నేక
ము నేయుచుసంశయంబులన్ । దొరగినజీవముక్తులకుదుర్జనసంసృతిదో

షమెన్నడుః । బారయుడుచిత్తవిభ్రమముపుట్టదసుమ్మిన్నపాలచంద్రి
మా ॥ చ ॥ చదువులుపెక్కుగాజదివిశాస్త్రవివేకమునేర్చిధర్మము। ల్మో
దలగుయోగవిద్యలనుబోధలనెన్నిటివిజ్ఞానివిగనః । మృదువగురాజయోగ
మునిమేషణమాత్రిముబొందకుండినః । స్వదలగుచిత్తసంశయమువాసన
యుః జెడదయ్యధర్మజా ॥ గీ ॥ సాంఖ్యతారకయోగసంజ్ఞలనెరింగి। రా
జశివయోగసంయోగరామరాజ। ఖేచరియు కృసాంఖ్యలక్ష్మిరతుండు। నా
డవేదాంతవేదనిర్వాహకుండు ॥ సీ ॥ ఉత్తరశాంభవియు తొండుముక్తి
డుపరమవిద్యాధురంధరుండుగురుడు । తుర్యసుఖాస్వాదఘనుస్యుండునార్యం
డుబ్రహ్మానుకూలసంభ్రముడుసముడు। నాదాంతవిద్యావినోదుండుమో
దుండు పురుషార్థసటనసంభోగియోగి। కూటంకపట్టానగూఢసూర్యాధుం
డుదృగ్దృశ్యరాగ వర్జితుడుమితుడు । నేనివేదాంతసిద్ధాంత వేద్యడా
ద్య । డాత్మసుస్థిరచిత్సు ఖోత్సాహిదేహి । నిర్వికల్పసమాధి నిష్ఠితదా
త । కారణాచార్యసే వాధికారిసూరి ॥ సీ ॥ మనసుకీదినవాడు మనసు
దీరనివాడు గన్నవాడున్నైగన్నవాడు । గలగకుండినవాడు గలగకుండ
నివాడు లేనివాడునుగన్గిలేనివాడు । బైలుదేరనవాడు బైలుదేరనివాడు
యెరుగువాడెదురు దన్నెరుగువాడు । కన్నెక్కగనువాడు కన్నెక్కగల
వాడు గానివాడంతయేగానివాడు । ధీమనశ్చిత్తహంకారరిపుశ్రేష్ఠగ్వి।
వేకలక్ష్యార్థలక్షిత విద్యవాడు ॥ సీ ॥ ఆకాశపంచ కాభ్యాసుపంతర్గలక్ష్య
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । ఆకాశపంచ కాభ్యాసుపంతర్గలక్ష్య
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । ఆకాశపంచ కాభ్యాసుపంతర్గలక్ష్య
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । ఆకాశపంచ కాభ్యాసుపంతర్గలక్ష్య
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । యతడేయాకాశ పంచాంగమైన
వాడు । వతడేయాకాశ వాసియునైనవాడు । వతడేయాకాశ రూప
యున్నైనవాడు । వతడేయాకాశ వాసియున్నైనవాడు ॥ గీ ॥ ఒక్కయు
క్తిలోనున్నదితత్వంబు । పట్టిచదువుపోరుపట్టిగాడ । నేనునేనటంచు
నెరసినతెలియదా । తానుగాక వేరతానుగలదె ॥ సీ ॥ అనుపమముడిమున్న
మంగదరాగ్రిమస్య । వార్థకపుముక్తస్వామి ముద్వారపతిసి । యాత్మ

మున్నాడు సూక్ష్మదృగ్వ్యాప్తిచేత । జ్ఞాతగలవాడ లేకనుసంజ్ఞగాను ॥ గీ॥ కన్ను జెదరంగదృష్టియుగాలిజెదరు । దృష్టిగాలియు జెదరబుద్ధియును జెదరు। బుద్ధిజెదరనంతర్లక్ష్యముద్రిజెదరు । ముద్రిజెదరినబోధయుమును పెజెదరు॥ ఉ। కాన్పునకంటిదృష్టిమదిగాలి చలింపకయుండునట్లుగా । భావనలక్ష్యము ద్రిలనుపన్నడినిల్పుచుబ్రహ్మబోధమై । భూవలయంబునందుమముబుద్ధిద లంపుచుసంచరింపుమా । యావిపరీతకల్పనలయందవమానముగా నృపా లకా॥ సీ॥ స్వస్తికారోహణస్పర్శ వేదాదీక్షలీమూడుదీక్షల నెరుగవినుము। మొదలసిద్ధాసనమునసుంచిధురిశిష్యునొసటిపాత్రిదుడిచిభసిత రేఖ। యా గమాన్త్రికస్పర్శయాదలజెయిచేర్చియంతటదెల్పినీవనుచుదల్పి । కడగిన ట్లుతిత్రివిధ దీక్షాప్రకారంబు కారణగురుమూర్తి కరుణ సేయ । రాజయో గినమాధిసామ్రాజ్యసౌఖ్య । వార్థినోలాడుచుండెడువారలకును । నె న్నటికిహాని లేదయామున్న వీరి । సన్నుతులువిన్న జాలదెజన్మఫలము ॥ ఉ॥ ఈగతిదెల్పవానికిన రేందుప్రియబల్కెమహాత్మతారకా । యోగముసట్టి రాజశివయోగసమాధులు సేయువేళన । ట్లాగురుభక్తుడేమిగనునట్టది యంతయుజెప్పుమన్న వే। దాగమశాస్త్రసమ్మతిరహస్యము దేటగవ్యాసు డిట్లనున్ ॥ సీ॥ సిద్ధాసనస్థుడై శ్రద్ధానమృద్ధితో ముక్కుచాయకొకింతనిష్ఠ దోప । కన్నులు దేలించిగదియంగగీలించికనుచూపుమేరకన్గంటిసూటి । నిట్టువిడువులు లేనిబైలెల్లకబళించియందులోకూటుగాబొందుదోప్రిసి । ని ల్చిచూపరితెల్వినిండిపారగబయల్బెండారబోసినట్లుండనపుడు । మెరుక పడ్డవాడు నెరిగించుకొనువాడు । నెరుగువాడు లేక బెరుగుగాక । బ్రతుకుబ యలుబట్టిపరదేశిపక్షమై । మర్మివెల్గుచిత్సమాధిననఘ ॥ సీ॥ చిత్సమాధి నినిట్టిశివయోగిమదిలోనసాంఖ్యసారజ్ఞప్తిసంభ్రమమున । వెలుగునున దివేదవేదాంతమూవెల్గుననుభవవేద్యంబునైన వెల్గు । వాచామగోచరం బై చెలంగెడువెల్గు రెండనకనరాకనుండు వెల్గు । సత్తైనగురుపూజసంభ వించిన వెల్గుయితరులానపడంగనీనివెల్గు । కంటినాగానునన్నదిగాని వెలు గు । కలదు లేదనినడుమనుగన్న వెలుగు। రాకపోకలు చెప్పంగరాని వెలు గు । యనఘునీలోననినునీ వెకనువెలుంగు ॥ శా॥ హూపవ్యాప్తము లేని

కొల్లుమదినూరు న్వెల్లుయోగించవ్రిన । ల్లాపంబైన వెలుఁగున స్ఫురుక్రపాలా
లిత్యమా వెల్లుని । ల్లేపాంతఃకరణాకృతౌ వెలుగు తెల్విఁ గ్రిమ్మిన వెల్లు
లో । పలజూపట్లులుగల్లుయా వెలుగునీలో వెల్లుధాత్రీశ్వరా॥ రా। లోలో
నందనలోకమా వెలుగునుల్లో కేశ్వరాతీతమా । బైలుంచాన్యక్ర పాకటః
తమునసంపాదింపనౌ తెల్వియా । త్మాలోకాస్మకబోధమానొసక యా
ర్యాస్తోత్రమాచిన్మయం । బేలింపనుసౌఖ్యమానుఖమునువీక్షింపు స
న్మాత్మజా ॥

గురూపదేశ దండకము.

శ్రీ రాజయోగప్రియానన్దస్వరూపయా జ్యోతిరానందపుస్తస్వరూ
పానుసంధానుభోగావిశేషప్రవీణత్వసంపాద్యమౌచిదూర్థభోగేయుడ ధీను
డై మించునా సద్గురుస్వామినిం జేరియా త్మాంగసుస్థానసద్భావతాపత్రయం
మీరుశిష్యాధికారంబు వీక్షింపునా సెక్షుతో నేతినేత్యాదివాక్యోపదేశా
ఖ్యదీక్షాప్రకారంబులన్ దేహబుద్ధీంద్రియప్రాణసంసారధర్మంబు వేఱక
నలక్ష్యంబుగాజెప్పితత్సాక్షినంచున్ ప్రమేయప్రమాణ ప్రమాతప్రమా
సాక్షి కూటస్థబ్రహ్మైక్యభావంబులన్ పెద్దవేదాంతమార్గంబులన్ దె
ల్పియాతత్త్వమస్యాది వాచ్యార్థముల్ దోపింపఁద్వ్యాధిక మా బ్రహ్మసా
క్షాత్కరింపంగయా రాజయోగప్రకారంబునన్ వానిసిద్ధాసనాసీనుగా జే
యుచున్ దాలలాటంబునన్ భూతిచే రేఖగాదీర్చుచున్ మస్తకంబంటియూ
జంగమస్థావరాదిప్రపంచంబువిశ్వంభరంగల్పియాభూమినిన్ నీరుగా జేసి
యానీరమున్ వీతిహోత్రంబులోనింక నాయగ్నియున్ గాలిం దోప్రినవా
వాయువాకాశముం జేరగా పూర్వ మార్గంబుహృద్వీధిలో నూర్చుచున్
యామదిన్ బుద్ధియాబుద్ధినిన్ జిత్తమట్లాయహంకారమున్ జీవుపై సద
నందున్ మఱిందన్నుబై లౌపరబ్రహ్మముం దైక్యమున్ జేసి శ్రీచిన్మయా
నందవారాశినోలాడుమంచున్ రహస్యాముసుస్వరూపోపదేశంబు సే
యన్ సహస్రారమందాగురుధ్యానముంజేసి పూర్వోక్తమార్గంబునన్
నచ్చిదగ్నిన్ బడన్ వేల్చియా తైలమ్మున్ గాంచియస్థానసింహాసనంబులు

న్నట్టులుండంగ దానన్నదిన్ రూపనామాదికంబన్నదన్ లేక మాయావి కామత్కారోపద్రవంబుల్ గనక రాక నిర్వాతదీపంబుచందంబునన్ దెల్వితోనుండు బ్రహ్మానుకూలంబటంచున్ మరిన్ దెల్పు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్య సద్వ్యాంబ్రశంసింపుచున్ ధర్మపుత్రుండు తా ద్రౌపదీయుక్తుడై వేదవేదాంత సిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబు సాంగంబు చేసి సర్వంబునుం దోసితత్త్వాదసద్మంబు హృద్వీథిలో డాసి పత్నీసమేతంబుగా ధర్మరాజాత్మతత్త్వోపదేశంబు శ్రీవ్యాసమౌనిప్రసాదంబునన్ జేసి లోజూపు వేల్పూపులన్ గన్న గన్గొంటి మేల్బ్రాంచి యేమాపులన్ జూచి రాకున్న యాజూపులో నించి యామల్లబోధా ప్రకారంబు తానై ఫలింపంగ నిర్వ్యాజుడై భోజుడై యోగనిద్రన్ మరింగొంత సేపంతలో లేచి శ్రీసద్గురుస్వామినిన్ జూచి సాష్టాంగదండప్రణామంబులం జేసి యుత్సాహియై మీకృపం గంటి చిత్సౌఖ్యమంచున్ మరిన్ సన్నుతుల్ జేసి యోగీంద్రచంద్రా చిదానంద సాంద్రా మహాయోగివర్యానుబుద్ధ ప్రసిద్ధా ర్యానిజజ్ఞానచర్యా నమస్తే నమస్తే నమః॥

మ॥ శ్రీకల్యాణగుణాభివేశ నిజలక్ష్మీమోహనాకారము। ల్లోకానుగ్రహకారణోద్భవసదాలోకానువాగారబ్ర। హ్మాకాశానుభవోజ్జ్వల ప్రకటతుర్యజ్ఞప్తిసౌకర్యజీ। వాక్పత్త్యాసదదోషహేయగురురాయా వ్యాసభట్టారకా॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధరుండవగు నీపాదాబ్జమెవ్వారు సం। స్మరణల్సేయుదురట్టివారలు గదా సంసారవారాశి వే। గిరమే దాటి భయంబులన్వీడి చిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యభా। గ్యరమారాగములందు చంద్రుడు గురురాయా వ్యాసభట్టారకా॥ సీ॥ ఒకముహూర్తములోన నుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసపవనుబంధించినట్టి భద్రి। వేరొక్కగడియలో వీనులవిందుగా ప్రణవనాదము గన్న భాగ్యశాలి। యొక్కరగడియలో నోంకారదృశ్యంబుగాల్చివేసిన చిదాకాశరూప। మరికాలుగడియలో మానసవృత్తి తామరుపు తెల్వేలిగెల్చు దురితదూర క్షణములోపల బ్రహ్మసాక్షాత్కరింప। రాగ మొందగ నేర్చు యోగిచంద్ర। లేశమాత్రంబులో బ్రహ్మదేశమంత। యేలనేర్చిన సద్గురు లీలలోన॥ క॥ క్షేత్రత్రయదీక్షాత్రయ। నేత్రత్రయం క్త్యానుయన్ స్నగ్గినవా। నిత్యాగుణానుమునీశా। ద్వాత్రింశత్రయవను

త్రితత్రయసూత్రా ॥ క॥ సద్గురుడవై ననిన్నే । సద్గతిగా నెపుడు వేడుచు సంతో
షమందు । స్సద్గతి కరుండువాడే । చద్గగనానంద సీమ శ్రితజనసోమా ॥
క॥ మునిచంద్ర నీప్రసాదం । బున నానందాస్యమున కష్టి పెన్నె । తిని
నీప్రభావమేమని । కొనియాడంగలుగునా డకోరిక్కలగాదే ॥ సీ॥ తానయు
డై నవాడు తలిదండ్రియుండఁడ । విద్యమాడెను దయయుమ్నుగాఁడ । యట్లన
న్ను మీరుపోషించినతెఱంగు । ప్రీతిపోషణంబు సేయుఁడయ్య ॥ గీ॥ తల్లి
తండ్రిగురుడు దాతయు దైవంబు । యిహపరంబు నీవె నేడు గిడయు । గా
గనామనంబు కల్యాణయుక్తమై । నొప్పుచున్న యయ్య యోగివర్య ॥ గీ॥
జయముసద్గురురాయ సజ్జనవిధేయ । జయము శ్రీసద్వయోగీంద్ర చంద్ర
చంద్ర । జయముదైవ్వపాయనాఖ్యప్రశాంతిసౌఖ్య । జయముక్రీనాన్య
శుద్ధవాసనరమేశ ॥ గీ॥ అనిబహుప్రకారముసధర్మాలనయుంపు । సన్నుతిం
పమాసిసంతసించి । నను శౌనకాదిమునులకు నర్గించి । సూతుఁడనయె
నిట్లు ప్రీతితోడ ॥ క॥ మునిముఖ్యులారధర్మజ । పెనయముగానియాడ
మానిహాపణముతోడక । ఘనయూయుత్రిశుభమునఁ । మనుమనిదీపిం
చెమరియుమనుమని ప్రీతిక ॥ క॥ గిపించి[illegible]త్మానయుని । భావించిమహా
త్మసీవ బ్రహ్మకాృనం । దావిర్భానసుఖాకృతి । జనన్ముక్తుండవగుమ చె
లగిట్లనియెఁ ॥ ఉ॥ కోరికదీరలోనిదుర గూరికినెంమదనుండుచిత్తమె । వ్యా
రదినారి రేసుఖమువాస పముఁ మరియన్యులెవ్వరి । స్వీకరిసాటిగాబలు
కవైజ్ఞికసంబులు బ్రహ్మతోల్లిబో । ధారతుశిష్యపాదములుధర్మముగాశివ
సావహింపడే ॥ సీ॥ భూవరేణ్యాయిట్టిపుణ్యాత్ముడగుయోగి । నిష్ఠుడగుచు
కొంతభ్రష్టువలెను । మరిపిశాచబాలమత్తులపోలికె । ధాత్రిదిరుగునొక్క
తలపులేక ॥ సీ॥ అలయవస్థాత్రయములదాటిమదిలోనరజతాద్రిపటికంపు
రాతిపైని । నిండుపున్నమనాటిపండువెన్నెలవలె నట్టిపగటిపట్టబయలు
వోలె । నిండిపండియోగినిబిడీకృతానందమై వెలుగుతుర్యాసమాధియం
దు । చిన్మయజ్ఞప్తిమెసన్మాత్రమంత్రమై శేషించియుదిదాన వెలుగుమన్న ।
బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్బహ్యమందు । జాతివర్ణాశ్రమాచారసంస్కృ
తులను । [illegible] । [illegible]

దుసంటలిధిప ॥

జీవన్ముక్తలక్షణఘట్టము.

సీ ॥ ఆకాశమధ్యమందాకృతి వెలిలోనువిషయ శూన్యంబున వెలుగుచుండి । యంబుధిమధ్యమందాకృతి సలిలోనపూర్ణమై యానందమున నుగ్రంచు । నట్టిమహాయోగి యఖిలసంచారుడై యొక్కచోనాచారము క్కదనరు । నొకవేళసంసారియొప్పన చరియించునొక్కచో వైరాగ్యముద్ధరించు । నొక్కచోభోగి యొకచోటయోగియగుచు । పెక్కుగతులనుదిరుగు నీపృథ్విలోన । యిప్పటిట్లట్లసంగరాదేప్పుడట్లా యట్ల కానుంట నిశ్చయంబవనినాథ

సీ ॥ ఖంబ్రహ్మమనుచునా కాశాత్మయనుచును వేదప్రమాణముల్ విమలవాక్య । ములవినఁబడుగాన నలచిదాకాశంబు నిరతిశయానందని రుపమాన । నిర్మలనిర్గుణనిరవయ నీరంధ్రనిత్యని రాకారనిర్వికల్ప । నిర్విశేషానంతనిరుపద్రవనిబద్ధనిష్కర్మ నిస్సంగనిర్వికార । మైవెలింగెడు బట్టబైలాత్మగాంచి । మఱచియఖిలంబు మఱువనిమాత్రమెఱుక । కల్గు నవధూత బాహ్యనిష్కర్షి జేసి । కూహకపువిద్య సిద్ధులగోరదధిప ॥ మ॥ మణిమంత్రౌషధయంత్రతంత్ర జపహోమద్రవ్యయోగంబులం । దణిమాదుల్ గగనాదియానమహిమాద్యంతంబు లౌసిద్ధులన్ । గుణసామ్యంబులు మాయలన్నియును ముక్తిన్నేటికైకోరునా । త్మనునాచార్యముఖంబునన్ దెలిసిబోధల్ గాంతుయన్వీశ్వరా ॥ క ॥ ఆలస్యమేలబ్రహ్మముబైలై యుండంగబట్టబయలైజగముల్ । యాలోననడగునంతట । నీలోననెనీవునిల్చినిండుసమాధిన్ ॥ క ॥ నిండుసమాధినిబైలై । యుండినసకలంబు మరచియున్మనిగనువి । ట్లుండినవారికిధర్మజ । కొండొకధర్మంబు గోరగూడునెచెప్పుమా ॥ క ॥ అనిశంబిట్లుసమాధిని । తనివొందినవారి మహిమదలపగవశమే । కననేరకొందుఱ్రోవల। జనువారలభాగ్యమెంత చెప్పగవలయున్ ॥ గీ ॥ ఆత్మనెరిగినయట్టి యవధూతపంచార । మెవ్వడెరుగునయ్య నెదురుగాను । జారులుబైలైనకాపట్య

మార్గాత । దగులుచుంద్రు గానిధరణీనాథ॥ క॥ సతతంబాత్మసమాధి
ని । గతకల్మషభావుడగుచు గడతేరవలెన్ । ధృతినిట్లు చేయకుండిన ।
మతిహీనుండగుచు విషయమగ్నత జెందున్ ॥ గీ॥ మనసువృత్తి లేక మ
ఱియరక్షణమైన । నుండదగుటవలయు ఖండవృత్తి । నుంచవలయుగాని
యుంచకయుండినా । లేచివిషయములకు నేగివిడుచు ॥ మ॥ అమనస్కం
బుప్రతిక్షణంబుగననానందభోగంబునన్ । విమలంబై హృదయంబు చ
ల్లనగుచున్ విశ్వాత్ముడై యోగిని । ర్మమతాహంకృతి జీవముక్తుడగు
చున్ రాజిల్లు నిల్లైనగా । సమయాతీతస మత్వచిత్తమున నిస్సంగా
త్ముడై భూనరా ॥ మ॥ అనిశంబుంబర మాత్మజూడనియతుండా కార్యనై
కారికా । జనవాంఛావిషయంబులన్ దగిలిదుస్సంసార సంతాపము ।
ల్గానిముందున్ దలయెత్త లేకబతిమాలున్ గన్నవార్నెల్లగా । పునదు
స్సంగవిరోధి గావలయుజీవుండాత్మసంసర్గియై ॥ చ॥ ప్రతినిమిషంబు
బ్రహ్మమునధ్యానము గూర్చకనుండువాడుదు । ర్మతులనుపాసదుర్విష
యమగ్నులునై చెడిపోదు రంతటన్ । గతజలసేతుబంధనము గాజవివే
కము లెంచిచూడగా । మతినిదిగాంచినీవు మఱిమర్మమునొందుము
పాండవాగ్రణీ ॥ శా॥ సర్వజ్ఞత్వముగల్గియాత్మ గనియుస్సంసార దూ
రుండునై । నిర్వాణైక్యసమాధి మాత్రమువినా నేర్పెల్లర్నైన్ననున్ ।
గర్వగ్రస్తులుబోవు బ్రహ్మపదసాక్షాత్కారసౌఖ్యంబునన్ । బర్వన్నే
రదుచిత్తమందుజయమున్ బ్రజ్ఞావిశేషాత్మకా ॥ ఉ॥ కాయమనిత్య
మున్ దెలివిగానకమంత్రతల యాదియోగసో । పాయముల్లైనసిద్ధులను
బ్రజ్ఞలుగాదలపోసిమూఢులై । మాయలసందువారు పడుమంత్రిపుయో
గులుగానిముక్తికిన్ । డాయగలేరువీరలకు దంభమెమోక్షము లెంచిచూం
డగన్ ॥ ఉ॥ అంబరయానసిద్ధులకునాసలు సేయుచు మంత్రితంత్రిమా ।
డంబరవృత్తిగొందరు విడంబమునొందుటగానిముక్తిచే । తంబన లేదు
వారలకు భ్రామితసంస్కృతి వెంటనంటిలో । కంబులద్రిప్పుచుండకడగా
నగనియ్యకరాజశేఖరా ॥ ఉ॥ మాయలుసిద్ధజాలములు మాకదియేమి
టికంచుచిత్తనిష్ఠో । పాయమునొందయొండొకటిభావన సేయక బాహ్యక

ర్మమం । చేయనుపొందునైనమదికింపగురితిని సంచరించుమని । ర్మాయికి
హాయిగాకమలిమంతనమందికిహాయిగలునే ॥ క॥ హాయికినోర్చనవారలు ।
ధీయనిగగనాదియాసిద్ధులనెల్లన్ । రోయకరోసినవారే । మాయాసం
సారహేయమానవరాయా ॥ గీ॥ కాయసిద్ధులు మొదలుగాగలవియెల్ల ।
కుదురుగూరాడుచేనుకవుదరకుంప । పొదగబట్టుటమాయకాపురముగా
దె । యట్లుగావునసపియెల్ల యాత్మగావు ॥ గీ॥ మాయముక్తిగాదుమహి
మలుముక్తిగా । దాశముక్తిగాదు యఖిలములును । రోసివిడుచున
దియరూపదిముక్తియా । భువనకీర్తిజాలబోధలోలీ ॥ శా॥ రూపవ్యాపి
జగత్ప్రపంచముమదంరోశించిసన్మాత్రిచి । దూప్రాసందపదానుభోగము
ననంతోషించుయోగీంద్రులా । రూపవ్యాప్తజగత్ప్రపంచవిషయారూఢి
క్రియాలాపమా ॥ కాపట్యంబులనైనసిద్ధమహిమల్ గాంక్షింతురేమూర్ఖు
లై ॥ క॥ పారీణాయామజయంబున । మానవులుధరిత్రియందుమరికొ
న్నేడుల్ । గాసంగబడుదురంతే । కానిగలదెకాయసిద్ధికలలోనైనన్ ॥
గీ॥ కాయసిద్ధికల్లగాకున్న నెల్లైన । కన్నవిన్నవారుగలరెధాత్రి । మూ
ర్ఖులైనవారుమొరుగుచుందురుగాక । యమరులందునైననట్లుగలదె ॥
గీ॥ హరిహరబ్రహ్మసురసిద్ధవరులకన్న । గరుడగంధర్వయక్షకిన్నరులక
న్న । జనకశుకవామదేవసన్మునులకన్న । కాయసిద్ధికినరులెంతగలరు ధ
రను ॥ క॥ జలబుద్బుదంబుకన్నను । చులకనభూతములచేతజూపట్టినయా ।
చలనపుసిద్ధులగోరక । వలెజాతస్యమరణంధ్రువంబనవినవే ॥ క॥ కాం
తేయకాయసిద్ధివ । దంతేవేదాంతసమ్మతంబదియద్ధ్ర । శ్యాంతన్నశ్యాం
యత్కృత । కంతదనిత్యమనుటకథలన్వినవే ॥ గీ॥ కమలజనితమగుచు
కానంగబడ్డవి । చెనురటంచునాటిచెప్పశ్రుతులు । యెన్నడుచెవిసోకకు
న్నదాయివిసంగ । దోషమింతెగాకదుర్జనులకు ॥ క ॥ దుర్జనసంగతివల
న । న్వర్జావర్జంబుతెరుగవశవడకునికిన్ । యార్జించెపాపమందుల । నూ
ర్జితసంసారమాయలుచితములాయెన్ ॥ క॥ అన్నిటిమూలముమదియిది ।
తిన్ననగాచిల్లరప్పదీరినయట్టే । వెన్నెలబైటనుచల్లగ । కన్నులపండువు
గసుఖముగనుగొనవచ్చున్ ॥ గీ॥ నరగురూపదేశపరుడయ్యునతతంబు ।

మనసమాధి చేయ మరచెనేని । విషయసంగములనెబ్బుషి సంతతి [illegible] । పాలుమాలుతిరిగి జాలిపడును ॥ సీ॥ క్రాంతేయమెంతకనిముంతను [illegible] సతతమాత్మనలంపజాలకున్న । విషయముల్ [illegible] విషయసంగంబు కో రినయ వయించికో రెక్కలను । క్రోధంబుపుట్టును క్రోధంబునను మో హంబుపుట్టును మోహమునకు । [illegible] పోయి నయాబుద్ధిపోవును తగు । [illegible] । [illegible] ట్లునచ్చుమీదిక్లురింగి । చిన్మయ శ్రీమహా [illegible] । [illegible] కము లేకయుంపుట ల్మెచ్చుగాదె ॥ క॥ తనుయూని [illegible] । [illegible] నెరుగలేని తను నదియేలా । [illegible] । [illegible] కేకా కయ న్నతి నునదియేలా ॥ క॥ అదికానని [illegible] ము । [illegible] రక్కులన్నెక్కా । [illegible] బ్రిహ్మము [illegible] । [illegible] స్పపాలా॥ క॥ పెక్కులు [illegible] బ్రహ్మ [illegible] తెం । పక్కులపారయగబుద్ధిక్ । [illegible] యోగి నిన్ । క॥ అవనీశా గ్రి [illegible] । [illegible] యోగ [illegible] । [illegible] తిసుఖంబుం [illegible] ము । భవపాశ [illegible] ॥ క॥ [illegible] రుణ్యంబు ననిహా । పరమాత్మ [illegible] । [illegible] ననుననుంచుము। పురుషార్థ [illegible] ॥ [illegible] ములచెలిపిన । మునివరున కు ధర్మజుండుము [illegible] । [illegible] యభయ భక్తి [illegible] కెను । సనఘా [illegible] యయుగ [illegible] ॥ క॥ [illegible] బహరి త్యాగనిరా । [illegible] చేనై నమోక్షము [illegible] । [illegible] బునుసాం । గంబుగ [illegible] ॥ క॥ ముదస్కి [illegible] కు మెచ్చిన । [illegible] ఫలంబు [illegible] । మొ [illegible] నులును । ముదమందుచు [illegible] ॥ క॥ [illegible] న [illegible] కు । ననుభవ [illegible] యోగ [illegible] । [illegible] లతోడ । మునము [illegible] ॥ క॥ [illegible] డవినుపిరా । పరకాల [illegible] భసంబు [illegible] । [illegible] యోగిన । [illegible] ॥ [illegible]

ము బ్రహ్మానందనగరం.

మోక్షలక్ష్మీవివాహఘట్టము.

బంగారు మిన్నుల ముట్టి వెలుగుచుండు । కోటచుట్టును గట్టై మేటిప్రపంచం
బు ద్వారముల్పది తర్కవాదబలము । వేదాంతసిద్ధాంత వీధులు విషయేం
ద్రియంబులంగళ్లు దేహాత్మబుద్ధి । వర్ణాశ్రమాచారనిర్ణ యధర్మముల్క
రితురగాదులు కర్మఫలము । దృశ్యదర్శనరాగముల్ స్త్రీపురుషులు । గా
గనభూరుద్ధ్యాగాశలుగలిగినట్టి । పట్టణంబేలు సద్గురుపట్టభద్రు । డాత్మకాం
తాసమేతుడై యజనినాథ ॥ క॥ మరియన్నగరంబేలెడు । గురునాథుం
డొక్కనాడు కోవిదవినుతా । స్థిరహాస్యమంటపమునన్ । స్థిరపీఠమునం
దుకొలువుండెనుమునిలోకా ॥ సీ॥ జననాథ దేశికస్వామివిద్యామంటపము వె
లయుచుంతఃపురమునకపుడు ॥ బోవుచో నాధారపుష్పకంబెక్కి స్వాధిష్ఠాన
భూమి నతిక్రమించి । కమనీయమణిపూరక యనాహతవిశుద్ధచక్రముల్గ
డచినిర్వికల్పమైన । మరియునాజ్ఞాచక్రమందిరాంతరశ్రీలక్ష్మీయనువరు రాజెట్టి
బట్టి । హంసతూలికతల్పమ్మునమరగలసి । రెప్పవేయనియరగంటిదృష్టి
గలిగి । గాఢరతులనునిద్రరైక్యంబులైరి । యప్పుడిదమిత్థమన రాని యొు
ప్పుచేత ॥ వ॥ ఇట్టులత్యంతక్రీడావినోదంబులం బ్రొద్దుబుచ్చుచు నేకాంత
ప్రదేశంబులమరియును ॥ ఉ॥ ఆసతితోడగూడి నిగమాంతవనాంతరయో
గభూమి తా । వాసగృహంబులందిజనివాసగృహంబులక్రీడసల్పుచు । ద్వా
సనగర్భమైయుండిద ద్వాదశవత్సరమునిండినంతన । ట్లాసమయంబునం
దుకరమూర్తి కన్యనుగాంచె భూవరా ॥ గీ॥ పరగనిట్లుగలిగి పరకాంత
ననుయోగ । నాంగియనుముధరశీనాకన్యలొల్ల ॥ మెచ్చకోరుచుండమైత్రె
యహాంగసుల । కలుషభంగిహృదయకమలభృంగి ॥ క॥ ఆకాంతామణికిని
ముని । మోక్షాంగతలుసాటి కావయేకాంతమునన్ । మూకాంతగూడనగ్ని

ముక్తికాంతాజననఘట్టము.

।హేకుమానునుసర్వశుభము చిన్మయమహిమా ॥ క॥ మోక్షశ్రీలలనా మణి । లక్షణా

తిసర్వశుభవిలాసవిశేషా। శృతివిచక్షణాత్త్యాలక్షణఘనదివ్యరూపలక్ష
ణములచేఁ ॥ వ॥ మఱియు నిట్లుసర్వశుభలక్షణాంగియగునాకరాత్ముం
బెండ్లి సేయదలంచియుక్కనాడు ॥ గీ॥ చిన్మయానందపట్టణసీమ [illegible] ।
మోక్షలక్ష్మిస్వయంవరంబుపురిలోన । జనులలంకారములుసేయ శాస్త్రరీ
తి । చాటింపెనుసజ్జనసమ్మతముగ ॥ గీ॥ ఆస్వయంవరమునకఖిలదేశస్థు
లు । వినిముదంబుగదురవేడ్కచేత । వచ్చిరిపుడుపురమునకనానాలంకా
ర । ములనువన్నెకెక్కచెలగుచుండి ॥ క॥ అపట్టణశృంగారము । జూపి
ట్టెనుసర్వజనులజూడ్కికిజూడ్కి । యేపట్టుననరిలేదని । కాపట్యములే
నిజనులు కౌతుకమందఁ ॥ క॥ నానాదేశాధిశులు । నానాలంకారములు
సునానార్థములఁ । నానావేషంబులచే । నానాభాషప్రచారనటనలతో
డఁ ॥ క॥ ఒప్పచునుండిరియప్పరి । యొప్పారుసప్పగుచున్నట్టులుతెస్నేహం
ముతో । జొప్పడియెనంతనొకనా । డప్పరమేశుడగుపతియుహార్దముతో
డఁ ॥ సీ॥ నగరుశృంగారింపనిగమార్థరీతిని నేమింపనప్పుడునేర్పుతోడ ।
మానసాఖ్యలుపట్టమంతోరణంబునుగాగ వాసనమేలుకట్టులుగాగ । క
ర్మఫలంబునకొకస్థూరిసలికించికుండలిముగ్గులునిండదీర్చి । చిత్రవితతలతి
మా చిత్రరువులువ్రాసి నేత్రోత్సవంబుగానిఖిలమైన । శోభనాలంకృ
తులొనర్చిస్థూలసూక్ష్మ । కారణంబులమంగళాకారములుగ జగతిపైచి
త్ర్యమెల్లదక్షణమొనేయ । కొలువుశృంగారముగరాజుకోరియప్పుడు ॥ సీ॥
ఘనవస్త్రచయములుక్రమమొప్పధరియించి నుదుటతెల్వానువృగపుండము
బెట్టి । పరిశుద్ధవాసనాభరితప్రసక్చందనాదులనలంకారంబులవరించి । శి
రమునగురురత్నవరకిరీటముదాల్చి శృతులుచౌకట్లుపిశృతులమరయ ।
కంఠమాలవిశుద్ధకమలమనాహత చక్రపతకమువక్షమున వెలుంగ । సా
రదిమణిపూరకముకటిసూత్రముగను । కరములనుజనాభయదానకంక
ణాది । భూషణంబులువేర్వేరపొలుపుమిగుల । చూడనొప్పారెగురురా
జు సుందరముగ ॥ సీ॥ ఉభయపార్శ్వంబులయోగబోధస్త్రీలు వింజామ
రంబులువీవుచుండ । నాచాంతభోగసుందరవేడ్కదండయిచ్చిసుభా
షితంబామినాడ । చిచ్ఛక్తిమొదలైనశృంగారవతులెల్లముందరకైవా

గిముంను జేయు । స్వర్గికాశానతిసరసవిడియుమియ్య తనుకలోదరులు నృత్యములుసలుప । వీణవేణీమృదంగఘోషణముచెవుల । విందువులుసేయుగన్నులపండువుగను । పరసుష్మ్నాంతరద్వారవతిగ యగుచు । చేరెనతియు సహస్రారశిఖరినపుడు ॥ సీ॥ వేదాంతసిద్ధాంతవిద్యావినోదమంటపముననిద్ధానసంబునందు । కాయముల్గ్రాలుచు దీప్తికడగంటిచూడ్కులుకలియంగనలికించికలకదీప్తి । నమద్యష్టిభ్రూమధ్యసంకల్పగోష్ఠియునిర్మలంబగు తెల్వినిజసుఖంబు । గగ్గిసర్వజ్ఞఘునరాజయోగసామ్రాజ్యములను మొదల్ రాజబులుభ్భ । జేరసర్వసన్నాహముల్దీవచ్చి । రఫుడునగ్వజనంబులుసంత నెలమి । మోహములకెక్కరీత్యాగారిమురిను జేయు । గడగి రంగపురస్త్రీలుకడకతోడ ॥ క॥ మంగళమనియకన్యకు । రంగుగను ఖరసములబ్రహ్మరంధ్రముసంటక । గంగావాణీయమునల । సంగతిజలములెతెదెచ్చి జలకములార్చక ॥ సీ॥ కన్నులపండువుగాకనకాంబరముగట్టి మెరుపునునువుగామెరయగోప్ప । నవరించిదళితహస్రములొప్పగాదురిమి వెలుగుపాపటబెట్టితలపునుదుట । తిలకంబుశ్రుతిదీప్తిపోజులకమ్మలు గళముక్కుతుదిచూడ్కితగినయాణి । ముత్యంపుముంగరముఱువుగాగవిశుద్ధకమలాదిహారముల్కంఠమునను । నమరమొలఘుంటమణిపూరకాదులిడ్లు । ప్రకృతియావర్ణరహిత సంభరణములను । యాకరచరణాద్యనయవాంగములనొప్ప । సతులుకన్యనుశృంగారవతినిజేసి ॥ గీ॥ దర్పణంబుదృశ్యదర్శనదృష్టిగా । యెదుటనిలుపగన్ను జెదరనీక । జూచిచోద్యమందిసుందరాంగియపుడు । తండ్రియనుమతమునధర్మనియతి ॥ క॥ ఉపరతియనుచెలికత్తెను । విపులంబుగజెట్టబట్టివేదాంతజ్ఞా । నపథంబున హంసగమన । ముపరిహాసిపుచునువచ్చె భూపతిసభకున్ ॥ క॥ వచ్చిన కాంతామణిగని । యచ్చెరుపడిసభికులెల్ల నానందముతో । ముచ్చటగు జూచ్చితమలో । నిచ్చలిసమతమకైయంచుయెంచిరి వేడ్కన్ ॥ క॥ ఈరీతివారువారలు కోరుచునోహూరుకొనుచుగుణవంతులునై । మీరుచునుండిరియంతట । వారింగనినఖినిచూచినై భవయుక్తిన్ ॥ గీ॥ వరుసవారి వారివర్ణాశ్రమాచార । నటనలునుగోత్రనామములును । చెలినడుగు

మటించుచున్నయస్త్రీమణి । యనుమానింపనరయునదివెనందు ॥ క॥ ఆకా
రముమునలిమునుక । నాకునకారెనుము సోసుప తెలిసినయా । లౌకిక
ప్రమహారాజువి । వేకము పేరఘుగ నాచునికి నికనగుచున్ ॥ సీ॥ కోరియు
ట్లనిమె మాకుబలము ప్వెలుమెచ్చయి యునసనమానుషంబెన్న గల్గి । యు
చ్చిపుచ్చుకొనుచుయిట్టులముగల్గియు దక్కనచ్చికంబింత లేక । నాలుబి
డ్డలు మేమునా యుష్యసంతుల్తె యాటజళ్ళి । బూదికహాయియనుచు । యొ
కని ప్రాపాసించుచున్నందరలో మంచిసంసారి యనసరిసాటిగల్గి ॥ యిల్లు
వాకిలిదననాపు చెల్లగాను । నుంపిగింగిగోపు మోక్షంబుయోగిజోగి ।
గాగనచ్చునుసంసారిగాని నాడు । ననుచుబలికినలౌకీను సపహసించి ॥ గీ॥
కన్నియాకారిపూజ్యములు నీస్సిు । కాపుదోము లబంగ రాల్కునకకుం
డ । లముబుంబోనరితిప్పగ్ర మునోస్ప । కార్యకర్మాధి పునిసంత
గడగి వాపు ॥ ... ... *

ముక్తికాంతాస్వయంవరఘట్టము.

ఉ॥ తామస మొందరాదు పరదారను గోరెడి దోస కారిలో । నేమ
రిపాటునైన బలుకెన్నడు గాదు విశేష కాలమం । దేమరరాదు దానములు
హీనజనా వళిసంగ మెన్నడు । న్నేమముగాదు యిట్టిదియనిర్ణయ మన్న
నుదాటియుపవ్వలన్ ॥ మ॥ పనికార్వ్యాంగని పేమభాషణాలచే సన్న్యాస
సంసారము । ల్లసగ సీనిశాశ్రమున్ ఘనకుతర్కగ్రాహ్య నాత్మస్థ వా
స్థనిమో హేంద్రియనిగ్రహాన్ని ఖిలదిగ్దేశాదిసంచారువా । యనిరోధ
వ్రతునీశ్వరార్పణఫలా భోగ్యర్తిపత్రిన్ గాంచుచోన్ ॥ మ॥ తనవర్ణంబున
కాశ్రమంబునకునున్ దగ్గట్టిధర్మంబుప్రీ । తిని సేయన్ వలెనేయు చోఫల
మువాదే వాదిదేవస్వాహా । ఘనికర్పింపుచు గామ్య కర్మములకై పోకపు
ణ్యస్థలం । బునివాసంబునసద్వివేకము నసత్పుణ్యాత్ముడై యొప్పెడున్
సీ॥ తనవారిగన్నట్టు దనవారిగనవలె సర్వభూతదయకు సాక్షిగాగ । తన
వంటియాకలేయనిపర దేశికి సుందరకూడైన పెంపలాడె । బెట్టగనల
యునుబీదమైనచ్చిన యాతనికిలకొద్ది సంపవలయు । స్నానపానాదులు

సంధ్యాద్యనుష్ఠానములు గల్గిలోకంబుననుసరించి । సముపవలయును స
ర్వంబునడకవలన । శోభనుచుండును పెద్దయెదొడ్డతనము । యిహాము
మేలెంచనడచిన మహిమవారె । పరముగాంచంగ నేర్పురుప్రజ్ఞతోడ ॥
వ ॥ అదియునుంగాక వర్ణాశ్రమాచారంబులందుబ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య
శూద్రులలో బ్రాహ్మణునకును యజనయాజనాధ్యయ నాధ్యయనా
ధ్యాపకదాన ప్రతిగ్రహంబులను షట్కర్మంబులును క్షత్రియులకుప్రతి
గ్రహాన్యతిరిక్తంబులగు నైదుకర్మంబులును వైశ్యునకుకృషిగోరక్ష వా
ణిజ్యాదికర్మంబులును శూద్రునకుబ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యాదిసేవయునుమ
ఱియుసర్వంబులలో బ్రాహ్మణుండు శ్రేష్ఠుండగుటంజేసి యందుబ్రంహ
చారిగృహస్థ సన్యాసంబులను నాలుగాశ్రమంబులు గలుగుటంజేసిమొ
దల బ్రహ్మచర్యంబునశిఖా యజ్ఞోపవీతమౌంజీ కృష్ణాజినదండక మండ
లుధరుండై వేదాధ్యయనాది సత్కర్మసహితుండై స్త్రీసంచారస్థల వర్జి
తుండై గురుగృహవాసుండై యాచార్యాజ్ఞానంబున భిక్షాన్నంబుపరి
గ్రహింపుచుక్షౌరాది కర్మరహితుండై సంచరింపుచునంత నాచార్యాను
మతంబునవివాహాది గృహస్థధర్మంబు లంగీకరింపుచుగురునిచేత నియో
గింపబడు రీతినిమంత్రతంత్ర జపహోమవ్రతనిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురా
ణకథాశ్రవణ తత్పరుండై వాన ప్రస్థసన్యాసాతిథి పూజలునుజననీజనక
పుత్రమిత్రకళత్ర భ్రాతృపశుభృత్య జనపోషణంబులుసేయుచు పంచప
ర్వంబులు వ్యతీపాతాదిపుణ్యకాలంబులు దక్కతక్కినఋతు కాలంబు
ల భార్యాసంగంబు సేయుచుధర్మార్థకామంబులసంచరింపుచుఁ బెద్దకా
లంబునకుస్త్రీసహితుండైన సంసారధర్మంబగు గృహంబువిడిచివనంబు
లకందమూలాద్యాహారుండగుచు ద్వాదశ వర్షంబులైనవాన ప్రస్థాశ్ర
మంబునందుండి సన్యాసాశ్రమంబంగీకరించి యింద్రియజయంబు గలిగిపు
ణ్యప్రదేశ సంచారుండగుచు దేహశక్తిలేక పరమవైరాగ్యంబున సర్వే
శ్వరధ్యానాది భక్తిసత్కర్మంబులుసేయుచు తత్కర్మఫలసంత వర్జితుం
డై యుండవలయు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామం
బులు పరిత్యజించి మోక్షమాత్రాపేక్షితుండై శాంతుడై యేకాంత ప్ర

దేశంబుజేరి యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహారధ్యాన ధార
ణాసమాధులను నష్టాంగయోగంబుల సర్వసిద్ధిప్రదుండై లోకపూజ్యుం
డగుచు సంచరించునతండు తమముండనిన మిశ్రసాత్వికకర్మయుక్తుండైన
ఫలత్యాగి వాక్యాడంబరంబుల శాస్త్రార్థంబునొందుచు నుపరతిఁ బొద
యుపాధుకొని యుండొక్క నానావిధ భేదసభామధ్యంబున నిర్వ్యాజకీవా
రలన్నిశ్రేయంబెఱుఁగంగోరిటయును సరతినాక్యోత్తరంబు గావారలందు
సీ॥ ఒకఁడాత్మయణువని యుక్తిసాధించిన విభుఁడనియొక్కఁడు విఁచివేసె।
దేహాత్మబుద్ధిగాఁదెలిపెనయొక్కఁడు కాదు ప్రాణమటంచు గదిరెఁబడియె।
సిద్ధులాత్మయటంచు జేసినవేరొకం డాత్మమానసమనిహాంకరించె। త్వం
పదప్రాప్తికి సరియుక్తియనగనే నొక్కఁడుష్టప్తికానుక్కఁబెసగ। యొ
క్కఁడానందమే ముక్తియోగమనుచు। నాత్మభేదంబు వాదింపసందునొ
కఁడు। సంవిదాకాశముగ దన్నసన్నుతాక్తి। గనుటమోక్షంబెయన ధ
ర్మతనయవింటె॥ వ॥ అదియెట్లంటేనినా నావిధభేదవాదుల మధ్యంబున
శాంతుండును సర్వదృశ్యుడై భాగ్యవంతుండును నిశ్చలభక్తుండును సద్గు
రుశ్రుతి విశ్వాసయుక్తుండునునగు నొక్కఁడు భేదవాది యహంకార ర
హితంబగునిర్గుణోపాసనాక్రమంబు గానిట్లనియె॥ క॥ వినుధర్మజన్మనైన
ను। తనుకరణేంద్రియ ములందుఁ దగనారోపిం। మనహంబుద్ధితొలంగి।
చనవాచ్యత స్వస్వరూపచైతన్యమునా॥ గీ॥ ప్రత్యగానందకూటస్థ పద
మునందు। నాయహంప్రత్యయోప సంహారచిత్తు। యిప్పుడదియు బ్ర
హ్మాప్తి దోష్పడంగ సనును వేదాంతవాది వాక్యములుగాఁగ॥ వ॥
మఱియుధర్మజుతో సమాత్మనియిట్లనియె॥ సీ॥ అక్కడెట్టియహంబను బు
ద్ధిగాసుఖదుఃఖములు మరిసారదిగాను। సరయనిచ్ఛా ద్వేష యత్నధర్మా
ధర్మభావ విశేషణావళులమఱియు। కణగిసంఖ్యా పృథక్సంయోగభా
గాదిపరిణామముల చేతబల్లిసిస్టి। సామాన్యగుణములు సవిశేషమైదే
హకరణేంద్రియంబులమెరసియందు। నాత్మబుద్ధిని వతికించునాగుణం
బు। లవియకూటస్థమై తన్యమనగరాదు। సుషుప్తికూటస్థుగూడ దోసా
ఁదిగుణము। లరయుతేసట సహాముసకారంబగాదె॥ క॥ అంబాగ్రస్వ

ష్ణంబుల । తెలియుగ నభిమానమున్నది యగుటగుణం । బులునుండెను సుప్తి
కాలం । బునకనకుంగా రణాఖ్యనామతావిద్యన్ ॥

క॥ అభిమానమణగెగనుకగు । యభిమానమునందె గుణములణగిన
యట్లా । యభిమానముగుణ్గావలె । యభిమానమె కరణసంజ్ఞలనసీనా
థా॥ గీ॥ అరయువాదకపాఠకమనినయట్లు । యహమునగుహ్యాత్మమో
బుద్ధులనగజెల్లుకరణసంజ్ఞలన వియుపొకానుపించె । నాయహంకృతితను
ధర్మమంటివేని॥ క॥ మృతికాలంబున దేహము । నతమైయహమునికిలే
మినహాజంబౌటన్ । నతతముతనుధర్మమహం । కృతిగానసుటల్ నిజం
బుధ్భృతిదెలియంగన్ ॥ గీ॥ ఐనబ్రాణధర్మముభిమానమంటివా । పరలని
దురబ్రాణవాయువుండు । గానమందునహముగావునదిప్రాణధర్మమన
గరాదుధర్మతనయ ॥ మ॥ ఘనకూటస్థముపిధ్రురింగదేహాంకారంబులే
దందుగ। న్కానహంకారములాత్మధర్మమనుటల్కాబాయహంకారమా।
త్మనుగాంచేపరియంతమున్నయవస్థాద్వంద్వసంచారియై । తనకున్ గార
ణమైనసుప్తియణగున్తత్వానుభోగోజ్వలా॥

* గీ॥ సుప్తిమాయవలనస్వప్నజాగ్రది । స్వప్నకృతిమములునరగ
తనకు । కారణంబుతనకుఘనసుప్తిమాయలో । నణగుచుండునహము
ననుదినంబు ॥ గీ॥ గురుసుషుప్తిలోనకూటస్థచైతన్య । మైనమెలుకయుం
డుటందులకును । గుఱుతునిదురలేచియెఱుగనిందాకనే । ననుచుదిరుగు
చుంటయాత్మగాదె॥ ఉ॥ కానసుషుప్తినిందెలిపిగల్గదుగల్గియునేలగానవ।
ల్గానిదురందుమేల్కనిన యప్పటియట్లనజాగ్రమందుకు । న్మానసనాధకం
బునభిమానముసుప్తినిలీనమౌటచే । హీనవికారమైమెలుక యేమియు
ఱుంగకనుండుపాండవా॥ మత్తకోకిల । అన్నినృత్తులుసుప్తిగూడిననయా
త్మయున్నదితెల్విమే । లొక్కన్నయొప్పటిబోలెజాగ్రతికోర్కులేమియుతే
కయి । ట్లున్నయాత్మకునందుసౌఖ్యములుండు పుట్టగునంటివా । ము
న్నదెల్పునవిద్యవృత్తికిమూలమౌటయవిద్యచేన్ ॥ గీ॥ ఆత్మసుప్తిలోన
నజ్ఞానవృత్తిచే । సుఖమునందుటకునుసాదిదూష ।। కార్యరూపమైనకర
ణంబువృత్తిచే । పరలకారణంబునందుటపడె ॥ గీ॥ కార్యపటమునందు

కారణతంతువు । లమరగపటనిష్ఠమైన తెలుపు । తంతునిష్ఠమగుటతెగు
బుద్ధికినివృత్తి । గ్రంతిమమునందుగలదువృత్తి॥ వ॥ అట్లుగావున కార్య
రూపంబైనబుద్ధికిజాగ్రత్స్వప్నంబులకువృత్తిగలుగుటజేసి కారణరూపం
బైనయజ్ఞానస్వభావమనుసుషుప్తియందజ్ఞానంబునకు స్మృతిత్వంబుగలుగ
నియెఱుంగవలయు నట్లగుటసుషుప్తి మూర్ఛలకాధారంబైన తెల్విగలు
గుటసత్యంబైనజాగ్రత్తునందలిబుద్ధియనుసాధనోపాధిబలంబునలన సుషు
ప్తివిస్మరించినట్లజ్ఞానవృత్తియనుసాధనోపాధివలన నాత్మజాగ్రత్తులం
దలంచుగాకంటివావిచిత్రవాక్యంబులనెఱుంగుననుచు శ్రోత్రంబులువ
కృతక్కునత్రేతాదులుసాధనంబుగాని యట్లజాగ్రత్తును స్మరించుటకు
నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులుసాధనంబులుగానేరవట్లయనసుషుప్తిమూర్ఛలకుభే
దంబెట్లన్నజ్ఞానస్మరణమాత్రంబులు మూర్ఛయనసంచుకొనుసుఖ్యనా
నుభవరూపస్మరణద్వయంబునుంగూడి సుషుప్తినుండికితబాధారిపై తస్యం
బు అవస్థాత్రయంబుతోడగూడి చనకనాధారియాగ్రత్తైయున్న యట్ల
నేకశరీరంబులుద్రోచిచెడునస్వాధాధారియై తస్యంబు నాశంబునొందనట్ల
ననాతెల్వియనేకదేహంబులకాధారంబై తత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును
తనకుదెలియవలెనను ప్రమాణంబులేదెట్లన్న భూతరూపలవలన నైనస్థూ
లశరీరంబులు తోల్లిచెడిన నచ్చోటనాదేహంబులకాధారంబైన యాత్మ
యొక్క మాయావరణంబువివేకజ్ఞానోదయము ప్రత్యగాత్మస్మృతిగాద
గుటంజేసితత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును దోపదట్లందువలననకల దేహం
బులందునుండాకలదనేపట్ల తత్తద్దేహవ్యాపారంబునుండననుంపవలెననే
టందులప్రమాణంబులే దనేకశరీరంబులందుండితావచ్చితి ననేపట్లనాదే
హాకరణేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును సందందునకు భేదంబైతోచి చెడు
నస్వాధా దేహంబులకుందా నాధారంబైయుండినను నిశ్చయంబట్లుచెడ
దట్లు జంగమస్థావరాత్మకంబైతోచు సకలదేహంబులకు తానాధారంబ
ని తెలియవలయునట్లయినవ్యవహారజ్ఞానంబెట్లన్న భేదంబైతోచుచుండు
ననినవడసంస్కారభేదంబువలననభిమానంబునకుదోచిన జ్ఞానంబుపరిమితియేకా
ని యాత్మసంబంధంబులేదను నిశ్చయంబట్లయిన నాత్మకునిర్దేహాధార

ణత్వంబున నదిసర్వదేహవ్యాపకజ్ఞానంబగుగాకయిటివేని ॥ సీ॥ అవ్వాత
ట్లుణు దేహవ్యాపకజ్ఞానమాత్మనచిత్రగుప్తాదులాత్మ । శిరములువెయ్యి
నప్పుడుఘనాత్మంటివా నవ్వశేషాదులాత్మయగును। నక్షులువెయ్యి యనయ
తనాత్మయంటివా యవ్వశింద్రాదులుమాత్మగారె । పాదములెయ్యి యనబ
లునాత్మయంటివా యవ్వసూర్యాదులాత్మగారె । హస్తములువేయు
గలయుతనాత్మయనిన । కార్తవీర్యబాణాసురులాత్మ । మైన శ్రు
తులును బహువిధంబులటివేని । శ్రుతివిరాట్పురుషానఖ్యాపించెప్పె॥ క॥ అల
శ్రుతితాత్పర్యంబిట్లు । వలెను విరాట్పురుషవర్ణనమింతే । తెలి
యుపరబ్రహ్మంబగు । దలితాత్పర్యంబుగాదు ధర్మజ్ఞునరా ॥ సీ॥ అదిగా
క దేహములు రచిట్లను బోలె తెరగిరి దాధారమై తనయమునకు । నవయవాత్మ
కవస్తునాయురచిట్లు చినిగిన మనుజాలఘునయనయన । ములతో చన
ట్లగ ములుచిహ్నమగు పోటనాత్మనవ్వముహస్తపాద । ములనుండు
వలెనింక నోనకుమాకమయివ్యనపహారించాత్మదానటివేని । ఒనరవ్యవ
హారనములను సంయోగబలము । చేతనుప్రభావిశనంబు చేతనగునో ।
యని [illegible] పరంపరలనముగాను । తో చుచుంచును నీరీతిదోషదూ
రి ॥ క॥ అణువనియును విభువనియును । యణువిభువులు నాత్మ
గావు యలమనన నియుక్ । ఘనతర్క వాదభేదము । లనుగ
ట్లుతగాని నిష్కళంబన పేరుగుక ॥ క॥ అనవిని ధర్మజుడనియును ।
ననఘానిశ్చయము దెల్పుమనమునిబ్రాహ్మణ యణువునతితంబనియు । ట్లను
శ్రుతికిక ధ్యాన కాంటమందలి జెలివో ॥ గీ॥ అనఘనిశ్చయజ్ఞాన మెట్లం
టివేని । యుభయద్వశ్వ విలక్షణమయినయట్టి । నిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్య మా
త్రమిపుడు । వేదవేదాంత సిద్ధాంతనిజము ॥ సీసమోడ ॥ జననాధవి
నవయ్య సకలశాస్త్రములు సారంబునిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్య । ఘనచిదాకాశ
సాక్షాత్కార భోగకారణాత్ములు చేతగ్రమమొప్పనిట్లు । గనుక్షణసుఖ
సుఖము నీకనుగొంటుమంచి కడతేరసుఖముండు కరుణమొప్పనుచు । వినవ
పించివ్యాసులువి విధవాదములు విజయోక్తి నప్పటి వెలసెనని పలికెక్ ॥
క॥ నీవేసను వ్యాసహృదయ । జీవుండజ్ఞానపరత వదరుచుండనలో । జీవత్వ

మోసగనేరక । పావయవశరీర మాత్మయని యెవలంమఁ ॥ గీ ॥ న రవర్యాయిట్లనా నాపిధంబైన । దృశ్యమార్గంబులను దిసిగుచు పామను। జెలిసితన్ను తానె తెలియంగ నతెని । తిగిన ఫేదవాద నిన్నదు॥ క్రి ॥

క ॥ నానావిధాంతరంబులు । నానావిధసాధ్య వాసనలకెల్లన్ । బూనిత్యజేశారుముగా । దానిజయమును దె ఫిన్న నిన్నమును తాత్మా ॥ వ ॥ అని ఇప్పిధంబున సద్గురుని వాక్యంబెరిగించి సంవాద్యప్రసన్నులైయగు యుధిష్ఠిరుంజూచి మోక్షంబు సద్గురుకటాక్ష వీక్షణా విశేషంబువలన సులభంబుగా నిష్కామకర్మధ్యానయోగంబులవాము నిరోధంబులని మోసంబును రోగాస్పదంబులగు భోగంబులును వస్తునిష్ఠంబులు గాని అ దువిశేషంబులేదు గావున సద్గురుసేవామూలంబున సంభవించిన యా త్మయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్రమించిన ప్రపంచంబులను నిర్భరానందసముద్రింబున మునింగి తెలుపుము తుపుస్వరూపాను సంధాన మెఱుక చెప వేదాంతంబుల నిరాభాసనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచనిర్వాణనిర్వికా ర నిత్యశుద్ధసనాతనబ్రహ్మాంశంబు సర్పరజ్జు శుక్తి స్థాణువులయందు వంజెత వో రాద్యారోపణములయట్లు దోచిన మాయాప్రపంచంబు దబ్బరగుటంజేసి ర తుండయి తన్ను దా దెలిసి ముక్తుండగు మాయామానసవిభ్రమంబు తన్ను నెఱుంగమింజేసి బద్ధుండగు యీబంధముక్తులు నాత్మకు లేవు సంకల్పస్వ భావంబులు కాన నీవాత్మమహత్త్వంబు జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగం బులుబొందుచు సుఖంబుండుమని మఱియునిట్లనియె ॥ ఉత్సాహవృత్తము। వెలయనట్టువారి వివిధవాదములనుయు । క్కులజయించి ధైర్యమొప్పగురు కృపోక్తిదనరగా । జెలగిముక్తికాంత వాని జెలికిజూపి ప్రియముతో । త లప్రలోవరించి మించ చెలగినయట్టి వరుడనక ॥

ముక్తికాంతవివాహమహోత్సవము.

పంచచామరము ॥ పరాపరస్వరూపమైన భాగ్యసంపదోదయుఁ । నిరా కరించరాదమాయనేకజన్మశీలుడఁ । మరిన్మరింపరించిమించుమానస్మరనో విహారుడఁ । ధరాతలాండనాథముక్తి జెత వాని చేరుమఁ ॥ తర ॥ కర

గళంబుగఁబుష్పమాలిక ఖండివాదగజాంకుశా । భరణకంఠమునందువ్రే
యుచు భక్తి వానినిసఖ్యురా । ల్పారగ బెండ్లికినామతిండగ బ్రహ్మబోధర
మామణీ । గుసున రేఖ్యనిమోహనిత్యాపుకూర్మిశోభ్య పాలకా॥ అం
బురుహాస్యత్తము ॥ అంతటనక్కడ పెండ్లికొమారుడుహర్ష చేలము వా
నినా। కాంతిసుగంధసుపుష్పములందముగా ధరియించుచుభక్తిని। క్రొం
తికిరీటము దాల్చుచుల శ్రీకర్ణకుండలుడపువే । దాంతనిజా భరణం
బులునొప్పగ హంసవాహనుడయిన్నపాలా ॥ అల్పాక్కర ॥ వైరాగ్య
మార్గమునవానవద్ద । నాదానములుపొంగగనపుడునేను । నారాజకో
లుపునకు హంసడిగ్గి । కేరంగదానచ్చె పేంగియునేయు ॥ గీ॥ అపుడుసాధ
నసంపన్న జోముముక్షు । నాగుమాస్త్రముక్కృపకర్తమయినయట్లు । కో
లుపుదేహమదనరేనుకూర్మిసంత । సకలజనులనుసంభ్రమోత్సాహము
లును ॥ గీ॥ పరగనిట్టులసమయసతులుగొందరుపమనో । కోటిలులగుచుమూ
యగూడిజనిరి । నిఖిలబంధయుక్తినాస్థానమంటపం । బపుడు మెడలెగురుడు
హాసణముగను ॥ సీ॥ సకలార్థపరివారజనులు సేవింపంగనిగమార్థములు
నొప్పారగరిలోన । మండలత్రయమూడండికివ్వలిపంత పూర్వవ్యాప్తివ్యాధి
కిపాదవుగాను । యూర్ధ్వకుండలికినినెళవైనతావున నాలుగుత్రోవల న
ట్టనడుమ । సమరుబోధామంటపాంతర్గతానందవిజయాఖ్యకల్యాణ వేది
కందు । వేలస్వస్త్రీసమేతుడై వేదరీతి । సమరకన్యయు పిన్నవాతట్లమరి
యు । మంగళస్నానములు చేసిరంగుమీర । పెండ్లిపీటలమీదనుబ్రీతిజె
లగ ॥ తరువోజవృత్తము । మంగళద్రవ్యముల్మంత్రోక్తిదనరాగమంగ
ళంబులు బాడమరియునంగనలు । మంగళతూర్యముల్మహిమజెలంగమ్రో
పర్కములుతత్త్వమస్యాదివాక్య । సంగననర్థముల్జాడలుగాగస్వస్తి కారో
హాణాస్థలిపీఠమునను । సంగతిస్పర్శదీక్షాభాషికములుసరవిగాతెరనేత్రి
సమదృష్టినమర ॥

వ॥ మఱియు నతద్వ్యావృత్తిలక్షణాతటస్థలక్షణస్వరూపలక్షణంబుల
ను తలంబ్రాలుబోయుచు గురుదేవతాసన్నిధానంబున తత్త్వమస్యాది ల
క్ష్యార్థోక్తి పాంక్తిప్రమంగళసూత్రగ్రహణంబు శుభలగ్నంబునందనరసద్గు

రుక్మపాదాసపరిగ్రహంబై శ్రీస్థాకకరణంబులు మెఱయ నేత్రశ్రోత్రనా
సాగ్రభ్రూమధ్యాలోకనంబులు మంగళాంతరీయ్యాభ్యంతర్నిష్ఠచిత్తం
బుబ్రహ్మముదిగా బ్రహ్మనుకూలంబునం దనజ్ఞానాగ్ని నేగినకర్మలంజహో
మంబులు సేయుచు మఱిదేహేంద్రియాదిజగత్ప్రపంచంబను సమిత్తుంగ
బోధశిఖిం బ్రవేల్చి యంతఃకరణాజ్యాహుతి సేయుచు వాసనాప్రాణచిత్త
జయంబున తత్త్వజ్ఞానాగ్ని యుక్ ప్రదక్షిణంబుగా వ్యగ్ర నాత్మావలోకనంబు సే
యుచు భూతిదానంబుగాదిత్య త్యాగంబును మహాత్యాగంబునుం జేసిసాం
గంబుగా సకలకర్మకృత్యంబులు కిప్పుచు శతుర్మితార్కికంబగు సర్వజ
నంబులకు యథేష్టంబుగా పుణ్యాపుణ్యయుక్తంబగు నాగమకర్మభోజనప
దార్థంబులు స్తుతింబాన్యాజబంబున నూరవిందుగాపించుచు వ్యాసహరి
కవాత్రిభాసికసత్తులకతతంబగు నిరంతరసినసందర్శనప్రత్యక్షపానసార్థిక
బ్రహ్మసత్త్వాస్వాహాపంబగు సన్మార్గంబునమచుచు జీవేశ్వరకూటస్థ బ్ర
హ్మైక్యావలోకనామృతాహారులై సకలసంభ్రమంబుల వివాహంబుని
రవేర్చుచునంతమిధ్యాపురుష సూర్యాస్తమానంబగుటయు రాగద్వేషం
బులను పక్షులు సంసారవృక్షాగ్రింబులనాశ్రయింప జాలకకృత్రిమంబులను
వినులు మాయానిజనివాసయుక్తింబనరనిషద్వర్గతిమిరంబెదు రెరుంగ
నీకీమూఢమానసంబులను దిక్కులపికల్లి సుపరిశజన చిత్తాకాశంబు
న నానాపుణ్య నక్షత్రంబులు ప్రకాశింపవృత్తి నిరోధచంద్రోదయంబు
షోడశకళలందనరి సాధనాంతఃకరణకుముదంబులు వికసింపననుబంధచతు
ష్టయంబులను చకోరంబులు చెలంగ యోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులు
సంతసిల్ల నప్పుడు ముక్తి వధూవరులు భూమికాసప్తఋషిమండలత్రయమ
ధ్యంబున వెలుంగు నవ్వసిష్ఠసన్నిధానంబున పీతాభాస్వత్యను హాసం
బునంగనుపించునరుంధత్యావలోకంబు సేయుచు సత్కృత్యంబులు దీర్చు
చు సుఖంబుండి రిట్లుపనిషదర్థవాదప్రకారంబు లనుదినంబులుగ జుపుచు
సర్వశుభలక్షణంబుగ్గాను శ్రీయోమార్గధ్యానంబులనాకబలి మొదలగు
శోభనంబులు సేయుచున్నంతస పుడు సంవత్సరోత్సవంబులకుం జెలంగి ము
క్తివధూవపులాదియగు సర్వజనంబులు నాలుగువేదంబులం దస మంత్రవపు

స్యాదిమహావాక్యంబులను కొప్పరంబునించిన సచ్చిదానంద నిత్యపరిపూ
ర్ణంబులను పంచపదార్థయుక్తరసంబగువసంతంబు ప్రాణాయామజయం
బులను పాత్రలను యంతర్మానసంబులనుంచి మనకోవులనించి వేదాంత
నిశ్చితార్థంబులం జల్లులాడినస్వాహాత్మకాంత. తనపతియగుదేశికస్వా
మిని మానందరసవసంతంబున దేలించుటయుంజూచి ముక్తికాంతాలలా
మనై రాగ్యోపరతులను చెలికత్తెలుం బ్రేరేపి స్వాహాప్రకాశంబునుకడ
కంటకామ ప్రకాశంబును ముఖంబును చిరునవ్వువగకొత్తశుభేచ్ఛ
యనుకరంబున రాజయోగరసంబనువసంతంబుదెచ్చి తనపతియగు యో
గీంద్రునిపైనించవాడుముపెనుపెనగవులగుచు ధ్యానపాత్రంబునను
భూతిరసంబనువసంతంబుదానిపయింజలికిన నదియునుజెలరేగి యోగా
భ్యాసరసంబునందోగించి లక్ష్యత్రయములను మూలదాగబోవుటయు
వాడును సద్వాసనా కరగతభోగేచ్ఛావసంతపాత్రుడయి వాసనాపుష్ప
యుక్తంబులగు మనోవృత్తికురులుదూలియూడ యూభరణాంబరంబుజా
రలలితానాసంద కుండలంబులల్లాడ నై రాగ్యముఖంబు జెమర్పదానివెం
బడింపగిలి యంతర్లక్ష్యంబున చిక్కించుకవ్యాపకంబుగ వసంతంబెవల
పటోగించుసమయంబున నదినిర్వ్యాపారియగుటంజేసి వానికరగతమగు
వసంతంబువానిపైనించు ననసరమున శ్రుతికాంతలు వానిదర్శనీకసాధ
కంబనుబుద్ధిచే బిగబట్టుటయును కామాతురులకు సిగ్గులేదవుటంగానవై
రాగ్యోపరతికరగతంబగు నిర్విషయానంద వసంతంబువాడొడసితన భా
ర్యాసహాయస్త్రీసమూహంబుమీద వషణంబుగాగురియించుటయు స
మాధివిరోధంబులగులయవిక్షేపకషాయ రసాస్వాదస్త్రీలుదూరంబుగా
దొలంగునప్పుడు ముక్తికాంతాసమరసానందవసంతంబుయోగభోగస్త్రీ
లందియ్యయేమరించియారోహభూమికయగుపాదార్థభావనావిశేషంబున
నిక్కి నిత్యనిర్మలకరంబులుఘనంబుగా ప్రసాదించిపతిమనశిరోవీథినభిషే
కంబుజేసి దేహాత్మబుద్ధిరహితంబను పాదంబులనంతర్నాదమంజీరంబు
దీర్ఘఘంటికారావంబున మ్రోయసవికల్ప.కాంబరంబునిగామయకుచం
బులపైజార బాహ్యాదృశ్యానువిద్ధశబ్దానువిద్ధసవికల్పకంబులను కుసుమ

యుక్తంబగు సంతర్పణత్యాగసిద్ధాన్నను వస్త్రంబులునుకోటానకోట్లుగా
గా విశ్వయా ప్రకారంబులు తాంబూలంబులు శ్రోత్రియబ్రాహ్మణా నా
భావమహ్యంబనియూప జ్ఞప్తికళాముఖంబుగా దేవర్షివిరాభాసంబునం
ద బహుమ సుషుమ్నాంతరిద్వారంబునం దూరంబు మనోవేగంబుగా బను
కొత్త మందయంత్రయంబులు గడచిపరమాణ్వంతస్థానమహాత్మ్య నంటుపాం
సర్గతానందనసంతోషంబని ధ్యాన్మయపరింబున చిన్మయపాత్రంబుబూర్ణంబు
గావించి తేజస్సమయంబున దానికిలియగునమూర్తియును సమాధిసా
ధకశ్రీసహితుండయి పరిర్తగానందకూటసమాధింబున కైవల్యనిలయ
ద్వయబ్రహ్మాసేవితన్యాసలోకసంబు చేసినుమ్మాయయగు దానికరంబుబట్టు
టయునదయు సిగ్గునకతుర్యాతీతంబును వేదోక్తికరిగ తానందనసంతం
బు వానినయిజిమ్మక్షిణసకళామోహంబున దానిచక్రిముద్రకోనుమన్న
రూపలీలావినోదంబుల నోకలకోలనసరిసరాయు ననంతరంబులమందు నిల్లె
త్యంత సంభ్రమంబులవారిబుసనందోప్సనక్రీడావినోదంబులం బ్రాభ్ర
బుచ్చుచుండిరంత నారాత్రియందుమోక్షకాంతాననమేతుండగు సద్గురుసార్వ
భౌమసంబున ముక్తినభూవరుండు చిన్మౌక్తికమయనంగు కాంతలుపిల్చేనశో
భనదివ్యంబులమర్చి శుభముహూర్తంబున దేవగంధర్వులావణంబులునుగాం
బులు గొడుసకు బానంబునేయించి యోగసభాసదుల నిడ్డి కొల్లాంటు

శోభనముహూర్తప్రస్తుతము.

మండపాంతర్గత మందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబున శోభనం
బులు బాడుచు వారినునిచిగురు సన్నిధానంబునందే ఇష్టకథావినోదంబు
లనుండె రంతనక్కడము క్తినభూవరుడు వేదాంతార్థకళా యోగకుశ
లులయ్యును నూతనసంగమంబ గుటంజేసిస్వాహాప్న్ము ఖస్మరక్రీడాదం
భనమయంబున ముక్తికాంతాలలామ ముగ్ధయగుటయును భర్తయగు
యోగీశ్వరుచిత్తంబు ముక్తికామాతురత్వంబుచేత మాఢ్యత్ర
యమధ్యంబున వెలుంగునాత్మకీలాభాస్వత్స్వరూపంబునగ్రుతిబలుకు
టంజేసి యాడమొముక్తికాంత నలంకరించిన పీతాంబరంబగు నిట్టి యంబ

రంబుగాఁదు మనోమయు క్తిందివియుటయు నిర్వాణియగుటంజేసి వాయు
చలనంబను కరంబున యోనిస్థానంబగు సుషుమ్నాంతరద్వారంబు మూ
సిచిత్తవిక్షేపంబను వేరొక్కకరంబు నందనకుమారంబున వెలుంగుజీవ
కళారూపదీపంబు వాయునష్టంబు చేసినదియునొక్క మనోహరంబై గ
తాయాత సుఖంబునందనర్చినంత నాకాంతనునిస్థయను సిగ్గునగతా
యాతంబునుంగాక చిత్తచలనంబను విక్షేపంబునుగాక నూరకుండుట
యునప్పుడు యోగీశ్వరుండగు పతివృత్తిహిత మనోవ్యాపక సులీనంబను
కౌగిటంగీలించి యొసలంబులకాంకు రంబులువొడ మదృఢచిత్తంబున
హంసతూలికాతల్పంబునందు స్వయంప్రకాశంబున వెలుంగుముందర ని
డుకొనితల్పికాళ మానంబులగుచు వెలుంగుచెక్కిళ్లు ముద్దుకొనుచునం
విధానందకు చంబులునివురు చుస్వరూపచెలిమి నేయునదియు బరమప
తివ్రతయగుటంజేసి పౌఢిత్వంబున భర్తకు ప్రియంబగుకీలిని బెనంగకళ
లంటుచు నాదస్వరూపంబులు శ్రావ్యంబుగాహృదయంబు గరంగికుండలీ
శక్తిభేదంబున యోనింజెమర్పంబింపు పతనంబుగా రహస్యక్రీడలంబరవ
శుడై యర్థమునులితనేత్రుండచు వృత్తిరహితచిత్తా కాశచిదాకాశశరీ
రంబులు రెండునైక్యంబుగా బెనంగిగాఢరతుల చిత్తంబుతన్మయంబగు
టజేసినున్మానియగు తుర్యంబున సుఖజ్ఞప్తికళానత్తామాత్రంబుగా నుం
డునప్పుడు శుద్ధవాసనాయుక్తులగుటంజేసి మరికొంతదడవులకు సమాధిగ
ళితంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబు మధ్యవిక్షేపంబు నొందుటబుట్టిననది
మొహాలయలుక యగుటంగావున సవికల్పకజ్ఞానంబుగాచి దాకాశస్వరూ
పంబగు ముక్తికాంతాచిత్తు రుషుండభిముఖంబుగాగై కొనిజీవపర
క్యంబను నత్యంతప్రేమంబుల తుర్యతుర్యాతీతంబులగు రతిక్రీడలంజెలం
గి నిర్వియోగనిద్రల సుఖంబునందనరనం దవివేకప్రభాతసమ యంబగు
టయు నజ్ఞానతిమిరంబు వర్ణాశ్రమాచార జనహృదయగు హాలంబ్రవే
శింపధ్యాన భక్తివైరాగ్యంబులు వెలవెలంబారముని జనహృదయకమ
లంబులు వికసింపనుపనిషదర్థ ప్రతిపాదకభృంగఝుంకారంబు లెనగపూ
ర్వహృదయశిఖరినా నూథజ్ఞానభానుండు దయించుటయు తత్వజ్ఞజనసం

చార ప్రకాశంబై యొప్పుచుండె నంతనాముక్తివధూవరులును తత్సమ
యంబున మేల్కొనియాత్మాంగస్థాన సద్భావంబులను గురుశుశ్రూషం
నిత్యకృత్యంబులు దీర్చియాచార్యానుమతంబునం బట్టినమేలంబు వేదాం
తార్థరాజ్యాభిషిక్తుండై యఖిలలో ధార్థనస్ఫురం సర్వజనసంతోషక
రంబు సేయుచు పరమైశ్వర్యసుఖంబు నందనగుణ కృపాలబ్ధంబుగ నిజని
వాసగృహంబత్యంతక్రీడా వినోదంబుల కాటపట్టగుటం జేసి యందాత్మా
రామశృంగార వనంబులుజూచుచు నిగమవృక్షశాఖాగ్రంబుల మోక్షసా
ధనశుక శారికాకోకిలస్వరంబులు నోహోయననాలకింపుచు నాగమార్థ
రహస్యంబులను చిగురుమావిగు ముఱునీడల నిలుచుచు ఫలలాభఫలం
బులు రుచించుచు శుద్ధవాసనాపుష్పంబు లాస్వాదించుచు నంతశ్శీతలంబు
లగు పావనంబుల క్రీడలు సల్పుచు సంతోషకరంబులు తనప్రియాకాంతను
పాడవు గానిక్కించనున్నత శాస్త్రార్థతరు శాఖాగ్రంబులంబ్రి కాశించు
గుణత్రయపుష్పంబుల జిదిమితత్సమీపంబున నున్న శుద్ధసత్వకుసుమంబు
లందియ్య సుఖతరంబుగా కౌగిటం డించియాపుష్పంబులు శిరంబున ధరి
యింపుచు యోగయుక్తంబులగు శ్రీశైలమేరు శిఖాగ్రంబులం దలి బా
హ్యలక్ష్యంబైన ద్వాదశారచక్రమేఘ సంచారంబులు కలిగి మనోమ
యూరంబులు చెలంగ మారుతజయంబులను మెరుపులు చిత్తజయ మేఘ
గర్జితంబులందళుకు నంగనుపించనులికి వృత్తిభయంబు సంగొగలించు
కొనునిజ కాంతాలింగనంబు నందనరుచు యోగభోగంబులను సిద్ధపి
చుమంద మందారభూరుహంబు లంబెట్లింపుసేయుచు వివేకభూజంబున
నల్లినగు రుక్మపోక్తియను తీగెలనుయ్యాలలూగుచు తత్వకందరంబులం
దాగుడు మూతలాడుచు స్వరూపాధరపానంబుల నప్పటప్పటికిబుద్ధి వృ
త్తిసంచారంబులను బడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మారంబను సుశబ్దంబుల
మ్రోగియు సెలయేటి దరుల చిన్మయానంద పూదేనియసోన శాలుసలునా
త్మవు పొళ్ళనడ్డంబుగట్టుచు మనోహరకృత్యంబుల చెలంగమరియును జ
పామృతాక్షిరంబుల గుహాంసలుజీవ పరాఖ్యలస్త్రీ పురుషులగుటం జేసి
రేచకపూరకకుంభక ప్రవాహంబులదనరు నిడాపింగళా సుషుమ్నాఖ్యల

గంగాయమునా వాసదులం జెలంగు నాధారాదికమలం బరస్పరాలో
కనంబుల నొండొంటికందిచ్చు వినోదంబులకలరి తాముము చిన్మయహం
సంవదవ్వుల దాల్చుచు నాహత విశుద్ధచక్రవాక మిథునంబులం డా
యంబోవుచు ప్రణవనాదఝుంకారములు గలసహంకార భృంగంబులని
వారింపుచు నంతఃకరణసరోదరయుక్తంబగు త్రివేణీసంగమంబులని రా
మయుక చంద్రమాణిబింబుల నానందంబులజల్లులాడుచు నిర్వాణాలింగ
నంబులనథ రాదిమంబనంబుల మర్మస్థానంబులంటుచు ఇచ్ఛావినోదం
బులంజల్లక్రీడలాడుచు మనస్త్వంత్రప్రియనవీ తీర్థంబున సేరి యొకరొకరు న
వ్వారిధరణంబు లలంకరింపుచు హృదయంబు రమింప సత్యజ్ఞాన మోహం
బులన నోన్యాన్యాలోకనంబుల గాఢాలింగనంబుల సుఖసుప్తికళామూర్తు
లగుచు నానాభోగంబులందనరిలక్ష్మ్యైశ్వర్యంబులగుని జగ్రహంబులం
ప్రవేశించుసమయంబున చిత్తవిశ్రాంతిమొదలగుసుందరులానందారతు
లియ్య బ్రహ్మానందంబు సంభోక్తుచును భాసన సహజానందశయ్యలస్వ
స్త్రీసమేతంబుగాని జలీలసుఖంబుండుచు నారూఢజ్ఞానసన్మార్గంబుల నడు-
చుచుసిద్ధాంత మార్గంబులనిత్యమహోత్సవంబులుసేయుచుసద్గురువాక్యా
ర్థరాజ్యపరిపాలనంబు లందనరిసర్వజనంబుల తత్వార్థంబుగా బోధింపు
చునిట్లుముక్తవధూవరులు నిరంతరసుఖక్రీడా వినోదంబుల బ్రొద్దుపుచ్చు
చుసుఖంబుండిరని శ్రీవ్యాసభట్టారకా చార్యుండుధర్మజునకు పరమర
హస్యంబగు బ్రహ్మసుభోగంబు శృంగారకథాలక్షణంబున వినుపింపసక
లజనానంద కరంబుగానాన మయంబున దేవదుందుభులు మొరయనమ
రులుకుసుమ వృష్టిగురియింప నత్యంతోత్సాహంబు తోకృష్ణద్వైపా
యనుండు పరమాత్మజ్ఞానోల్లాసియగు యుధిష్ఠిరుంజూచినీ ఘాత్మారా
మత్వంబున. జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగంబు లందుచు సుఖంబుండు
మనిమరియునిట్లనియె ॥ ఉ ॥ శ్రీకరలీలలంజెలగు శ్రీగురునాథకృపావిశేష
వి। ధ్యాకుశలంబులందనరి యాత్మలుముక్తవధూవరుల్ప్రబో। ధాకృతి
నిత్యసంపదల హర్షమునొందుచు నుండిరిట్టిపూ। ర్వాకృతపుణ్యభావ

మాతిశయంబును తింపశక్యమే ॥ క ॥ కుంతీసుతసౌభాగ్యం । బింతింంచ వశమెయీకథవినువా । రెంతయుసకలశుభశ్రీ । సంతానదుచుంద్రు సత్యముధాత్రిన్ ॥ క ॥ కల్యాణాపేక్షితులగు । కల్యా
౯. ముక్త్రీలలనకల్యాణమునా । కల్యాతిపినగోరినసా । ఫల్యంబుద్రౌపది
పరః ర్థంబై । కావున ॥ శా ॥ శ్రీరామస్తవరాజమెవ్వడిలలోజింతింపుచుప్రావ్రియుచున్ సారోక్తిన్వినుచుండి సట్టిఘనులుత్సాహంబు తో సంపదల్ । మీరఁన్నిత్యమహోత్సవంబులనునెమ్మిన్ గాంతురేప్రొద్దునా । త్మారామంబుగనన్ని దేశములనిత్యానందులై ధర్మజా ॥ ౧౧ ॥ సకలశుభములు రాఘవస్తవమునీకు । నెరుకజెప్పితినీవు యెల్లప్రొద్దు । దలపుచుండు మునంపదల్గలిగిసౌఖ్య । మందుచుండెదు సత్యంబునార్యవినుత ॥ వ ॥ అనివేదవ్యాసుడు ధర్మజునకెరిఁగించిని జాశ్రమంబున శిష్యపోషణంబు సేయుచు సుఖంబుండధర్మజుండును సంతతశ్రీరామస్తవరాజపారాయణమహోత్సవంబులు సేయుచు సుఖంబుండెననివిని సంతుష్టాంతరంగులై సనకాదిమహామునులత్యాదరంబున శ్రీరామస్తవరాజమహాత్వమహిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యప్రభావంబును ధర్మజుంగొనియాడుచు సూతుంబ్రశంసింపుచు సుఖంబుండిరిట్లు ॥ క ॥ శ్రీకరమునిజనహృదయన । శ్రీకరబ్రహ్మేంద్రదివిజశేఖరవినుత । శ్రీకరసంతతజయల । శ్రీకరయదుకులవిహారశ్రితజనధారీ ॥

మాలినీ ॥ నయనహృదయబింద్వంతర్మనః ప్రాణముద్రా । నయనఘనసుషుమ్నానాడిసంయోగనిద్రా । నయనజతసుగంధాశ్రినాదసద్బ్రహ్మరంధ్రా । నయనకళదినేశా నాసికాగ్రప్రకాశా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిలాస శాండిల్యగోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత గుణాధుర్యమల్లయామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహాప్రబంధంబునందు శ్రీవ్యాసభట్టారకుండుముముక్షులక్షణంబును ఆచార్యస్వరూపంబును శుశ్రూషాలక్షణంబునుంజెప్పి ధర్మజుండు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యుం బ్రశంసించుటయు కృష్ణద్వైపాయనుండు యోగీశ్వరప్రభావంబు జెప్పుటయు

యుక్తిమంతుఁడు గుణకాంత్యాదులుగలుగు మోక్షలక్ష్మీకల్యాణం
తిమ్మనిసతదాచార్యుల బ్రిహ్మనందనగరవర్తనంబును ఆత్మకాం
మేతు పగు దేశికస్వామితనుతోయుఁగు మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరం
టింపనానామతాధీశ్వరులుజనుదెంచిన యామున్కీకాంత తండ్రి ప
దేశికస్వామియనుమతిని యుఁదలిచెయ్యాగుకోటాకిన కామ్యాకర్మ త్క
ర్మఫలత్యాగ నానావిధ వాదజయుండగు వేదాంతినిర్ణయించుటయు దేశిక
స్వామి వేదాంతయోగినాస్త్రీకముగా కల్యాణంబునుస్వీకృతము న
సంతోత్సవాదిమహోత్సవంబులనుపమట యు శ్రీరామస్తవరాజ క
థాశ్రవణంబునకు మహోన్నతంబు ప్రాప్తమునున్నది సర్వంబును తృతీ
యాశ్వాసము.

శ్రీరామస్తవరాజము—తృతీయాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

—:0:—

